

Opinnäytetyö (AMK)

Diakin viestinnän koulutusohjelma/

Journalismi

2011

Hanna-Mari Lintula & Ville Rämö

SISURADION MERKITYS RUOTSINSUOMALAISILLE

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hanna-Mari Lintula & Ville Rämö

SISURADION MERKITYS RUOTSINSUOMALAISILLE

Tässä opinnäytetyössä selvitetään Ruotsissa toimivan suomenkielisen Sisuradion merkitystä ruotsinsuomalaisille. Sisuradio on osa Ruotsin julkisen palvelun (Sveriges Radio) kanavia. Tutkielma etenee identiteettiä ja vähemmistömediaa käsittelevästä teoriaosasta empiiriseen tutkimuskyselyn ja teemahaastattelun vastausten analysointiin. Lopuksi tehdään yhteenveto analyysien havainnoista.

Teoriaosassa edetään selvittämällä ensin, mitä ruotsinsuomalaisuus tarkoittaa ja miten ruotsinsuomalaisten kulttuurinen tai etninen identiteetti muodostuu. Seuraavaksi selvitetään median vaikutusta identiteetille ja vähemmistölle suunnatun median merkitystä vähemmistön edustajille. Sen jälkeen eritellään Ruotsissa toimivaa ruotsinsuomalaista mediakenttää ja esitellään Sisuradio, sekä kanavan merkitys ruotsinsuomalaisille aiemman tutkimuksen perusteella.

Teoriaosasta siirrytään määrälliseen ja laadulliseen analyysiin, jossa eritellään ruotsinsuomalaisille tehdyn kyselylomakkeen ja teemahaastattelun tuloksia. Määrällisessä analyysissä huomion kohteena ovat ikä ja sukupuoli, laadullisessa koetun identiteetin yhteys suomenkielisen median ja Sisuradion käytölle ja merkityksille.

Sisuradion seuraamisessa kielellä on suuri merkitys, mutta kielen lisäksi tarvitaan muita käyttöä motivoivia tekijöitä. Suomen kielen merkitys sekä vähemmistöä koskevan tiedon saanti nousevat Sisuradiolle annetuissa merkityksissä eniten esiin. Sisuradiota kuunnellaan ja sille annetaan suurempi merkitys silloin, kun henkilö tuntee kuuluvansa osaksi sen kuuntelijakuntaa. Toisaalta kanavaa saatetaan seurata vain silloin, kun tietää siellä olevan jotain itseään kiinnostavaa. Iän, sukupuolen ja koetun identiteetin sekä maahanmuuttajapolven mukaan on löydettävissä pieniä eroja, mutta niiden perusteella kuuntelijakuntaa ei voida kuitenkaan selkeästi jaotella. Jotta kanava tavoittaisi paremmin hajanaisen kuuntelijakuntansa, tulisi sen panostaa monipuoliseen ohjelmasisältöön ja laajentaa markkinointiaan sosiaalisessa mediassa.

ASIASANAT:

ruotsinsuomalaiset, Sisuradio, identiteetti, diaspora, vähemmistömedia, ruotsinsuomalainen media

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Diak's Degree Programme in Communication and Media | Journalism

2011 | 138

Samuel Raunio

Hanna-Mari Lintula & Ville Rämö

THE IMPORTANCE OF SISURADIO FOR THE SWEDEN FINNS

The aim of this thesis is to find out the importance of Finnish radio channel, Sisuradio, to the Finnish speaking minority (Sweden Finns) in Sweden. Sisuradio is part of Sweden's public service (Sveriges Radio) channels. The survey proceeds from theoretical part that studies identity and minority media to empirical analysis of the survey results and theme interviews. In the end the observations of qualitative and quantitative analysis are presented.

First in the theoretical part the meaning of Sweden Finns and formation of cultural or ethnical identity and diaspora are explained. Secondly the link between identity and media and the importance of minority media to the members of the ethnic minority are examined. Next the Sweden-Finnish media field is itemized and Sisuradio channel is presented. Finally the importance of Sisuradio to Sweden Finns will be presented based on an earlier research.

In the empirical part the results of a questionnaire and theme interviews are analyzed with qualitative and quantitative analyzing methods. In the quantitative analysis the main focus is on age and gender while in the qualitative analysis the focus is on the link between the ethnic identity and the importance of the Finnish-language media.

Finnish language and information regarding the Swedish-Finnish minority are two of the biggest reasons why the Sweden Finns use Sisuradio and its website. The importance is related to a person's feeling of belonging to the audience of Sisuradio. On the other hand one tends to listen to Sisuradio mostly when the content is somehow appealing to the person. There are some small differences found among the Sweden Finns in their relationship to Sisuradio by age, gender, identity and immigrant generation. But by those differences one cannot clearly divide the listenership. In order to serve its scattered audience Sisuradio should invest in versatile content in its programs and expand its advertising in social media.

KEYWORDS:

Sweden Finns, Sisuradio, identity, diaspora, minority media, Swedish-Finnish media

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 RUOTSINSUOMALAISET	HANNA-MARI LINTULA 9
2.1 Ruotsinsuomalaisten sukupolvet	9
2.2 Ruotsinsuomalaiset ja suomen kieli	10
2.3 Ruotsinsuomalaisuus tänään	12
3 IDENTITEETTI	14
3.1 Postmoderni identiteettikäsitelmä	14
3.2 Kulttuurinen identiteetti	15
3.3 Kieli ja paikka	17
3.4 Diasporassa kehittyvä uusi kulttuuri	19
3.5 Ruotsinsuomalaisten etninen identiteetti	21
3.6 Ruotsinsuomalaisten identiteettien ulottuvuudet	24
4 IDENTITEETTI JA VÄHEMMISTÖKIELINEN MEDIA	28
4.1 Media ja identiteetti	28
4.2 Vähemmistökielisen median merkitys vähemmistölle	VILLE RÄMÖ 30
4.3 Kielivähemmistön näkökulma – suomalainen kaksikielisyys (Ville Rämö)	34
5 RUOTSINSUOMALAINEN MEDIA	VILLE RÄMÖ 36
5.1 Ruotsinsuomalainen mediakenttä	36
5.1.1 Radio ja televisio	36
5.1.2 Printtimedia	38
5.1.3 Internet	39
5.2 Sisuradio	40
5.3 Ruotsinsuomalaiset ja Sisuradio	HANNA-MARI LINTULA 43
6 TUTKIMUSKYSELY JA -HAASTATTELUT	46
6.1 Tutkimusaineiston keruu	46
6.2 Lomakekysely	47
6.3 Tutkimushaastattelu	48

7 MÄÄRÄLLINEN ANALYYSI	VILLE RÄMÖ 49
7.1 Määrällinen analyysi - kaikkien vastaajien mukaan	49
7.2 Määrällinen analyysi – iän mukaan	53
7.3 Määrällinen analyysi – sukupuolen mukaan	59
7.4 Määrällisen analyysin havaintoja	62
8 LAADULLINEN ANALYYSI	HANNA-MARI LINTULA 66
8.1 Identiteettiryhmien määrittely ja analyysin sisältö	66
8.2 Ruotsinsuomalaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset	69
8.2.1 Identiteettiryhmä: <i>ruotsinsuomalaiset</i>	70
8.2.2 Identiteettiryhmä: <i>suomalaiset</i>	74
8.2.3 Identiteettiryhmä: <i>ruotsalaiset</i>	79
8.2.4 Päätelmiä identiteettiryhmistä ja mediankäytöstä	81
8.3 Teemahaastattelun henkilöesimerkit	83
8.3.1 70-vuotiaiden henkilöesimerkit	83
8.3.2 50–60-vuotiaiden henkilöesimerkit	84
8.3.3 40-vuotiaiden henkilöesimerkit	86
8.3.4 30-vuotiaiden henkilöesimerkit	88
8.3.5 Toisen polven ruotsinsuomalaisten henkilöesimerkit	91
8.4 Laadullisen analyysin havaintoja	93
9 YHTEISET HAVAINNOT JA PÄÄTELMIÄ	95
LÄHTEET	100
LIITTEET	103

LIITTEET

Liite 1. Taulukko 1. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisten määrä ikäryhmittäin.

Liite 2. Tutkimuskyselyn kysymykset Webropol 2.0 -sovelluksessa

Liite 3. Teemahaastattelun kysymykset

Liite 4. Määrällisen analyysin kaaviot ja taulukot. Kaaviot 1. & 2. ja taulukot 2.–21. kaikkien vastaajien, iän ja sukupuolen mukaan.

Liite 5. Laadullisen analyysin kaaviot ja taulukot. Kaaviot 3. & 4. ja taulukot 22.–29. identiteettiryhmien mukaan.

Liite 6. Sisuradion ohjelmat

1 JOHDANTO

Tämän tutkielman tarkoitus on selvittää, mitä Ruotsissa toimiva suomenkielinen Sisuradio merkitsee suomen kieltä osaaville ruotsinsuomalaisille. Onko kanava erityisasemassa heidän elämässään vai ainoastaan yksi monista tiedonvälityskanavista? Oletamme, että suomen kieli on luonnollisesti jo merkittävä syy Sisuradion kuuntelemiseen ja sen verkkosivuilla vierailmiseen, sillä kanava on ainoa valtakunnallinen suomenkielinen radio Ruotsissa. Kiinnostavaa kielen merkityksen lisäksi on, mitkä muut kanavan ominaisuudet saavat tai voisivat saada ruotsinsuomalaiset sen kuuntelijoiksi.

Oman tutkimusaineistomme keräsimme kyselylomakkeen sekä teemahaastattelujen avulla. Otos koostuu yhteensä 178:sta Tukholman, Göteborgin ja Västeråsin alueella asuvista eri-ikäisistä ensimmäisen ja toisen maahanmuuttajapolven ruotsinsuomalaisista. Tutkimusaineistoa analysoitiin määrällisellä ja laadullisella menetelmällä.

Suomenkielisen radiokanavan merkitystä ruotsinsuomalaiselle yhteisölle voi tarkastella eri näkökulmista. Merkitystä voi hahmottaa sen perusteella, kuinka paljon ruotsinsuomalaiset käyttävät ruotsinsuomalaista mediaa, sekä miksi ja missä tilanteissa sitä käytetään. Määrällisessä analyysissä käyttöä havainnoitiin kaikkien vastaajien lisäksi myös erikseen iän ja sukupuolen mukaan. Laadullisessa analyysissä pyritään havainnoimaan itsensä ruotsinsuomalaisiksi, suomalaisiksi tai ruotsalaisiksi mieltävien vastaajien suhdetta suomenkieliseen mediaan ja Sisuradioon.

Tutkimuksemme taustaksi on syytä ensin selvittää, mitä ruotsinsuomalaisuudella tarkoitetaan. Seuraavaksi selvitämme, mitä postmoderni identiteettinäkemys ja kulttuurinen identiteetti tarkoittavat, sekä mitä tarkoittaa diasporassa eläminen. Tämän jälkeen paneudumme ruotsinsuomalaisten etniseen identiteettiin ja Maria Levän (2008) tutkimuksessa esitettyihin ruotsinsuomalaisten identiteettien ulottuvuuksiin. Seuraavaksi käsitellään vähemmistökielisen median merkitystä

erityisesti Ruotsin suomenkielisen vähemmistön näkökulmasta. On myös syytä hahmottaa laajemmin ruotsinsuomalainen mediakenttä, jossa Sisuradio toimii. Sen jälkeen esitellään tarkemmin Sisuradion historiaa, nykytilannetta ja tulevaisuutta. Ruotsinsuomalaisten mediankäyttöä tutkineen Nadja Nieminen Männyn mukaan kieli itsessään ei riitä motivoimaan median käyttöön, vaan mediasisältö pitää kokea itselleen kiinnostavaksi. Sisuradion merkitys voidaan nähdä myös vähemmistöpoliittisesti tärkeänä, vaikkei radiota itse kuuntelisikaan.

Suomenkielisen median seuraamisessa kyselylomakkeeseen vastanneilla painottuvat sähköiset viestimet, sillä esimerkiksi päivittäin ilmestyvää suomenkielistä sanomalehteä ei ole. Sisuradio on vastaajien eniten käyttämä suomenkielinen media heti SVT:n (Sveriges Television) suomenkielisten uutisten jälkeen. Sisuradiota kuunnellaan vaihtelevien lähetysaikojen vuoksi paljon kanavan internet-sivujen kautta. Kanavan verkkosivut ovat siis merkittävä osa käyttökokemusta. Tutkimuksessa kiinnitimme huomiota Sisuradion kuuntelun lisäksi myös siihen, miten kuuntelijat radion verkkosivua käyttävät.

Sisuradion merkitykseen identiteetin kannalta vaikuttaa se, miten henkilö sijoittaa itsensä osaksi ruotsinsuomalaista yhteisöä ja radion kuuntelijakuntaa, ja miten radio vahvistaa tätä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Merkitys voi olla enemmän kielen tai kulttuuriin liittyvien tapojen ylläpitämistä tai kokemusta yhteenkuuluvuudesta. Identiteettiryhmällä sinänsä ei ole suoraa vaikutusta Sisuradion käyttöön. Parhaimman kuvan ruotsinsuomalaisten suhteesta kanavaan saa laadullisen analyysin henkilöesimerkeistä.

2 RUOTSINSUOMALAISET

Ruotsinsuomalaiset tai suomalaisperäiset Ruotsissa asuvat henkilöt jaetaan kolmeen ryhmään. Ensimmäinen sukupolvi muodostuu niistä, jotka ovat syntyneet Suomessa. Toinen polvi muodostuu niistä, jotka eivät ole itse syntyneet Suomessa, mutta joiden vanhemmista vähintään toinen on syntynyt Suomessa. Kolmannen sukupolven edustajat eivät myöskään ole syntyneet Suomessa, mutta heidän isovanhemmistaan vähintään yksi on syntynyt Suomessa. (Sisuradio 2011a.)

2.1 Ruotsinsuomalaisten sukupolvet

Sisuradion tilastolliselta keskustoimistolta SCB:lta¹ tilaaman tilaston mukaan Ruotsissa asuu noin 675 000 suomalaistaustaista, mikä on noin 7 prosenttia Ruotsin väestöstä. Vuoden 2008 tilannetta kuvaavan tilaston mukaan suurin osa ruotsinsuomalaisista on toisen polven (noin 261 000) ja kolmannen polven edustajia (noin 239 000). Ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisia on noin 175 000. (Sisuradio 2011a.)

Ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisiin kuuluvat ne, jotka muuttivat Suomesta Ruotsiin suuren muuton aikaan 1960–1970-luvulla työttömyysuhan ja asuntopulan, sekä Ruotsissa jo asuvien perheenjäsenten ja tuttujen tai henkilökohtaisen valinnan vuoksi (Sarvimäki ym. 2007, 510). He ovat siis nyt jo eläkeiässä. Ensimmäiseen polveen kuuluvat myös vanhempiensa kanssa Suomesta muuttaneet lapset. Toisen polven ruotsinsuomalaiset ovat näin ollen ensimmäisen polven muuttajien ruotsalaisen tai suomalaisen kumppanin kanssa saamia lapsia, ja kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset taas näiden lapsia.

Suomessa syntyneiden ruotsinsuomalaisten määrää vähentävät kuolemat ja paluumuutto, ja määrä onkin tasaisesti vähentynyt vuodesta 1980. Myös Suo-

¹ SCB (Statistiska Centralbyrån) on Ruotsin tilastollinen keskustoimisto. Tilasto ruotsinsuomalaisten määrästä kuvaa tilannetta 31.8.2008 ja se perustuu vuosittain laadittuun väestötilastoon.

men kansalaisten määrä on laskenut. Kansalaisuutta on vaihdettu ja Suomen kansalaisuuden säilyttäjät taas ovat alttiimpia muuttamaan takaisin Suomeen. (Björklund 2009.) Suomen kansalaisia oli Ruotsissa vuonna 2008 hieman yli 77 000. Vuonna 2010 suomen kansalaisten määrä oli hieman alle 70 600 henkilöä. (SCB 2011.)

SCB:n tilaston mukaan yli 85-vuotiaista ruotsinsuomalaisista kaikki ovat ensimmäisen polven edustajia. 65–84-vuotiaat ovat pääosin (93 prosenttia) ensimmäisen polven edustajia. 35–64-vuotiaista noin puolet on toisen polven ja puolet ensimmäisen polven edustajia ja alle kymmenen prosenttia on kolmannen polven edustajia. Myös 18–34-vuotiaista noin puolet on toisen polven edustajia, mutta toinen puolikas on kolmannen polven edustajia. Ensimmäisen polven edustajia heissä on viisi prosenttia. Alle 17-vuotiaista kolme neljäsosaa on kolmannen polven edustajia, lähes neljännes toisen polven, ja vain yksi prosentti ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisia. (Ks. Liite 1. Taulukko 1.)

Ruotsinsuomalaisiksi voidaan kutsua ensimmäisen polven (työvoima)siirtolaisten ja heidän lapsiensa lisäksi myös niitä, jotka ovat muuttaneet Suomesta Ruotsiin lyhytaikaisesti esimerkiksi työn tai opiskelun vuoksi. Esimerkiksi Tukholman suomalaiset opiskelijat -yhdistys kuuluu Ruotsinsuomalaisten nuorten liiton jäsenyhdistyksiin (Ruotsinsuomalaisten nuorten liitto 2011). Vuonna 2010 Suomesta muutti Ruotsiin 2298 Suomen kansalaista. Toisaalta Ruotsista Suomeen muutti 2167 Suomen kansalaista, joten lähes sama määrä muutettiin myös päinvastoin. Muuttotilasto kertoo yksittäisten muuttojen määrän, joten samakin ihminen on voinut mittausaikana muuttaa Ruotsiin ja takaisin tai toisin päin. (Tilastokeskus 2011.)

2.2 Ruotsinsuomalaiset ja suomen kieli

Ruotsin radion kuuntelijatutkimuksia tekevän RUABin (Radiundersökningar AB) tutkimuksessa vuonna 2005 todettiin noin 470 000 Ruotsissa asuvan henkilön puhuvan tai ymmärtävän suomea tai meänkieltä. Tämä määrä on noin viisi prosenttia Ruotsin asukkaista maan väkilukuun suhteutettuna. Kaksi kolmas-

osaa tutkimukseen vastanneista ymmärsi suomea hyvin. Noin puolella vastaajista oli mielestään hyvä suomen kielen lukutaito ja kolmasosalla vastaajista hyvä suomen kielen kirjoitustaito. Sekä suomen että meänkielen osaajia oli eniten ikäryhmässä 50–64-vuotiaat, ja tämä ikäryhmä ymmärsi, luki ja kirjoitti suomea parhaiten. Pelkästään suomea puhuvia tai ymmärtäviä oli eniten ikäryhmässä 35–49-vuotiaat. (RUAB 2005.) Sisuradion lähetysten kuuntelijoita on päivittäin yli 200 000 (Sisuradio 2011b).

Suomen kieltä osaavien tarkkaa määrää ei voi kuin arvioida, sillä Ruotsissa ei ole koskaan tilastoitu maan asukkaiden äidinkieltä. Sisuradion tilaama tilasto ruotsinsuomalaisten määrästä perustuu Ruotsin tilastollisen keskustoimiston vuosittain laatimaan väestötilastoon. (Sisuradio 2011a.)

Björklund (2009) toteaa suomen kielen olevan toistaiseksi elinvoimainen Ruotsissa ruotsinsuomalaisten virallisen vähemmistöaseman sekä suomenkielisten hallintoalueiden parantaessa sen säilymisen edellytyksiä. Hänen mukaansa suomen kieli on keskeinen ruotsinsuomalaiselle identiteetille, mikä ilmenee etenkin koulun ja opetuksen piirissä. Vanhimmat ja nuorimmat ikäryhmät käyttävät suomen kieltä kodin ulkopuolella vähiten. Ruotsin kielen opettelulla on ollut 1950-luvulla muuttaneille etusija sopeutumisessa valtaväestöön. Suuren muuttoaalton (1960–1970-luvun) siirtolaiset saattoivat pärjätä pitkään vähäisellä ruotsin kielellä, sillä he muodostivat suomalaisia yhteisöjä ja puhuivat suomea keskenään. Ruotsissa syntyneille maan kielen oppiminen on ollut itsestäänselvyys, mutta suomen kielellä on merkitystä vanhempien käyttämänä kielenä. (Björklund 2009².)

² Björklundin (2009) toteuttamassa Siirtolaisinstituutin ”Ruotsinsuomalaiset tänään” -kyselytutkimuksessa on kerätty tietoa tämän päivän ruotsinsuomalaisista ja ruotsinsuomalaisesta kulttuurista.

2.3 Ruotsinsuomalaisuus tänään

Ruotsinsuomalaiset tunnustettiin Ruotsin kansalliseksi vähemmistöksi ja suomen kieli kansalliseksi vähemmistökieleksi vuonna 2000 (lain voimaantulivuosi). Vuoden 2009 valtiopäivien hyväksymän Kielilain mukaan kansalliseen vähemmistöön kuuluvalle on annettava mahdollisuus oppia, kehittää ja käyttää vähemmistökieltä. Uusi, ruotsinsuomalaisten oikeuksia vahvistava, vähemmistölaki³ tuli voimaan vuonna 2010. Laki koskee ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksia koko maan laajuisesti sekä suomen kielen hallintoalueisiin kuuluvien kuntien osalta (tällä hetkellä 32 kuntaa). Hallintoalueen kunnissa asiointi virkamiesten kanssa on mahdollista suomen kielellä. Samoin kunnan täytyy tarjota esimerkiksi suomenkielistä esikouluopetusta ja vanhustenhuollon palveluja. (Ruotsinsuomalainen valtuuskunta 2011⁴.)

Björklundin (2009) mukaan ruotsinsuomalaisten väestörakenteen perusteella voi todeta, että ruotsinsuomalaisten tulevaisuus on selvästi Ruotsissa syntyneen ikäpolven varassa. Ja vaikka uusia siirtolaisia Suomesta tulee, on määrä hyvin pieni aiempiin vuosikymmeniin verrattuna. Kielivähemmistöasemaa tavoiteltaessa onkin huolestuttu jälkipolvien ruotsalaistumisesta ja suomalaisen identiteetin säilymisestä. Krister Björklund toteaa Siirtolaisinstituutissa tekemänsä ”Ruotsinsuomalaiset tänään” -tutkimuksen tulosten perusteella, ettei suomen kieli ole kuitenkaan katoamassa, vaan ruotsinsuomalainen kulttuuri on muuttumassa kaksikieliseksi. (Björklund 2009.)

Ruotsinsuomalaisten nuorten ja nuorten aikuisten mielenkiinto suomalaista perimäänsä ja suomen kieltä kohtaan on tätä tutkielmaa kirjoitettaessa näkyvästi esillä. Esimerkiksi monet Ruotsin suosituista muusikoista ovat suomalaistaus-

³SFS 2009:724 Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (Lag om nationella minoriteter och minoritetspråk.)

⁴Keväällä 2000 Ruotsin Valtiopäivien vähemmistöpoliittisten päätösten tuloksena perustettu Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta on kansallisen ruotsinsuomalaisen vähemmistön yhteistyöjärjestö. Valtuuskunnan tavoitteena on vahvistaa suomen kielen asemaa ja säilymistä Ruotsissa, kehittää ruotsinsuomalaista kulttuuria, tukea suomenkielisten toimintojen perustamista ja parantaa suomenkielisiä palveluja yhteiskunnan eri alueilla.

taisia ja he ovat puhuneet alkuperästään. Göteborgilaisen, vuonna 1979 syntyneen indiepop -artisti Kristian Anttilan mukaan ruotsinsuomalaisten muusikoiden määrä ei ole yllättävä verrattuna Ruotsin suomalaistaustaisten määrään, mutta hänen mielestään on hankalampaa päätellä, miksi ruotsinsuomalaiset muusikot näkyvät ja kuuluvat juuri nyt.

Uskoisin, että ensimmäisen ikäpolven ruotsinsuomalaiset, ne jotka tulivat Ruotsiin teollisuustöihin, eivät olleet valmiita luopumaan työväenluokastaan tai sosiaalisista ympyröistään. Heidän lapsensa ja lapsenlapsensa ovat sitä vastoin valmiita muutokseen, ja he toteuttavat itseään muulla tavoin. (Posti Sjöman 2011a.)

Ruotsinsuomalaisten nuorten aktiivisuudesta kertoo esimerkiksi suosittu kaksikielinen kulttuurilehti Sheriffi, jonka perustaja Sanna Posti Sjöman palkittiin vuonna 2009 ruotsinsuomalaisen toimittajayhdistyksen journalistipalkinnolla, vuoden Murvelilla. Palkinnon perusteluina olivat Sheriffi-lehdessä yhdistyvät suomalaisen, suomenruotsalaisen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin seuraaminen ja eri-ikäisten lukijoiden tavoittaminen. Lehden perustamista pidetään myös rohkeana kulttuuritekona. (Göteborgin Suomen kunniapääkonsulaatti 2011.)

Nuorten kiinnostuksesta vähemmistökielen ylläpitoon kertoo myös Ruotsinsuomalaisten nuorten liiton toteuttama syksyllä 2011 alkava kolmevuotinen hanke, jonka tarkoitus on elvyttää Ruotsin vähemmistökieliä. Hankkeen kohderyhmänä ovat 10–26-vuotiaat kielivähemmistöihin kuuluvat nuoret. Hankkeen toteuttamiseen liitto sai yli kahden miljoonan kruunun tuen Ruotsin Yleiseltä perintörahasolta. (Ruotsinsuomalaisten nuorten liitto 2011, YLE Uutiset 2011.)

3 IDENTITEETTI

Identiteetti sisältää ihmisen itseään koskevia käsityksiä, kuten mielikuvia ja tunteita, ja se rakentuu sosiaalisessa toiminnassa, etenkin samastamalla ja rooleihin sitoutumalla sekä ongelmia ja haasteita työstämällä. Identiteetti vastaa kysymykseen ”Kuka olen?” etenkin suhteessa toisiin ihmisiin ja ryhmiin. Identiteettiin liittyvät persoonallinen identiteetti ja ryhmien jäsenyyksiin perustuva sosiaalinen tai kollektiivinen identiteetti. Sosiaalisen identiteetin alalajeina pidetään kulttuurista tai etnistä identiteettiä. (Mustonen 2001, 120). Koska länsimainen postmoderni yhteiskunta on yhä hajanaisempi ja yksilöiden liikkuvuus sosiaalisissa ja kulttuurisissa yhteyksissä monimuotoisempaa, identiteetin muodostaminenkin nähdään monimutkaisempaan. Tälle ajalle tyypillinen identiteettikysymys on myös ”Minne kuulun?” (Jansson 2001, 60 & 64).

3.1 Postmoderni identiteettikäsitelmä

Postmodernissa (1900-luvun lopun ja 2000-luvun alun) ajassa on todettu yhteiskuntien fragmentoituminen, eli pirstaloituminen. Yhtenäisen (yhden valtion) tilalle on kasvamassa ”erilaisten paikallisten, alueellisten, kansainvälisten ja paikantamattomien verkostojen ja suhteiden kudelman”, jossa ihmiset liikkuvat myös henkisesti vapaammin (Wilhelmsson 2004). Länsimaiset yhteiskunnat nähdään monikulttuurisina, joissa eri etniset ryhmät elävät rinnakkain (Huttunen 2005, 117). Pirstaloitunut yhteiskunta luo myös pirstaloituneita identiteettejä, kun yksi kiinteä paikka tai ympäristö ei enää määrittele, ”minne kuulumme”.

Stuart Hallin (1999, 22–23) määrittelemän postmodernin identiteettikäsitelmän mukaan yksilöllä on kiinteän identiteetin sijasta monia identiteettejä, joita otetaan eri aikoina ja jotka voivat olla myös ristiriidassa tai yhteen sopimattomia toisiinsa nähden. Tämä identiteettikäsitelmän muuttuminen kiinteästä moninaiseen on yhteydessä yhteiskuntien rakenteelliseen muutokseen, jossa aiemmin yksilölle vakaita sosiaalisia asemia luoneet, esimerkiksi luokkaan, sukupuoleen,

seksuaalisuuteen ja kansallisuuteen liittyneet kulttuuriset maisemat ja merkitykset ovat muutoksessa. Hallin mukaan postmoderni identiteetti ”muotoutuu ja muokkautuu jatkuvasti suhteessa niihin tapoihin, joilla meitä representoidaan tai puhutellaan meitä ympäröivissä kulttuureissa”. Kivikurun (2000, 11) mukaan identiteetin hajanaisuudessa on kyse identiteettinipusta, joka koostuu erilaisista aineksista. Jotkut aineksista yhdistävät saman maan tai alueen asukkaita, jotkut taas esimerkiksi yhden sukupolven edustajia. Jotkut ainekset muuttuvat nopeammin ja toiset hyvin hitaasti. Sen sijaan että identiteetti olisi jokin pysyvä tosiasia, eheä ”minä”, jota ilmennetään ja tulkitaan uusissa kulttuurisissa käytännöissä, se tulisi Hallin mukaan ymmärtää ”tuotannoksi”, joka ei ole koskaan valmis. Identiteetti on aina prosessissa ja muotoutuu uudelleen uusissa tilanteissa. (Hall 1999, 223.)

Identiteettiin kuuluu kaksi ominaisuutta, yhteisöllisyys ja eronteko (Kivikuru 2000,11). Identiteetin ymmärretään tieteenalasta riippumatta muotoutuvan yhteydestä itsen ja yhteisön tai itsen ja ”toisen” välillä (Jansson 2001, 59). Näistä yhteyksistä etsitään jatkuvasti yhtäläisyyksiä ja eroja, joiden perusteella yksilöllinen ja sosiaalinen identiteetti rakentuvat. Kulttuuristen tai etnisten ryhmien olemassaolo perustuu suhteesta ja rajojenvedosta toisiin ryhmiin, jolloin erot meidän ja muiden välillä muodostetaan. Ryhmä muodostetaan siis sen perusteella, että nähdään ero ryhmään kuuluvien ja kuulumattomien välillä. (Eriksen 1998, 19 & 56.)

3.2 Kulttuurinen identiteetti

Kansalliset kulttuurit rakentavat identiteettejä tuottamalla merkityksiä ”kansakunnasta”, johon voimme identifioitua. Nämä merkitykset sisältyvät tarinoihin, joita kansakunnasta kerrotaan, muistoista, jotka yhdistävät nykyhetken kansakunnan menneisyyteen, ja kuvista, joita siitä konstruoidaan. (Hall 1999, 47.)

Hallin (2003, 85) mukaan muuttoliikkeet asemoivat ihmiset ja heidän kulttuurinsa uudella tavalla sekä suhteessa muihin ihmisiin että suhteessa asuinpaikkoihin. Globalisoituminen ja muuttoliikkeet ovat muutosprosesseja, joilla on vaikutusta kulttuurisiin identiteetteihin. Koska kulttuureja ei nähdä tarkkarajaisina,

yhdistettynä tiettyihin yhteisöihin, kulttuurintutkimuksessa nykyajan identiteettejä tarkastellaan kiinnittämällä huomio siihen, miten kulttuurisia merkityksiä ilmenetään ja luodaan arkielämässä (Jansson 2001, 60).

Kulttuurilla tarkoitetaan yhteisten merkitysten järjestelmiä, joita samaan yhteisöön, ryhmään tai kansakuntaan kuuluvat ihmiset käyttävät järjestäessään maailmaa ymmärrettävään muotoon. Merkitysten järjestelmästä syntyvä yhteinen merkityskartta antaa tunteen kuulumisesta johonkin kulttuuriin, se luo yhdistävän siteen ja tunteen yhteisestä identiteetistä ja kuulumisesta yhteisöön. Kun pystymme asemoimaan itsemme yhteisten merkitysten kentässä, tunnemme ”keitä me olemme” ja ”keihin me kuulumme”. Siksi kulttuuri on keskeisimpiä identiteetin muodostamisen, ylläpitämisen ja muuttamisen tapoja. (Hall 1995/2003, 85–86.) Mitkään kulttuurit eivät kuitenkaan ole ”puhtaita”, vaan syntyneet vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa, eli ne ovat jo alkuperäisestikin ”monikulttuureja” (Lehtonen & Löytty 2003, 7).

Hallin (1999, 224) mukaan kulttuurinen identiteetti voidaan ymmärtää ainakin kahdella tavalla. Ensimmäisen näkökulman mukaan ihmiset voivat kokea ”olevansa jotain”, osa ”yhtä kansaa” yhteisten historiallisten kokemusten kautta, jolloin kulttuuriset identiteetit heijastavat jaettuja historiallisia kokemuksia ja perinnettä. Samaan kulttuuriin samastuvien ja saman kulttuurisen identiteetin jakavien ihmisten oletetaan tässä käsityksessä myös olevan samanlaisia. (Hall 2003, 86.)

Toisen näkökulman mukaan kulttuurisessa identiteetissä on kyse ”joksikin tulemisesta”. Samankaltaisuuksien lisäksi löytyy aina myös eroja, joten voimme kysyä ”keitä meistä on tullut”. Kulttuurisilla identiteeteillä on historiansa, mutta muun historian tavoin ne ovat jatkuvasti muutoksessa. Identiteettkään eivät tällöin pohjautu vain tiettyyn menneisyyteen, joka automaattisesti tarjoaa tiedon siitä, keitä olemme. Määrittelemme itseämme, identiteettiämme, toisaalta sen mukaan, miten menneisyyden kertomukset asemoivat meitä ja toisaalta erojen havainnon kautta: miten itse asemoimme itsemme muiden joukkoon. (Hall 1999, 226–229.)

Kulttuurinen identiteetti on Janssonin (2001, 62–63) mukaan yksilöllinen kokemus osallisuudesta kulttuurisessa yhteisössä, joissa merkityksiä tulkitaan tietyn tavoin. Identiteetin yksilöllistä ja sosiaalista puolta luodaan eron (separatedness) eli individuaation ja samuuden (relatedness) eli integraation tasapainotellulla, josta muodostuu tunne yhtenäisyydestä. Kulttuurisia identiteettejä ei tiettyssä ryhmässä koskaan koeta täysin samanlaisina, sillä jo kulttuuriset yhteisöt muodostuvat erilaisista verkostoista ja ovat siten harvoin yhtenäisiä. Samoin yksilö voi tulkita kuuluvansa moneen yhteisöön. (Jansson 2001, 62–63.) Henkilö voi olla suomalainen, kuulua tiettyyn kansalliseen kielen, historian ja perinteiden muodostamaan yhteisöön, mutta olla myös osa muuta joukkoa, kuten kuulua tiettyyn uskontokuntaan tai harrastajajoukkoon. Laajemmin ajateltuna, kuten tämän tutkielman tutkimusaineistossa 57-vuotiaan tukholmalaisnaisen tapauksessa: *toisen polven ruotsinsuomalainen* voi olla *ruotsalainen* kansalaisuutensa perusteella, mutta kantaa sisällään *suomalaista* kulttuuria ja tuo sitä esiin arjessaan. Ja kuitenkin samaan aikaan hän voi tuntea olevansa ennen kaikkea *pohjoismaalainen* monikulttuurisen perheensä vuoksi.

3.3 Kieli ja paikka

Kulttuurit siis muodostuvat erilaisista merkityksen tuottamisen järjestelmistä, joilla maailmaa luokitellaan mielekkääksi. Kieli on yksi perustavimmista kulttuurisista järjestelmistä. Hallin (2003, 88–90) mukaan samaa kieltä puhuvat ihmiset voivat merkityksellistää maailmaa toisilleen. Yhteinen kieli auttaa näin antamaan ihmiselle kulttuurisen identiteetin. Puhuessaan tiettyä kieltä ihminen on tietynlainen henkilö ja osa jotakin tiettyä kieliyhteisöä. Kielen puhuminen merkitsee myös sitä, että tuntee muiden saman kielen käyttäjien arvot, vaikkei itse niitä jakaisikaan. (Hall 2003, 88–90.)

Yksi tärkeistä kulttuurisista järjestelmistä on myös paikka, sillä kulttuurit ymmärretään Hallin (2003, 91) mukaan usein paikantuneiksi. 'Paikka' voidaan Hallin sanoin mieltää joksikin todelliseksi kulttuurin "kotipaikaksi", jonne on ajan kuluessa muotoutunut tietynlainen "elämän kirjo". Paikka hahmotetaan usein vakiin-

tuneeksi yhteisöksi, jolla on oma erityisluonteensa. Paikoilla on omia piirteitään, perinteitään, kielenkäytön tapansa ja eritoten ne eroavat muista. Englannin kielen sanonnat tiivistävät tätä näkemystä: ”a sense of place”, ”no place like home” ja ”out of place”. Viimeksi mainittu kertoo siitä, miten jokin tuttu, ennalta yhtenäiseksi oletettu on rikkoutunut. (Massey 2003, 51.)

Globalisaatiossa maailmanlaajuisten kommunikaatioverkkojen muodostuminen, ajan ja tilan tihentyminen ja muuttoliikkeet ovat kyseenalaistaneet vakiintuneen käsityksen paikasta. Vanhat, ”paikalliset” yhteisöt ovat korvaantuneet uudelleen muotoutuneilla yhteisöillä. Samalla yhteiskunnassa koettu varmuus ja turvallisuus voidaan kokea menetetyksi, jolloin kulttuurit tai kansakunnat voivat tuntea itsensä uhatuksi. Sen seurauksena halutaan korostaa yhteenkuuluvuutta. Omaa ’paikkaa’ rajataan ja eroa muihin ilmennetään entistä näkyvämmiin. (Massey 2003, 51–57, Morley 2003, 164.) Hallin (1999, 52) mukaan näin ylläpidetyn ”kuvitteellisen yhteisön” koossapitämisessä olennaisia ovat muistot menneisyydestä, halu elää yhdessä ja perinnön vaaliminen.

Paikkakäsitykset tuotetaan sosiaalisesti, joten paikasta voi olla erilaisia käsityksiä eri ihmisryhmien kesken. Sosiaaliset suhteet ovat yhä ”ulottuvaisempia” ja paikan käsitys on monimutkaistunut. (Massey 2003, 56.) Morleyn (2003, 155) mukaan valtioiden rajoja ylittävä viestintä ja liikkuvuus määrittävät yhä enemmän nykymaailmaamme. Ajatukset ”kodista” (fyysisenä paikkana sekä symbolisena kotiseutuna) ovat muuttuneet ja on syntynyt erilaisia ”kuulumisen tiloja”, myös kansallisuusrajat ylittäviä yhteisöjä, joissa ihmiset ajattelevat olevansa ”kotoaan”. Hall (2003, 93) puhuu kulttuurisesta ”maisemallistamisesta” mainitessaan, että emme pidä kulttuureja paikallisina siksi, että ne kaikki olisivat sellaisia, vaan koska se on tapamme hahmottaa kulttuureja. Kulttuurisen identiteetin siis ajatellaan liittyvän tiettyyn paikkaan, ympäristöön, maisemaan tai näkymään. Hallin sanoin ”yhteisö pitää sisällään sen idean, joka meillä siitä (tietystä paikasta) on, ne kuvat, joilla hahmotamme sitä, ne merkitykset jotka siihen liitämme, kuten myös sen yhteisyyden tunteen, jota kannamme sisällämme”. (Hall 2003, 94–95.)

Yhteinen merkitysjärjestelmä voi siis kehittyä myös sellaisten ihmisten välille, jotka asuvat kaukanakin toisistaan. Tästä esimerkkinä Hall (2003, 92) mainitsee siirtolaisyhteisöt, jotka ovat onnistuneet pitämään perinteitään elossa kotimaan fyysisestä etäisyydestä huolimatta. Vaikka paikka tai oma kieli ei olekaan välttämätön kulttuurille, toimivat ne symbolisena takuuna kulttuurisesta yhteenkuuluvuudesta. Kivikurun (2000, 31) mukaan kollektiiviset identiteetit, kuten siirtolaisidentiteetti, saattavat sitoutua paikkaan nostalgisen kaihon ja muistelun kautta. Vuosikymmeniä Ruotsissa asuneilla ensimmäisen polven suomalaisilla tunte omasta suomalaisuudesta ja suomalaisuuden näkyminen jokapäiväisessä arjessa voi olla hyvin vahva. Teemahaastatteluumme vastannut noin 60 vuotta Ruotsissa asunut ensimmäisen polven ruotsinsuomalainen (mies, 73, Västerås) toteaa olevansa suomalainen, eikä ole ”vielä myynyt nahkaansa”.

Kulttuurisia järjestelmiä ovat kielen ja paikan lisäksi uskonto, tapa ja traditio, eli perinteet ja arkipäivän käytännöt. On olemassa myös yhteisiä representatiotraditioita, eli tapoja joilla perinteitä ilmennetään. Nämä voivat olla ”heimon” menneisyyttä koskevia tarinoita ja perinteisiä taitoja, joilla on erityismerkitys ryhmän työ-, perhe- tai uskonnollisessa elämässä, sekä ryhmän kollektiivista historiallista muistia ylläpitäviä tarinoita. (Hall 2003, 91.) Media on yksi niistä tavoista, joilla identifikaatiota, eli yhteenkuuluvuuden tunnetta tuotetaan jatkuvalla kertomuksella kansakunnasta. Muita ovat esimerkiksi kasvatus, kirjallisuus ja populaarikulttuuri. (Hall 2003, 96.)

3.4 Diasporassa kehittyvä uusi kulttuuri

Hall (1999, 139) toteaa, että ”identiteettiä koskeva subjektiviteetin ja kulttuurin välinen dialogi tapahtuu symbolisella tasolla”. Näin on etenkin ”kuvitteellisen yhteisön” luoneilla diasporisilla ryhmillä, jotka ovat luoneet ikään kuin uuden identiteetin paikaltaan siirtyneenä, vanhan ”todellisen historiansa” ja uuden tilanteensa yhdistelmällä. Ne yhteisöt joihin ”minä” voidaan samaistaa (kuten kansakunta, etninen ryhmä tai perhe), ovat jo alun perinkin kuviteltuja yhteisöjä. (Hall 1999, 13).

Diaspora tarkoittaa ihmisten muuttamista ja hajautumista vieraisiin paikkoihin sen seurauksena, että heidän on täytynyt lähteä alkuperäisestä kotimaastaan. Yleensä diasporat ovat tulosta joko väkisin synnytyistä tai vapaaehtoisista muuttoliikkeistä. Diasporassa kehittyvässä kulttuurissa yhdistetään jatkuvasti ryhmän "alkuperäiskulttuuria" uuden asuinpaikan kulttuuriin. Tästä syntyy "uutta" kulttuuria, joka nojaa vanhaan, mutta ei ole kuitenkaan samaa kuin entinen. Tätä prosessia kutsutaan myös hybridisoitumiseksi. (Hall 2003, 107.)

Diasporassa elävillä on enemmän kuin yksi koti tai yksi identiteetti, ja he ovat oppineet tulemaan toimeen ja elämään kulttuuristen erojen kanssa. He elävät kulttuurien "välissä". (Hall 2003, 122.) Alkuperäiseen kulttuuriin, perinteeseen, kieleen ja historiaan liittyvää identiteettiä ei siis ole menetetty, mutta sen tietty yhtenäisyys on. Ihmiset säilyttävät vahvan yhteyden niihin paikkoihin ja perinteisiin joista tulevat, mutta hybridisessä kulttuurissa monen eri kulttuurin historia ja tavat kytkeytyvät toisiinsa ja identiteeteistä tulee monimuotoisempia. "Koteja" on silloin enemmän kuin yksi. Hybridisyys voi näin olla rikkaus, luovuuden lähde, mutta saattaa aiheuttaa myös epämääräisyyttä. (Hall, 1999, 71–72.) Käytännössä uuden kotimaan kulttuuri ja tavat eivät välttämättä sovi muuttajan kotimaan kulttuuriin tapoihin, jolloin vanhoja tapoja on ainakin osittain muutettava pärjätäkseen valtakulttuurissa. On löydettävä tasapaino uuden ja vanhan kulttuurin välillä ja näin muodostettava itselleen toimiva kokonaisuus erilaisten kulttuurien yhdistelmästä. (Levä 2008, 14.)

Toisen polven ruotsinsuomalaisten etnisyyden, kulttuurin ja kansallisuuden murroskohtia tarkastelleen Ågrenin (2007, 487) mukaan on kyse samastumisprosessista, jossa identiteettityö muodostuu jatkuvasta siirtymisestä näkökulmasta toiseen. Prosessin aikana identiteetti voi kehittyä joskus hitaasti ja kehityksessä kohdataan myös vastarintaa ja äkillisiä käännteitä. Kyseessä on "monimutkainen ja eri tasojen välinen risteily, joka tapahtuu yksilöiden sisällä, välillä ja ulkopuolella". (Ågren 2007, 487.)

3.5 Ruotsinsuomalaisten etninen identiteetti

Etnisyyden käsite nähdään yleensä kulttuuriin perustuvana erontekojen systeeminä. Eroja syntyy ihmisten omatoimisesta erottautumisesta ja eronteosta kulttuurisin välinein. Etnisellä ryhmällä oletetaan yleensä olevan tavalla tai toisella yhteinen alkuperä. (Huttunen 2005, 117.)

Eriksenin (1998, 177) mukaan etniset vähemmistöt eivät ole sen yhtenäisempiä kuin muutkaan ryhmät, joihin ihmisiä jaotellaan. Vähemmistöjen jäsenillä voi siis olla olennaisia eroja näkökulmissaan ja arvostuksissaan. Etninen identiteetti ja sen rajat suhteessa toisiin korostuvat silloin, kun sitä käytetään symbolisena välineenä politiikassa (esimerkiksi vähemmistöpolitiikka) tai kun se on uhattuna. Etnisen identiteetin avulla myös pyritään psykologisesti tekemään sosiaalisesta maailmasta järjestelmällisempää. (Eriksen 1998, 99.) Tämän päivän ulkosuomalaisella voi olla etnisyyteen instrumentaalinen, eli välineellinen tai pragmaattinen, eli käytännöllinen näkökulma. Sen avulla voidaan saavuttaa omalta kannalta hyödyllisiä asioita (kuten työpaikka kielitaidon vuoksi). Omaa etnisyyttä ja sen eri puolia voidaan myös tuoda esiin ja korostaa eri tilanteissa. (Levä 2008, 36.) Tähän etnisyyden korostamiseen eri tilanteissa liittyy ruotsinsuomalaisten nykytilanteesta kertovassa luvussa 2.3 mainittu suomalaisperäisten nuorten taiteilijoiden esiintulo. Joissakin tilanteissa asioihin voidaan suhtautua suomalaisena ja joissakin taas ruotsalaisena tai ruotsinsuomalaisena.

Ruotsissa tavatut kaksi ruotsinsuomalaista (hieman yli kaksikymmentävuotias-ta) nuorta toimivat myös esimerkkinä etnisen identiteetin häilyväisyydestä: Nuo-ret kokivat luultavasti olevansa ruotsalaisia ja he puhuivat vain ruotsia. Toisen (2. polven ruotsinsuomalaisen) äiti ja toisen (3. polven ruotsinsuomalaisen) iso-äiti olivat suomalaisia. Toisen polven edustajan suomalaiset juuret olivat hyvin esillä, sillä hänellä oli suuri tatuointi vasemmassa käsivarressaan, jossa oli SI-SU -teksti Venäjän kaksipäistä kotkaa esittävän vaakunan alla. Hän selitti, että tuo suomalainen sisu on tunne, jonka vain suomalainen voi tuntea. Ylpeys suomalaista alkuperää kohtaan oli siis selkeästi esillä, vaikka hän ei suomen kieltä osannutkaan, eikä kokenut muutoin olevansa tekemisissä suomalaisuu-

den kanssa. Kolmannen polven edustaja taas kertoi, kuinka hänen isoäitinsä kuuntelee suomalaista radiokanavaa ja on aina innoissaan kun pääsee puhumaan suomen kieltä tuttavien kanssa. (Ruotsinsuomalainen nuori 1. 2011, ruotsinsuomalainen nuori 2. 2011.) Nämä nuoret edustavat sitä joukkoa ruotsinsuomalaisista, jotka eivät ole oppineet suomen kieltä, mutta ovat kuitenkin muuten, nostalgisessa ja symbolisessa, yhteydessä suomalaisuuteen.

Marja Ågren (2007, 494) on tutkinut etnologian väitöskirjassaan göteborgilaisia 20–35-vuotiaita nuoria toisen polven ruotsinsuomalaisia, joiden vanhemmat muuttivat Ruotsiin Pohjois-Suomesta 1960-luvulla. Hän esitti kuudelletoista haastateltavalle kysymyksiä kulttuuri-identiteettiin, kansallisuuteen, yhteenkuuluvuuteen ja alkuperään liittyen ja tarkentaen eritoten suomalaisuuden ja ruotsalaisuuden kokemiseen. Kaikille haastateltaville yhteistä oli Suomen ja suomalaisuuden kokeminen lapsuuden maana ja maisemana, jossa he kävivät kesäloilla ja tapasivat sukulaisiaan. Haastateltavat eivät kokeneet olevansa aivan ruotsalaisia Ruotsissa, mutta eivät myöskään aivan suomalaisia Suomessa. Ågrenin (2007, 489–490) mukaan osassa ruotsinsuomalaista väestöä esiintyy pyrkimys olla toisaalta ”yhdessä” ruotsalaisten kanssa, mutta toisaalta ei sittenkään.

Ruotsissa syntyneille henkilöille ei Ågrenin (2007, 495) mukaan näytä olevan itsestään selvää nimittää itseään ruotsalaisiksi. Kyse on omasta valinnasta, johon liittyy tunne kuulumisesta myös Suomeen ja kokemus siitä, että on enemmän kuin ”vain ruotsalainen”. Valinnan lisäksi taustalla on toisaalta tunne siitä, että on kiellettyäkin kutsua itseään ruotsalaiseksi, sillä ”muut ruotsalaiset” eivät myöntäisi tai hyväksyisi sitä. Etnisen ja kulttuurisen identiteetin oleellisia kysymyksiä ovatkin yksilötasolla, missä määrin kokee itsensä ”hyväksytyksi” tai ”ulkopuoliseksi” sen perustella, miten näkee itsensä, miten muut näkevät meidät ja miten luulemme muiden näkevän meidät. (Ågren 2007, 498.) Maahanmuuttaja voi kohdata kysymyksen ”Miksi olet täällä?” ja joutuu miettimään tietoisesti omaa sijoittumistaan uuden kotimaan yhteiskuntaan ja oletuksiin (Hall 1999, 10). Merkitystä on olennaisesti myös sillä, miten ylipäätään sijoittaa itsensä ”maahanmuuttajaksi”, tai ”ruotsinsuomalaiseksi” (mitä sana yksilölle tarkoittaa ja

millaisena tuon oletetun samastumisryhmänsä näkee). Toisen polven maahanmuuttaja taas on tietoinen vanhempansa maahanmuuttotarinaan. Hallin (1999, 11) mukaan identiteetti muodostetaan epävakaasta pisteestä, jossa ”ääneen lausumattomat subjektiviteettia koskevat tarinat tapaavat historian ja kulttuurin kertomukset”.

Monikulttuurisessa yhteiskunnassa valtakulttuurin stereotyyppinenkin näkemys vähemmistöstä saattaa automaattisesti tulla osaksi vähemmistön käsitystä itsestään. (Eriksen 1993, 68). Toisaalta eettisen ryhmän jäsenet voivat nousta ”marginaalista keskiöön”, saada erityisaseman ja nousta positiivisessa mielessä esiin ikään kuin ”tavallista yksikulttuurista ryhmää” rikkaampana (Hall 1999, 12). Oma etninen identiteetti muodostetaan siis siitä näkemyksestä, miten yksilö tuntee kuuluvansa tiettyyn ryhmään: kokeeko olevansa osa suomalaisia, ruotsalaisia vai ruotsinsuomalaisia. Tässä merkitystä on myös sillä, millaisena yksilö tuon ryhmän näkee: keitä esimerkiksi ruotsinsuomalaisiin hänen mielestään kuuluu, eli millaisista eroista toisiin ryhmä muodostuu. Etninen identiteetti muodostuu ja vahvistuu myös niistä tavoista, joilla tämä etnisyys ilmenee: esimerkiksi suomen kielen puhuminen tai suomalaisuuden ilmentyminen omassa arjessa. Identiteetin muodostumiseen vaikuttaa vallitseva tilanne ja yksilön omat muistot ja elämäntarina (Jansson 2001, 67). Henkilökohtaisilla kokemuksilla on aina suuri merkitys siinä, millaisena itsensä ja toiset näkee. Kyse on myös valinnasta: miten haluaa ilmentää omaa kuuluvuuttaan tiettyyn ryhmään (Jansson 2001, 63).

Ruotsinsuomalaisten identiteeteissä korostuu häilyväisyys. Itseään voi olla vaikea määrittää kysyttäessä, miten vahvasti esimerkiksi suomalaisuus näkyy omassa itsessään. Koska suomalaistaustaisten eroa ruotsalaisiin ei ulkonäöllisillä seikoilla välttämättä näe, sitä on löydettävissä tietyistä arjen käytäntöjen ja kuulumisen tunteen tavoista, joissa suomalaisuus ilmenee. Näitä ovat suomen kielen puhuminen perheenjäsenten kesken tai suomenkielisten mediasisältöjen seuraaminen. Toisaalta merkki suomalaisuudesta voi olla kulttuuristen symbolien esillä pitäminen arjessa, kuten vaikka suomalainen ruoka ja saunakulttuuri. Suomalaisuus voi myös tulla esiin vain tunnetasolla, esimerkiksi suomalaisen

urheilujoukkueen kannustamisena silloin, kun vastakkain ovat Suomi ja Ruotsi. Tässä tutkielmassa on tarkoitus havainnoida eri-ikäisten ja eri sukupolven ruotsinsuomalaisten suhdetta suomenkieliseen mediaan ja Sisuradioon. Suhdetta suomenkieliseen mediaan havainnoidaan myös identiteetin kannalta erotellen sitä, miten suomalaisiksi, ruotsinsuomalaisiksi ja ruotsalaiseksi itsensä kokevat ruotsinsuomalaiset käyttävät suomenkielistä mediaa.

3.6 Ruotsinsuomalaisten identiteettien ulottuvuudet

Maria Levä (2008) on Pro gradu -työssään, ”Ruotsinsuomalaisten suomalaisen identiteetin ulottuvuudet”, havainnoinut edellä mainitun Siirtolaisinstituutin ”Ruotsinsuomalaiset tänään”-tutkimuksen kyselylomakkeen tulosten perusteella ruotsinsuomalaisten suomalaisen identiteetin ulottuvuuksia. Yksi tutkimuskysymyksistä oli, millaisia suomalaisen identiteetin tyyppejä nämä ulottuvuudet muodostavat. Levä havaitsi vastaajissa kolmenlaista identiteettityyppiä: ensimmäinen tyyppi ovat assimiloituneet, joille suomalaisuudella tai ruotsinsuomalaisuudella on hyvin pieni merkitys. Toiseen tyyppiin kuuluvat Suomeen takaisin kaipaavat ja kolmanteen tyyppiin Ruotsiin integroituneet suomalaiset, jotka pitävät suomalaista kulttuuria tärkeänä ja ylläpitävät sitä, mutta ovat kuitenkin myös kotoutuneet Ruotsiin. Näiden eri identiteettityyppien taustalla vaikuttavat esimerkiksi maahanmuuttajasukupolvi, maahanmuuttovuosi ja Ruotsissa vietetty aika, ikä ja äidinkieli. Levä toteaa tutkimuksen osoittavan, ettei ruotsinsuomalainen identiteetti ole selkeä kokonaisuus vaan hajautunut, sillä ruotsinsuomalaisilla esiintyy erilaisia suomalaisen identiteetin tyyppejä. Yksilöt myös muodostavat identiteettiulottuvuuksista omia yhdistelmiään. (Levä 2008, 43–44).

Etninen identiteetti saa ratkaisevan merkityksen silloin, kun sen koetaan olevan uhattuna. Silloin sen rajat tulevat enemmän esiin ja saavat enemmän painoarvoa. (Eriksen 1998, 99.) Tällainen uhka voi syntyä muutoksesta. Esimerkiksi maahanmuuttajilla etninen identiteetti korostuu uuden kotimaan valtakulttuurin ollessa erilainen. Levän oletuksen mukaan vanha kotimaa ja sen kulttuuri (Suomi ja suomalaisuus) olisi merkityksellisempi ja näkyvämpi osa elämää en-

simmäisen polven maahanmuuttajille ja lyhyen aikaa uudessa maassa asuville, sillä he ovat kokeneet muutoksen elämässään. Toisen ja kolmannen polven ja pidempään maassa asuneiden muutoksesta on jo kauan tai he eivät ole sitä kokeneet. Toisin sanoin ensimmäisen polven maahanmuuttajien etninen identiteetti olisi siis korostuneemmin suomalainen kuin toisen polven ruotsinsuomalaisilla. (Levä 2008, 44.)

Levän tutkimuksen (2008) tuloksena havaituista identiteetin tyypeistä *assimiloituneet* ”elävät ruotsalaisittain, ruotsalaisina ja ruotsinkielisinä ruotsalaisessa yhteiskunnassa” (Levä 2008, 90). Tähän ryhmään kuuluvat ovat tietoisia suomalaisista sukujuuristaan, mutta suomalaisuudella ei ole merkitystä heidän identiteetilleen tai elintavoilleen. Tähän ryhmään Levä olettaa kuuluvan ennen suurta muuttoa, mahdollisesti sotalapsina, Ruotsiin saapuneita ensimmäisen polven edustajia, jotka ovat asuneet maassa pitkään. Ryhmään kuuluvat myös ne toisen polven nuorehkot ruotsinsuomalaiset, jotka ovat kasvaneet Ruotsissa. Levän käyttämän tutkimuskyselyn vastaajista reilu neljännes oli assimiloituneeseen identiteettityypin edustajia. (Levä 2008, 90–91.) Koska oman tutkimuksemme otokseen kuuluu vain suomen kieltä osaavia, ja tavoittelimme vastaajia esimerkiksi Suomi-seurojen ja suomen kieltä opettavien koulujen kautta, eivät assimiloituneeseen identiteettityypin kuuluvat ihmiset todennäköisesti ole osallistuneet kyselyymme.

Levän (2008) havaitsema toinen identiteettityyppi, *Suomeen takaisin kaipaavat suomalaiset*, ovat assimiloituneen tyypin vastakohta. He ovat pysyneet muutosta huolimatta täysin suomalaisina suomalaisten elintapojensa, suomen kielen käyttämisen ja Suomeen kaipaamisen perusteella. Tyypin edustajista neljännes on muuttanut Ruotsiin hiljattain, 1980-luvulla tai sen jälkeen ja he ovat mahdollisesti naimattomia ja nuoria. Nämä henkilöt eivät välttämättä aio jäädä Ruotsiin vaan heidän mielessään on paluumuutto. Tähän identiteettityypin kuuluu myös paljon suuren muuton aikaan Ruotsiin tulleita ja kauan maassa asuneita, joiden elämä on Levän analyysin mukaan kaikkein suomalaisinta. Suuren muuton aikaan tulleet ovat suuri osa vähemmistöryhmää, joten he ovat olleet mukana esimerkiksi Suomi-seurojen perustamisessa ja vähemmistöryhmille kuuluvi-

en oikeuksien ajajina. Eläkeikää lähestyvät saattavat haaveilla eläkevuosien viettämisestä Suomessa. Tämän identiteettityypin nuorempien edustajien vanhemmat asuvat todennäköisimmin Suomessa, mikä lisää kaipuuta Suomeen. Levän mukaan suomalaisen vähemmistöidentiteetin ja -kulttuurin ylläpidon kannalta tämäkään ryhmä ei ole kaikista parhain, sillä sen edustajat ovat toisaalta iäkkäitä ja toisaalta tyyppin vanhat ja nuoret ruotsinsuomalaiset tulevat todennäköisesti muuttamaan takaisin Suomeen. (Levä 2008, 91–92.) Oman tutkimusaineistomme vastaajista yli puolet oli viidestäkymmenestä yli kahdeksankymmenvuotiaita ja suurin osa ensimmäisen polven edustajia, joten Suomeen takaisin kaipaajia on oletettavasti iän ja sukupolven perusteella vastaajien joukossa runsaasti.

Levän (2008) määrittelemä kolmas identiteettityyppi on *Ruotsiin integroituneet suomalaiset*, joita Levä pitää kahden edellisen tyyppin yhdistelmänä. Tämä ryhmä elää Ruotsissa suomen kieltä aktiivisesti ylläpitäen ja suomalaisuutta tärkeänä pitäen, mutta ei kaipaa takaisin Suomeen. Etniseen ryhmään kuulumisen tunnistetaan ja tunnustetaan, mutta uuden kotimaan arvojen sisäistäminen ja halu kiinnittyä valtaväestöön kertovat yhteiskuntaan integroitumisesta. Puolet Levän käyttämään tutkimuskyselyyn vastaajista kuuluivat ryhmään. Ryhmän edustajista suuri osa on suuren muuton aikaan Ruotsiin tulleita, joiden elämäntilanne on Ruotsissa vakiintunut. Tämä ryhmä muodostaa Levän mukaan Ruotsin pysyvän suomalaisen vähemmistöidentiteetin ja -kulttuurin ja takaa sen säilymisen. Ryhmän haaste onkin siirtää tämä seuraaville polville. (Levä 2008, 92.) Koska ruotsinsuomalaisuus on ikään kuin noussut viime vuosina uudelleen esiin (ks. luku 2.3), voisi Ruotsiin integroituneihin olettaa kuuluvan myös toisen polven edustajia, joille suomalaisten juurien merkitys on entisestään voimistunut. Omasta aineistostamme tämän identiteettityypin edustajia on jälleen mahdollista löytää juuri iäkkäämpien vastaajien suuremman lukumäärän vuoksi. Samoin tutkimushaastatteluun vastaajien joukosta saattoi löytää nuorempia ensimmäisen ja toisen polven edustajia, joihin tämän tyyppinen identiteettikuvaus sopii: eräs ensimmäisen polven vastaaja on asunut Ruotsissa noin 20 vuotta ja on havainnut suomalaisuuden alkavan merkitä enemmän oman ikäisillään (ja niillä, jotka saavat lapsia) (nainen, 41, Tukholma). Eräs toisen polven vastaaja taas

kokee itsensä ruotsinsuomalaiseksi, puhuu suomea äitinsä ja lapsensa kanssa ja osallistuu Suomi-seuran toimintaan. Hän kokee Sisuradion vahvistavan suomalaista identiteettiään. (Nainen, 34, Tukholma).

Tätä tutkielmaa varten kerätyn aineiston laadullisessa analyysissä on tarkoitus hyödyntää Levän tunnistamia identiteettityyppejä. Pyrkimyksenä on havainnoida, miten tietyn identiteettityypin edustajat kokevat suomenkielisen Sisuradion merkityksen. Ennakko-olettamus on, että identiteettityypeistä minkä tahansa edustaja voi kuunnella Sisuradiota, mutta sen tehtävä ja merkitys heille voi olla erilainen. Identiteettityypeistä assimiloituneita on todennäköisesti tutkimuskyselymme vastanneiden joukossa vähän (heitä ovat oletettavimmin ne, jotka kokevat itsensä ruotsalaisiksi). Huomio kiinnittyy tällöin Ruotsiin integroituneiden ja Suomeen kaipaavien ruotsinsuomalaisten mahdollisiin eroihin Sisuradion käytössä ja sille annetussa merkityksessä. Oleellista on tässä yhteydessä myös se, miten henkilö kokee ruotsinsuomalaisuuden.

4 IDENTITEETTI JA VÄHEMMISTÖKIELINEN MEDIA

Nykykulttuuri suorastaan pullistelee identiteettejä koskettelevia tekstejä. Niin kansallisia, etnisiä, sukupuolisia, yhteiskuntaluokkiin liittyviä kuin muitakin identiteettejä käsitellään ja työstetään päivittäin iltalehtien lööpeissä, prime time -televisiossa ja korkeakulttuurin eri muodoissa. (Lehtonen 1999, 6.)

Vakiintunut käsitys omasta minuudesta, minäkuva, tunne sisäisestä samuudesta ja eheydestä, helpottaa sopeutumista erilaisiin rooleihin ja elämäntilanteisiin. Myös media voi olla tekijä, jonka kautta yksilö vahvistaa minuuttaan ja lisää itseymmärrystään. (Mustonen 2001, 121.) Media tarjoaa tietoa ja kokemuksia, joille annamme merkityksen oman historiamme ja kulttuurimme perusteella. Identiteettiprosessi on siis käynnissä median kertomusten kautta. Medialla on merkitystä yhteisöllisyyden tuottajana ja toisaalta erojen merkitsijänä. Medialla on myös valtaa, sillä se voi toistaa tiettyjä tarinoita ja vaieta toisista. Siten sillä on sekä identiteettejä vahvistava että heikentävä vaikutus. (Tapper 2000, 6.)

4.1 Media ja identiteetti

Mediavalintoja tehdään minäkuvan pohjalta, oman kiinnostuksen ja myös viite-ryhmämme suosimien mediakanavien mukaan. Otamme herkemmin vastaan viestejä, joilla on meille omakohtaista, yksilöllistä ja erityisesti itsetuntoa vahvistavaa merkitystä. (Mustonen 2001, 121–122.) Media vastaa sosiaalisen identiteetin rakennustarpeisiin ja toimii myös vahvistavana kanavana esimerkiksi alueradion vahvistaessa paikallisidentiteettiä (Mustonen 2001, 121.) Samoin kielivähemmistöryhmälle tarkoitettu Sisuradio ja sen verkkosivusto voi toimia sosiaalisen identiteetin rakentajana ja vahvistajana suomalaistaustaiselle mediankäyttäjälle.

Herkmanin (2001, 231–233) mukaan median roolit identiteetin muotoilemisessa riippuvat henkilöstä, hänen elämäntilanteistaan ja mediasta itsestään. Globalisoituva mediakulttuuri, jossa suuri osa audiovisuaalisista mediaesityksistä on tuontitavaraa, tarjoaa yhä enemmän merkityksiä. (Herkman 2001, 231–233.) Sa-

moin mediatarjonta on yhä laajempaa ja monimuotoisempaa, jolloin identiteetin muotoutumiselle tarjoutuu uusia tapoja (Jansson 2001, 69). Mitä enemmän globaali media ja viestintäjärjestelmät välittävät ”sosiaalista elämää”, sitä enemmän identiteetit irtautuvat niille aiemmin erityisistä ajankohdista, paikoista ja historiasta (Hall 1999, 62). Tämä kehitys on tehnyt identiteeteistä yhä enemmän henkilökohtaisten valintojen kohteita. Nykykulttuurissa on lisääntynyt reflektiivisyys, jossa tuotetaan ja käytetään erilaisia peilauspintoja. Mediankuluttajat ovat reflektiivisiä etsiessään mediasta tukea tiedonnälälleen, arvomaailmalleen ja unelmilleen, peilattaessaan itseään median kautta. Medioituneessa kulttuurissa identiteettien rakentaminen tapahtuu peilaamalla itseä sekä reaalityodellisuuteen että mediatodellisuuteen. (Herkman 2001, 233.)

Mustosen (2001, 123) mukaan identiteetti rakentuu samastumisten, eli identifikaation, myötä. Mediasisällöt tarjoavat samastumiskohteita. Samastumalla toisiin voimme jakaa toisten ihmisten näkökulmia ja saada sijaiskokemuksia heidän tilanteistaan, ja näiden ajatusten ohjaamana kehittää omaa identiteettiämme.

Virtuaaliympäristössä, kuten internetin www-sivuilla tai keskusteluryhmissä, itsestään voi rakentaa erilaisen kuvan kuin todellisuudessa (Herkman 2001, 233). Reaalityodellisuudesta poikkeavien identiteettien luonnin lisäksi sivustoja voidaan tarkastella myös identiteettiin sisältyvien erilaisten roolien kautta. Voisi kuvitella, että ruotsinsuomalaisten osallistuessa ruosulistan⁵ keskusteluun tai lukiessa suomalaista tai ruotsinsuomalaista verkkolehteä heidän suomalaiseen alkuperään kytkeytyvä roolinsa on enemmän esillä kuin ruotsinkielisiä verkkosivuja selatessa. Tutkimuskyselyssämme olevassa kysymyksessä Ruotsissa ilmestyvän median käytöstä moni vastaajista mainitsee ruosulistan – myös Facebook ja blogit mainitaan. Vastaajat kokevat sosiaalisen median tärkeäksi perinteisen median rinnalla. Tutkimushaastatteluun vastannut henkilö toteaa ruot-

⁵ Ruosulista on ruotsinsuomalaisten postilista ja ryhmä internetissä, jonka keskustelupalstalle ryhmän jäsenet kirjoittavat heitä koskettavia asioita. Ryhmä on perustettu vuonna 1998 ja sillä on 240 jäsentä. Lisää ruosulistasta tämän tutkielman ruotsinsuomalaista mediakenttää esittelevässä luvussa 5.1.3.

sinsuomalaisuutensa näkyvän esimerkiksi suomalaisten ja ruotsalaisten Facebook-kavereiden yhtäläisenä määränä (mies, 50, Göteborg).

Kun ihmisten mahdollisuudet viestiä ja tehdä itse mediaesityksiä kasvavat, puhutaan median aikaansaamasta toimintakykyisyyden lisääntymisestä tai ”valtaistumisesta” (empowerment), johon sisältyvät myös myönteiset kokemukset mediasisältöjen vastaanottajana (Herkman 2001, 233). Herkmanin (emt., 233) mukaan ”identiteetteihin liittyvät mediakokemukset saattavat vahvistaa itsetuntoa ja herättää pohtimaan suhdetta muihin ihmisiin ja ympäristöön”.

Mediakulttuuri koostuu representaatioista: mediaesitykset näyttävät, esittelevät, todellisuutta tietystä näkökulmasta ja tietynlaisena, eli muotoilevat sitä (Herkman 2001, 219). Identiteetin rakentamisen kannalta merkitystä on sillä, millaista eroa tai yhteenkuuluvuutta yksilö kokee median antamien kuvien kanssa.

4.2 Vähemmistökielisen median merkitys vähemmistölle

Vähemmistöjen mediankäyttötavat vaihtelevat paljon kielitaidosta ja kulttuuriperimästä riippuen. Esimerkiksi ruotsalaisen median ymmärtämiseen vaaditaan enemmän kuin pelkästään kielitaito, eli myös kulttuurin, perinteiden ja yleisten elämäntapojen ymmärtäminen vaikuttaa valtakielisen median kuluttamiseen. Vähemmistökielisen median puutteessa maahanmuuttajat kuluttavatkin usein valtakielistä mediaa puutteellisesta kielitaidosta huolimatta, mikä saattaa vaikuttaa kokonaiskuvan hahmottamiseen. (Löwander, 1981, 2.) Tämän pohjalta voi väittää vähemmistökielisen median merkityksen olevan erittäin tärkeä uutisoinnin ymmärtämistä ajatellen.

Vähemmistöryhmille, joiden kieli on vakiinnuttanut asemansa virallisena vähemmistökielenä, on ollut jo vuosien ajan mahdollista päästä käsiksi omankielisiin tiedotusvälineisiin. Euroopan Neuvoston kielivähemmistöjä koskeva asiakirja (European Charter for Regional or Minority Languages) säätää, että valtioiden tulee katsoa, että virallisille vähemmistökielille on tarjolla radio- ja televisio-ohjelmaa sekä sanomalehtiä virallisilla vähemmistökielillä. Tällä hetkellä

esimerkiksi Ruotsissa virallisia vähemmistökieliä ovat suomi, meänkieli, saame, romani ja jiddiš. Käytännössä tämä tarkoittaa, että näillä vähemmistökielillä tuotetaan sisältöä yleisölle valtion takaamana. Vaikka tiedotusvälineissä onkin tarjolla omankielistä ohjelmaa, ei sen kuluttaminen välttämättä ole niin yksinkertaista, vaan omalla äidinkielellä toimitetun median löytäminen saattaa jo itsessään olla hankalaa. (Löwander, 1981, 11.) Tämän seurauksena oman äidinkielen median sijaan tyydytään valtakielellä tuotettuun mediaan, jonka löytäminen on helpompaa. Selkeä parannus tähän oli Sveriges Radion suomenkielisen sisällön siirtäminen Sisuradio-nimen alle, jolloin ohjelmatiedoista näkee suoraan suomenkieliset ohjelmat.

Valtakunnalliset (vähemmistökieliset) lähetykset lähetetään suurimmaksi osaksi Sveriges Radion P2-kanavilta, mutta aamuisin lähettävät suomenkieliset uutiset tulevat P3-kanavalta. Lähetysajat vaihtelevat paikalliskanavien välillä. Vähemmistöt eivät vielä vuoden paikallisradio-ohjelmien lähettämisen jälkeen tienneet asiasta. Neljäsosa suomenkielisistä ei tiennyt, että on olemassa suomenkielisiä paikallislähetyksiä radiossa. (Löwander, 1981, 11.) Vuonna 2011 tilanne on erilainen, sillä lähetyksiä on enemmän, P2-kanava lähettää paikallisia lähetyksiä ja P4-kanava lähettää valtakunnallisia lähetyksiä. Suuri osa sisällöstä on tämän lisäksi saatavilla internetistä 30 päivää ensilähetyksen jälkeen. Kuitenkin kyselyssämme ilmeni, että Sisuradio ei ole kaikille tuttu eikä sen lähetyksistä tiedetty.

Vuosikymmenten saatossa toki tietoisuus tiedotusvälineiden olemassaolosta ja tarjonnasta on lisääntynyt, kuten myös tarjonta itsessään, mutta kuitenkin vähemmistöille suunnattuun mediaan ei olla täysin tyytyväisiä, vaan parannuksia toivotaan niin määrän, laadun kuin esittämisaikojen suhteen vielä 2000-luvullakin. Kenneth Hyltenstamin ja Tommaso M. Milanin (2004) tutkimus kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä näytti, etteivät romanit, saamelaiset tai ruotsinsuomalaiset ole vielä tyytyväisiä tarjontaan. Siinä missä romanit ja saamelaiset valittavat ylipäättänsä ohjelmatarjonnan vähyyttä äidinkielellään sekä ajankohtien sopimattomuutta, antavat ruotsinsuomalaiset myös esimerkin

vähentyneestä tarjonnasta ajankohtaisohjelma EKG⁶:n lakkauttamiseen (vuonna 2002) viitaten. (Hyltenstam & Milani 2004, 16.) Ajankohtaisohjelman lakkauttaminen johti osaksi myös mielenilmauksiin, mikä kertoo vähemmistökielisen median tärkeydestä: Sisuradion uutisten mukaan mielenilmaukseen Tukholman Gärdetissä osallistui toista sataa ruotsinsuomalaista (Sisu-uutiset 2002). Kuitenkin lakkauttaminen on mitä oletettavimmin johtunut vähenevistä katsojamääristä, joten ruotsinsuomalaiset ovat olleet kiinnostuneita ohjelman tulevaisuudesta vasta sen lakkauttamisen jälkeen. Tämä kertoo siitä, että vähemmistö pitää omankielistä ohjelmatarjontaa tärkeänä vähemmistön näkyvyyden kannalta, vaikkei ohjelmaa seurattaisikaan. Tämä on havaittavissa myös osalla tutkimushaastattelumme nuoremmista vastaajista heidän suhteestaan Sisuradioon.

Koen, että se (Sisuradio) on hirveän tärkeätä ja hienoa, mikä kuulostaa ehkä ristiriitaiselta, kun en itse kuuntele sitä. (Nainen, 31, Tukholma.)

Löwanderin (1981, 2) tutkimuksessa ilmeni, että vaikka maahanmuuttajien ruotsin kielen osaaminen olisi heikkoa, seuraavat he silti ruotsinkielistä mediaa saadakseen tietoa ajankohtaisista tapahtumista. On siis huomattavaa, että valtakielen osaaminen vaikuttaa tarpeeseen kuluttaa omalla äidinkielellä tuotettua sisältöä. Tästä voimme päätellä, että omankielisen sisällön kuluttaminen ei ole vähemmistöille yhtä tärkeää, kun tiedon saaminen. Tilanne ei ole muuttunut 2000-luvulla, vaan kun ruotsinsuomalaisten kielitaito karttuu, on kynnys käyttää ruotsinkielistä mediaa myös matalampi varsinkin nuorempien ruotsinsuomalaisten keskuudessa. Tämä näkyy myös tilastoissa, esimerkiksi Krister Björklundin Ruotsinsuomalaiset tänään -tutkimuksessa (2009) suomenkielistä Ruotsin TV:n tai radion ohjelmaa seuraavat eniten 1930–1947 ja 1948–1965 syntyneet. Näitä ikäryhmiä nuoremmat seuraavat tutkimuksen mukaan huomattavasti vähemmän suomenkielisiä ohjelmia. (Björklund 2011.)

Suomen kielen unohtaminen tai vastaavasti Suomeen liittyvät assosiaatiot eivät ole syitä ruotsinsuomalaisten suomenkielisen median kulutukseen. Noin 70 prosenttia vastaajista kertoi Löwanderin (1974, 31) tutkimuksessa kuuntelemisen syyksi suomen kielen. Kieli on identiteetin kannalta tärkeä seikka ja kielen kuu-

⁶ EKG oli SVT2:lla (Sveriges Television) kerran viikossa lähetettävä puolen tunnin mittainen, suomenkielinen ajankohtaisohjelma.

leminen vähemmistökielellä yhdistää ihmisiä, liittäen heidät osaksi yhteisöä. Kieli onkin osa kulttuurisen identiteetin rakentumista (ks. luku 3.3).

Internet on helpottanut osaltaan vähemmistömedian seuraamista, sillä esimerkiksi Sisuradiolla ohjelmat ovat kuunneltavissa internetin kautta 30 päivää ensilähetysten jälkeen. Moni ruotsinsuomalainen tutkimuskyselyyn vastaaja turvautuikin tähän kuuntelukeinoon.

Vähemmistökielten näkyvyys Ruotsissa on melko vähäistä. Niin romaneiden, meänkielisten, saamelaisten, että ruotsinsuomalaisten median voisi väittää hukuvan ruotsalaismedian joukkoon. Osasyynä tähän saattaa olla tosiasia kielitaidon kehittyminen ja kyky seurata valtamediaa, jolla valtaosa tiedosta toimitaan. Vähemmistöiltä kysyttäessä vähemmistömedian näkyvyyttä voisi parantaa ja tuoda esille esimerkiksi lähettämällä ohjelmaa heidän omalla äidinkielellään mutta ruotsinkielisillä teksteillä. Tätä kaavaa käytettiin jo aikaisemmin mainituksa EKG-ohjelmassa, mutta myös Norrbottenin paikallislähetyksissä, joissa haastattelut tehdään mahdollisimman usein suomen- tai meänkielillä, johon liitetään ruotsinkieliset tekstit. (Hyltenstam & Milani 2004, 18.)

Vähemmistökielisen median näkyvyys valtakielisen median joukossa olisi ensisijaisen tärkeää, sillä kuten Tom Moring (2000, 218) painottaa, kilpailevat vähemmistömediat valtakielisen median kanssa samoista kuluttajista. Näkyvyyden lisääntyessä mielenkiinto voisi kohdistua paremmin vähemmistökielisiin ohjelmiin.

Meänkielinen media on Sisuradion tarjonta pois lukien todella vähäistä. Meänkielillä painetaan ainoastaan Haaparannassa ilmestyvä MET-aviisi-niminen lehti. Lisäksi Haparandabladetissa on pakinoiden joukossa meänkielisiä kirjoituksia. (Hyltenstam, Milani 2004.) Meänkielisten kirjoitusten joutuminen pakinoiden joukkoon, eikä esimerkiksi omaksi osakseen, uutissivuja, herättää kysymyksen, miten vakavasti otettavana, virallisena kielenä meänkieltä pidetään.

Kaiken kaikkiaan vähemmistökielisen median tärkeyttä vähemmistöille itselleen on hankala määritellä sen ollessa vahvasti yksittäisiin henkilöihin pohjautuvaa. Mitä paremmin vähemmistöt omaksuvat valtakielen, sitä enemmän he valtakie-

listä mediaa seuraavat sen sijaan, että etsisivät omalla äidinkielellään tuotettua mediaa. Kuitenkin vähemmistömedian merkitystä ei väheksytä, vaan sen määrän tahdotaan lisääntyvän. Ja kuten lakkautettu EKG-ohjelma näytti, vähemmistöt ovat valmiita myös puolustamaan omalla äidinkielellään tuotettuja ohjelmia.

4.3 Kielivähemmistön näkökulma – suomalainen kaksikielisyys (Ville Rämö)

Olen suomenruotsalainen, tarkoittaen, että molemmat vanhemmistani ovat suomalaisia ja Suomessa kasvaneita, mutta äitini on suomenruotsalaisesta perheestä, joten lapsuudenkotini oli kaksikielinen. Kouluni olen käynyt ruotsiksi, kuten myös esikoulun ja rippikoulun. Toveripiirini oli yläasteelle asti pääasiassa ruotsinkielinen. Opinnäytetyötä kirjoittaessa en voi olla rinnastamatta joitakin haastattelujen ja kyselylomakkeen vastauksia omaan identiteettiini.

Kun aloitin opiskeluni suomenkielisessä ammattikorkeakoulussa, kielenkäyttöni vaihtui pääasiassa suomenkieliseksi ja huomasin myös tuntevani noin vuoden jälkeen itseni enemmän suomalaiseksi kuin suomenruotsalaiseksi. Koska käytin koulussa ja vapaa-ajallani pääasiassa suomea, tuli kynnys puhua ruotsia myös korkeammaksi. Äitini kanssa puhelimesta puhuessani saatoin vastata suomeksi hänen puhuessaan minulle ruotsia. Missään vaiheessa en ole hävennyt, enkä kieltänyt suomenruotsalaisuuttani, mutta vuoden 2008 jälkeen suomenruotsalainen identiteettini on joutunut paitsioon. Peruskoulussa ja lukiossa olin osa vähemmistöä ja heidän kanssaan olin ”omieni” kanssa, kun taas suomenkielisten tuttavien kanssa olin vähemmistö. Nyt kun vietän enimmäkseen aikaa suomenkielisessä ympäristössä, ei vähemmistöaseman tunne ole enää yhtä vahva, vaan se on tasoittunut.

Mediaa kulutan pääasiassa suomeksi, sillä valtaosa mediasta, jota Suomessa tuotetaan on suomenkielistä. Jos radiosta tulee mielekästä keskustelua Radio X3M⁷:ltä, vaikkei se kiinnostaisi minua saatan kuunnella keskustelun. Musiikin alkaessa vaihdan kanavalle, joka miellyttää minua enemmän musiikillisesti. Sama pätee television katseluun. Jos FST lähettää mielenkiintoisesta aiheesta

⁷ X3M, lausutaan ”Extreme”, on YLE:n ruotsinkielinen, nuorille suunnattu radiokanava.

keskusteluohjelmaa, en epäröi katsoa sitä. Voisin väittää, että katson ruotsiksi ohjelmia välillä ainoastaan kielen takia.

Tätä kirjoittaessani syyskuussa 2011 olin juuri katsonut ohjelman SVT:n internetsivuilta, jossa ruotsalaiset julkkikset tekevät sukututkimusta, ja kiertävät Ruotsia omia juuriaan etsimässä. Tämä on ohjelma, jota en ikinä suomeksi katsoisi. Ensin mielenkiintoni herätti sarjan toisen jakson päähenkilö, joka oli ruotsalainen kitaristi ja erittäin värikäs persoona. Mutta päädyin katsomaan myös sarjan muita jaksoja ilman suurempaa mielenkiintoa itse sisältöä ajatellen. Tämän huomattessani pohdin asiaa hetken ja totesin, että katsoin ohjelmia ainoastaan kielen takia.

Ruotsinkielisen median seuraaminen, kuten myös ruotsin kielen käyttäminen vahvistaa ehdottomasti kielellistä identiteettiäni. Todennäköisesti siksi, että se yhdistää minut ihmisryhmään, johon tunnen kuuluvani. Olen täysin kaksikielinen, mutta kuitenkin suomenruotsalainen.

Näitä asioita pohtiessani pystyn rinnastamaan omat tuntemukseni parhaiten toisen polven ruotsinsuomalaisiin, joiden identiteetti on tavallaan kahden kulttuurin ja kielen välissä. Ruotsissa suurin osa mediasta on ruotsiksi, joten molemmat kielet osaavalle, valtakielisen median kuluttaminen on helpompaa. Tämä saattaa johtaa siihen, että tyytyy valtakielisen median seuraamiseen, sen sijaan, että odottaisi vähemmistökielistä ohjelmaa. Media on minulle ensisijaisesti tietolähde ja viihdekanava kielestä riippumatta, ei niinkään kanava yhteisöllisyyden luomiseen, vaikka sitä kautta tunnenkin olevani osa yhteisöä.

5 RUOTSINSUOMALAINEN MEDIA

Suomi on Ruotsissa suurin vähemmistökieli, joten on loogista, että suomenkielistä sisältöä löytyy Ruotsista enemmän kuin muilla kielillä ruotsia lukuun ottamatta. Ruotsinsuomalaista mediaa kartoittaessa käytettiin pääasiallisena lähteenä kyselylomakkeen kysymyksen 8. vastauksia, jossa vastaajat luettelevat suomenkielistä mediasisältöjä joita he seuraavat Ruotsissa (ks. Liite 2.). Tätä keinoa päädyttiin käyttämään ruotsinsuomalaisen median erittelemiseen, koska varsinaista listausta siitä ei löytynyt. Vastauksista kävi ilmi, että suomenkielistä sisältöä seurataan niin radiosta, televisiosta, sanoma- ja aikakauslehdistä, kuin internetistäkin.

5.1 Ruotsinsuomalainen mediakenttä

Ruotsinsuomalaisen median sisällöntuottajia ja päätoimittajia lähestyessä huomattiin, miten vahva ”tee se itse”-asenne tekijöillä on ollut mediaa perustettaessa. Monet kanavista tai lehdistä toimivat ilman suurempaa ulkopuolista rahallista tukea vapaaehtoisvoimin, koska kokevat median tarpeellisuudelle. Ruotsinsuomalaisen median yhdistäviä tekijöitä ovat pitkät julkaisuvälit ja lyhyet lähetyksajat. Sisuradion eroaa muusta ruotsinsuomalaisille suunnatusta mediasta, koska se on ainoa päivittäinen ja kaikkien saatavilla oleva suomenkielinen tiedotusväline.

5.1.1 Radio ja televisio

Suomenkielisiä kyselylomakkeen vastauksissa mainittuja radiokanavia oli useampikin, mutta moni niistä oli suomalaisia internetradioita ja siksi ne eivät ole tähän tutkimukseen niinkään kuuluvia. Mielenkiintoinen seikka tosin Suomesta lähetettävissä radiolähetyksissä on se, että YLE Radio Suomi lukuun ottamatta kaikki kanavat olivat paikallisradioita, eivätkä suuria valtakunnallisia, internetin

kautta kuuluvia kanavia. Tämän voi tulkita kotiseutuun liittyvänä tunnesiteenä ja sen asioihin liittyvänä mielenkiintona, joka oletettavasti ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisilla on vahvin, sillä he ovat tältä seudulta aikanaan pois muuttaneet.

Ruotsissa lähetettävistä radiokanavista kyselylomakkeen vastauksissa mainittiin Radio Souvarit sekä radiosuomi.se. Molemmat näistä ovat vapaaehtoisvoimin toimivia ja lähetyksiä on kerran viikossa. Radio Souvarit on toiminut jo 25 vuoden ajan Göteborgissa, mistä sen kuuntelijat pääasiassa myös ovat. Internetin kautta kuuntelijoita on myös ulkomailla. Kanavan lähetyksiä kuuntelee keskimäärin noin 200 henkilöä, mikä vastaa pitkälti radiosuomi.se:n kuuntelijakuntaa. Radio Souvarit lähettää ohjelmaa perjantaisin klo 18–20.15. (Railovaara 2011.)

Radiosuomi.se on ainoastaan internetin välityksellä kuunneltavissa oleva kanava. Radiokanavan suunnittelut aloitettiin vuoden 2010 lokakuussa ja ensimmäinen lähetys lähetettiin vuoden 2011 tammikuussa. Radiosuomi.se:n noin 150 viikoittaista kuuntelijaa ovat pääasiassa Södertäljen alueelta, ja kanavan kuuntelijaluvut ovat kasvussa. Kanavan viikoittainen lähetyisaika on kolme tuntia, klo 15–18 joka lauantai. Radiosuomi.se:n henkilökunta koostuu Södertäljen Suomi-seuran jäsenistä, jotka aikaisemmin toimittivat radio-ohjelmaa Suomi-seuran toiminnan alla, mutta tekijät tahtoivat toimia vapaammin, ilman seuran toimintaan liittyvän uutisoinnin pakkoa. (Gustafsson 2011.)

Suomi-seuroissa on aina monia päättäjiä ja liikaa asioita, joita "kuuluu" lukea lähetyksessä, kuten tiedotteita. Halusimme vain viihdyttää ilman velvoitteita. (Gustafsson 2011.)

Kyselylomakkeemme ainoa televisioon liittyvä, ruotsinsuomalaisten seuraama media oli TV Finland. TV Finland on Yleisradion (YLE) hallinnoima televisiokanava, joka näkyy satelliittijakeluna Euroopan alueella. Kanava lähettää ohjelmaa, jonka muodostavat YLE TV1, YLE TV2 ja MTV3:n kotimaiset ohjelmat, joihin on esitysoikeus. FST5:n puolelta lähetykseen poimitaan ainoastaan TV-Nytt -uutislähetys. Pääasiassa ohjelma koostuu YLE:n ohjelmista. TV Finland lähettää vuosittain noin 5900 tuntia ohjelmaa. Ohjelmasta noin 90 prosenttia on YLE:n kanavilta. Suomenkielistä televisio-ohjelmaa on näytetty Ruotsissa vuo-

desta 1986, jolloin näkyvyys rajoittui Suur-Tukholman alueelle, mutta vuoteen 1991 mennessä suomenkielistä ohjelmaa oli mahdollista nähdä 24 paikkakunnalla. (Huotari 2011.)

5.1.2 Printtimedia

Printtimedia on Ruotsin toiseksi vanhin suomenkielinen media, radiolähetysten jälkeen. Suomenkielistä päivä- tai iltapäivälehteä ei ilmesty tällä hetkellä Ruotsissa. Suomenkieliset lehdet toteutetaan vahvasti myös yhteistyössä lukijoiden kanssa. Lukijat saavat usein omia kirjoituksiaan julkaistua näissä lehdissä, mikä parhaimmillaan viestii vahvasta yhteisöllisyydestä ja myös mielenkiinnosta lukijoiden havaintoja kohtaan. Toisaalta saattaa olla, että lehtien on myös pakko hyväksyä lukijoiden kirjoituksia lehteen palstatilaa täyttääkseen.

Vanhin tällä hetkellä toiminnassa oleva sanomalehti on joka viikko ilmestyvä Ruotsin suomalainen -lehti, jonka takaa löytyy Ruotsin Suomi-seurojen keskusliitto, joka perusti lehden vuonna 1964. Lehti ilmestyy joka torstai. Lehden levikki on noin 10 500 kappaletta ja se kattaa koko Ruotsin. Ruotsin suomalainen -lehden keskustoimitus on Tukholmassa, mutta lehdellä on tämän lisäksi kymmenen aluetoimitusta ympäri Ruotsia niillä seuduilla, joissa ruotsinsuomalaisia asuu eniten. (Ruotsin suomalainen 2011.)

Suurin osa Ruotsissa ilmestyvistä lehdistä ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Kyselylomakkeessamme useampaan otteeseen mainittiin Kieliviesti, joka on vuodesta 1980 ilmestynyt suomen- ja meänkielinen kielenhuoltolehti. Lehti sisältää termisuosituksia ja käännösehdotuksia. Lehdessä käsitellään kielenhuoltoa artikkelimuodossa, mutta siinä esitellään myös kielenhuoltokirjallisuutta ja sanakirjoja. Kieliviestiä tilattiin eniten 1990-luvun alkupuolella, jolloin tilaajia oli 1100. Siitä lähtien lehden lukijamäärät ovat laskeneet tasaisesti. (Ehrnebo 2008.) Vuonna 1991 perustettu Suur-Tukholma -lehti on alusta asti ollut ilmaisjakelulehti, jonka levikki on ollut parhaimmillaan noin 20 000. Lehteä jaetaan Tukholman kirjastojen, ostoskeskuksista löytyvien jakelutelineiden sekä postituksen avulla. (Kilpeläinen 2011.)

Ruotsinsuomalaisessa mediakentässä muista poikkeava on Sheriffi-lehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehti perustettiin vuonna 2009. Sitä julkaisee göteborgilainen, Sheriffi-niminen kulttuuriyhdistys. Lehden mielenkiintoisuus on sen kaksikielisyys: lehdestä löytyy juttuja sekä suomeksi että ruotsiksi. Lehti onkin suunnattu Ruotsin suomalaisvähemmistölle, mutta myös ruotsalaisille joita, kiinnostavat suomalainen kulttuuri. Sheriffin levikki on 1000–1500 ja kesto-tilaajia on 300–400. Lehden jakelualueena toimii koko Ruotsi. (Posti Sjöman 2011b.)

Vuonna 1993 perustettu Yks’Kaks lehti on Radiosuomi.se:n tapaan perustettu Suomi-seuran toiminnan pohjalle, mutta Eskilstunan Suomi-seurojen lehden, Kaksosen, lakkauttamisen jälkeen seuran jäsenet päättivät perustaa Suomi-seurasta vapaan lehden, joka kirjottaisi suomalaisista ja Mälarinlaakson suomalaistapahtumista. Lehteä julkaisee Ruotsinsuomalaisuuden tuki ry. Suurin osa lehden työntekijöistä on vapaaehtoisia, ja palkattuina työntekijöinä ovat ainoastaan toimittaja ja kansliapäällikkö. Lehden toiminta rahoitetaan pääasiassa avustuksilla ja mainostuloilla. Lehteä jaetaan ympäri Ruotsia, mutta noin 800 kappaleen levikistä valtaosa jää Eskilstunan ja Mälarinlaakson alueelle. (Salomaa 2011.)

5.1.3 Internet

Internetistä puhuttaessa yhteisöpalvelu Facebookin mainitsematta jättäminen on tänä päivänä lähes mahdotonta sen laajan käytön takia. Facebookissa on ruotsinsuomalaisille tarkoitettuja ryhmiä, jotka ovat helposti rinnastettavissa perinteisemmän vähemmistöyhteisön sisäiseen kommunikointiin ja viestintään. Siinä missä aikaisemmin ilmoituksen pystyi jättämään vaikka sanomalehteen, on halutun viestin välittäminen nykyään mahdollista myös Facebookissa. Esimerkkeinä mainittakoon ”Sverigefinsk/Ruotsinsuomalainen” ja ”Ruotsin SUOMALAISET”-ryhmä, jossa ryhmän jäsenet keskustelevat aina asuntoasioista ruotsinsuomalaisiin tapahtumiin.

Mediaksi mainittiin myös Portti.se -sivusto, joka aloitti toimintansa nykyisessä muodossaan vuonna 2010. Kuukausittaiset kävijämäärät ovat parhaimmillaan 8000–10 000. Sivuston ylläpitäjänä ja perustajana on Jukka Helin, joka ylläpitää sivustoa myös rahallisesti – sivustolla ei ole ulkopuolisia rahoittajia, eikä mainoksista tai ilmoitusten jättämisestä peritä maksua. Portti.se:n keskustelupalsta on myös osoittanut suosiota. Ylläpitäjän saaman palautteen mukaan keskustelupalsta on toiminut kanavana suomenkieliseen kommunikaatioon.

Portti.se:n tarkoitus oli avata portti ruotsinsuomalaisuuteen. Ajatuksena oli tuoda ruotsinsuomalaisuutta esiin Suomessa, vaikka sivusto onkin tarkoitettu ruotsinsuomalaisille. (Helin 2011.)

5.2 Sisuradio

Suomenkielisten radiolähetysten kehittyminen sota-aikojen tilannetiedotuksista osaksi Sveriges Radion päivittäistä ohjelmaa ei käynyt kädenkäänteessä. Sisuradio-nimen alle ohjelmat päätyivät vuosituhannen vaihteessa. Sisuradio on joutunut kehittymään ja sopeutumaan, niin kuin vähemmistömedia yleensäkin ja tekniikan kehittyessä kanava joutuu kehittymään tekniikan mukana. (Sisuradio 2011c.)

Ensimmäisen varsinaiset suomenkieliset radiolähetykset lähetettiin Ruotsissa vuonna 1957, jolloin Luulajassa aloitettiin suomenkieliset radiolähetykset Norrbottenin alueella. Lähetyksistä vastasi Ragnar Lassinantti. Vuonna 1960 lähetettiin ensimmäinen varsinainen suomenkielinen radio-ohjelma, ”Pohjoiskalottiohjelma”. Ohjelmassa käsiteltiin Ruotsin lisäksi myös pohjoisen Norjan ja Suomen asioita. Pohjoiskalottiohjelma alkoi Artturi Similän säätiedotuksella sekä suomenkielisillä alueuutisilla. Sveriges Radio perusti vuonna 1969 suomenkielisen ohjelmatoimituksen, joka myöhemmin kehittyi P7⁸ Centralredaktioniksi. Säännölliset uutislähetykset lähetettiin kolmesti päivässä, klo 6.10, 8.00, ja 17.00, myös Lauantaitunti-ohjelma alkoi P2-kanavalla. Ensimmäisen suomenkielisen radiotoimituksen toimituspäälliköksi valittiin Stig Törnroos. (Sisuradio 2011c.)

⁸ P-kirjain kanavan nimessä tulee sanasta Program(ohjelma), joka on jäänyt kanavien nimeen.

Vuonna 1972 Keski-Ruotsin alueuutiset alkoivat Örebrosta. Suomenkielisiä ohjelma- ja uutisavustajia koulutettiin ja palkattiin Ympäri Ruotsia -ohjelmaan. Ruotsin Paikallisradio LRAB (Lokal Radio AB) aloitti toimintansa vuonna 1977, ohjelmistossa oli myös suomenkielisiä lähetyksiä. Suomenkielistä ohjelmaa lähetettiin 17 radioasemalla ympäri Ruotsia. Suomenkielistä ohjelmaa oli kuultavissa nyt Ruotsin suosituimmalla P3-kanavalla maanantaista lauantaihin. Vuonna 1987 Ruotsin Paikallisradio sai oman kanavansa, P4:n, jolloin myös suomenkielisen paikallisohjelman määrä lisääntyi. Vuonna 1996 Sveriges Radio päätti perustaa suomenkielisen radiokanavan ja kanavapäälliköksi valittiin SR Norrbottenin kanavapäällikkö Jukka Häyrinen. Sveriges Radion P7 Finska aloitti toimintansa vuonna 1997. Vuonna 1999 P7 lähetti yhteensä 13 tuntia ohjelmaa arkipäivisin. (Sisuradio 2011c.)

Vuonna 2000 suomenkieliset radio-ohjelmat sijoitettiin P2-, P4 ja P6-kanaville. Digitaaliset lähetykset kulkivat P7-nimellä. Suomenkielisten ohjelmien yhteisnimityksestä järjestettiin nimikilpailu, jonka voitti nimi Sisuradio. Vuonna 2002 Sisuradion ohjelmisto täydentyi ilta- ja viikonloppulähetyksillä. (Sisuradio 2011c.)

Vuonna 2006 Ruotsin radio päätti yhdenmukaistaa suomenkielisen ohjelman lähetyksajat ja kanavat koko maassa. Kaikki P4-kanavat lähettävät yhdenmukaista suomenkielistä alueohjelmaa 2. Huhtikuuta 2007 alkaen kello 18.10–19.00. Uutena joukossa on SR Gottland, SR Halland, SR Kristianstand ja SR Jämtland. Samalla päätettiin, että suomenkieliset ohjelmat vaihtavat kanavaa Tukholmassa. Valtakunnalliset ohjelmat lähetetään P2-kanavalla ja alueelliset ohjelmat P4-kanavalla. (Sisuradio 2011c.)

Vuodesta 2007 lähtien Sisuradiolla oli yhdenmukaiset lähetyksajat ja lähetykskanavat koko Ruotsissa, mutta vuonna 2009 valtakunnalliset lähetykset Tukholmassa vaihdettiin P2-kanavalta P6-kanavalle (Sisuradio 2011c.). P6-kanavalle siirtyminen aiheutti sen, etteivät kaikki ruotsinsuomalaiset Tukholmassa pysty kuuntelemaan Sisuradiota P6:n heikomman kuuluvuuden takia (Tompuri 2011). Tällä hetkellä Sisuradio kuuluu ULA-verkossa (FM) P2-, P4-, ja P6-kanavilta. Digitaalisesti Sisuradion ohjelmat lähetetään DAB-verkossa, internetissä, sekä kaapeli-TV:n välityksellä. Muutamia ohjelmia voi tilata kotitietokoneeseen Pod casting -palveluna. (Sisuradio 2011c.)

Päivi Tompuri kirjoitti Kieliviesti-lehden artikkelissa Sisuradion historiasta ja tulevaisuudesta. Artikkelissaan Tompuri pohti muun muassa joukkoviestimien tulevaisuutta ja niiden kehitystä. Artikkelissaan hän esitti huomion, miten tulevaisuudessa joukkoviestimet joutuvat uudistamaan toimintaansa ja strategiaansa. Tämä luonnollisesti koskee myös Sisuradiota. (Tompuri 2009.)

Sisuradion kovin kilpailuvaltti on kanavan ainutlaatuisuus. Kukaan muu ei tarjoa samassa laajuudessa samanlaisia tiedollisia, kielellisiä, ja kulttuurillisia virikkeitä eikä kerro ruotsinsuomalaisia koskevista päätöksistä eikä tšekäläisten ihmisten arjesta ja elämästä. Sisuradio on suomenkielisten, meänkielisten ja suomenruotsalaisten vähemmistöjen monipuolinen, koko maan kattava päivittäinen kohtauspaikka – sekä eetterissä että verkossa. (Tompuri 2009.)

Sisuradion sisältö tulee tulevaisuudessakin painottumaan samoihin asioihin kuin tällä hetkellä. Uutis- ja ajankohtaisohjelmia tuotetaan samoin kuin ennenkin, ajankohtaisaiheiden ollessa edelleen keskitettyinä ruotsinsuomalaisuuteen ja suomalaisuuteen Ruotsissa – kuitenkin kulttuuritoimintaa, urheilua sekä lasten- ja nuortenohjelmia unohtamatta (ks. Liite 6. Sisuradion ohjelmat). Kuitenkin tekninen kehitys ja sen tuomat vaatimukset on kanavalla huomioitu. (Tompuri 2011.)

Mikä tulee olemaan suurin tehtävä, on hyödyntää uusia teknisiä mahdollisuuksia. Internetin rooli kokonaistarjonnassa muuttuu ja on muuttunut ja siihen me myös panostamme. Enää ei ajatella, että kaikki menee ensin radiolähetykseen kun ne valmistuvat, vaan jutut menevät myös internetiin heti valmistuttuaan. Ihan niin kuin kaikissa viestimissä, verkko nivoutuu hyvin keskeisesti koko toimintaan. Radio ja verkko kulkevat käsi kädessä, se, että voi kuunnella lähetyksiä silloin kuin haluaa 30 päivän ajan arkistosta. Mutta myös kännykkäkuuntelu tulee olemaan meille tärkeää – se on ainoa laite, josta voi kuunnella digitaalilähetyksiä siten, ettei istu tietokoneen äärellä, vaan se voi olla jopa autossa päällä. (Tompuri 2011.)

Sisuradion kohderyhmänä ovat Tompurin (2011) mukaan vakituisessa työssä olevat aikuiset. Tähän ryhmään Tompuri kertoo kuuluvan noin 30–55-vuotiaat. Nuorten aikuisten kohdalla on huomioitu se, että vaikka heidän kielitaitonsa olisi heikkoa, voi heidän ruotsinsuomalainen identiteettinsä olla vahva. Tämä huomioon ottaen Sisuradio tarjoaa myös ruotsinkielistä ohjelmaa, esimerkiksi Sisu på svenska. Myös esimerkiksi Finska pinnar -ohjelmassa käytetään sekä ruotsia että suomea. (Tompuri 2011.) Tähän viitaten voi väittää Sisuradion pyrkivän tavoittamaan mahdollisimman suuren otannan ruotsinsuomalaisista, heidän kielitaidostaan riippumatta. (Ks. Liite 6. Sisuradion ohjelmat.)

5.3 Ruotsinsuomalaiset ja Sisuradio

Nadja Nieminen Mänty on selvittänyt ruotsinsuomalaisten mediankäyttötapoja tutkimuksessa⁹, joka on osa Svenska sosial- och kommunalhögskolanin laajempaa vuosina 2008–2010 tehtyä tutkimusprojektia ”Kaksikielisyys, identiteetti ja media kulttuurien välisessä ja sisäisessä vertailussa”. (Svenska sosial- och kommunalhögskolan 2011.) Tutkimuksessaan Nieminen Mänty selvitti 40 syvähaastattelulla, miksi ruotsinsuomalaiset käyttävät tai kuuntelevat suomenkielistä, Ruotsissa tehtyä, mediaa. Nieminen Mäntyn mukaan hänen haastateltaviltaan syyt Sisuradion kuuntelemiseen vaihtelivat. Ensimmäisen polven haastateltaville, jotka olivat asuneet Ruotsissa jo pidempään, radion päälle napsauttaminen tuntui olevan totuttu tapa. He myös kuuntelivat tärkeän ohjelman internetistä jälkeinpäin, jos se oli mennyt radiosta ohi. Vasta Ruotsiin muuttaneetkin kuuntelivat Sisuradiota, mutta etsivät internetistä enemmän Suomessa tehtyä suomenkielistä mediaa. (Nieminen Mänty 2011.)

Suurin syy kuuntelulle kaikilla Nieminen Mäntyn haastateltavilla, jotka Sisuradiota kuuntelivat, oli jonkin tai jonkun tutun tunnistaminen ohjelmasta: ”siellä on joskus tuttuja mukana”, ”kerran kävivät meidän tarhassa tekemässä juttuja”. Kuuntelun syyt olivat siis subjektiivisia, itseen liittyviä. Kuuntelun syyksi mainittiin myös ”meidän asioista” puhuminen. Haastateltavilla työ oli myös tyypillinen syy kuuntelulle: henkilö tarvitsi töissään tai harrastuksissaan tietoa ruotsinsuomalaisista. Tyypillistä tiedon hakijalle oli myös lukea Sisuradion internetsivuja ja kuunnella ohjelmia jälkikäteen. Kuuntelutilanteeseen liitettiin usein jokin erityinen paikka, useimmiten perheeseen liittyvä, esimerkiksi ”äidin luona”. (Nieminen Mänty 2011.)

Sisuradion kuuntelematta jättämisen suhteellisen tavallinen syy on Nieminen Mäntyn mukaan se, ettei vastaaja ole edes ajatellut asiaa tai tiedä, mikä Sisuradio on. Sisuradion sanotaan olevan myös vaikeasti löydettävissä: lähetysajat eivät sovi yhteen arkirutiinien kanssa ja tekniikka on hankalaa. Sisuradio ei myöskään kiinnosta niitä, jotka kokevat olevansa sen kohderyhmän ulkopuolella

⁹ Nieminen Mäntyn tutkimusta ei ole vielä julkaistu tätä tutkimusta kirjoittaessa.

(esimerkiksi näiden vastaajien mielestä sisältö tehty eläkeläisille ja musiikki on sotavuosilta). Varsinkin silloin, kun ohjelmasisällön ei koeta sopivan itselle, Si-suradion laatu nähdään huonona. Mutta kun kanavan kuuntelulle on jokin syy, esimerkiksi juuri tuttu henkilö haastateltavana, huono laatu on toissijaista. (Nieminen Mänty 2011.)

Identiteetin kannalta Nieminen Männyn tutkimukseen vastaajat nimittivät itseään kaikenlaisilla termeillä (esimerkiksi suomalainen, puolisuomalainen, ruotsinsuomalainen ja hobbyfinne), joten suoraan sen nimikkeen perusteella, joksi ruotsinsuomalaiset itseään kutsuvat, ei voinut osoittaa yhteyttä radionkuunteeluun. Sen sijaan Nieminen Mänty havaitsi, että jos vastaaja koki kuuluvansa johonkin ryhmään (ruotsinsuomalaiset) suomenkielisen taustansa takia, halusi hän myös enemmissä määrin kuunnella ohjelmia. Tällöin vastaajien kuuntelun syissä korostuivat ”meidän asiat” ja halu kuunnella ohjelmia ”koska siellä on muita niin kuin minä”. Nieminen Männyn mukaan näillä henkilöillä oli myös muita suomalaisia elementtejä elämässään, kuten Suomi-seuroihin osallistuminen tai lapset suomenkielisessä päiväkodissa tai koulussa. (Nieminen Mänty 2011.)

Suomenkielisen (Suomessa tuotetun) median merkitys yleensäkin vaihteli Nieminen Männyn haastateltavien välillä. Ensimmäisen polven ruotsinsuomalaiset käyttivät suomenkielistä mediaa kokonaisuudessaan enemmän (esimerkiksi TV Finland päällä koko illan). Toisen polven ruotsinsuomalaisilla suomenkielisen median käyttö oli huomattavasti valikoivampaa (satunnaisten ohjelmien katsominen ja otsikoiden lukeminen). Suomenkielistä mediaa käytettiin myös resursina. Suomen kielen osaaminen antoi esimerkiksi mahdollisuuden vertailla, miten suomalainen ja ruotsalainen media raportoivat samasta aiheesta. Suomenkielistä mediaa käytettiin myös jonkin tietyn sisällön seuraamiseen ja tiedonhakuun. Suomen kielen lukeminen saattoi kuitenkin tuntua työläältä. (Nieminen Mänty 2011.)

Nieminen Mänty toteaa tutkimuksensa perusteella suomenkielisen mediatarjonnan olevan tärkeä ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle. Suomenkielisestä mediasta löydetään uusia sanoja ja kieli säilyy siten ajankohtaisena. Sitä haastateltavat kuitenkin vierastivat, että ohjelmia vain ostettaisiin Suomesta, sillä niiden

aiheet eivät välttämättä kiinnosta, eikä henkilöitä tunneta. Nieminen Männyn mukaan kieli itsessään ei riitä motivoimaan median käyttöön, vaan mediasisältö pitää kokea hyväksi, laadukkaaksi ja itselleen relevantiksi. (Nieminen Mänty 2011.) Mediasisällön tärkeys on nähtävissä myös tämän tutkielman tutkimuskyselyn ja teemahaastatteluiden vastauksista. Sisuradion kuunteluun vaikuttaa etenkin nuoremmilla vastaajilla se, minkälainen mielikuva vastaajilla on Sisuradion ohjelmatarjonnasta ja näkevätkö he itse olevansa osa radion kohderyhmää.

6 TUTKIMUSKYSELY JA -HAASTATTELUT

6.1 Tutkimusaineiston keruu

Oman empiirisen tutkimusaineistomme keruun lähtökohtana oli tavoittaa suomalaisuuttaan ylläpitäviä ja suomen kieltä osaavia ruotsinsuomalaisia. Tavoitelimme myös eri-ikäisiä vastaajia, jotta saisimme Sisuradion merkityksestä mahdollisimman laajan kuvan. Päätimme keskittyä suomen kieltä osaaviin ruotsinsuomalaisiin (jättäen siis pois ruotsinkieliset ja meänkieliset). Keräsimme aineiston internetissä julkaistulla Webropol 2.0 -ohjelman kyselylomakkeella sekä täydentävillä puhelinhaastatteluilla. Julkaisimme lomakekyselyn 4. huhtikuuta 2011 ja suljimme sen 16. kesäkuuta 2011. Tänä aikana kyselyyn vastasi 178 henkilöä. Valitsimme puhelinhaastatteluun 10 vastaajaa, joita haastattelimme 24. ja 31. heinäkuuta 2011. Puhelinhaastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin.

Koska ruotsinsuomalaisten tavoittelu koko Ruotsin alueelta olisi ollut rajallisen tutkimusajan vuoksi hankalaa, oli otos järkevää rajata niihin alueisiin, joissa ruotsinsuomalaisia asuu eniten. Siksi tavoitelimme suomen kieltä osaavia vastaajia SCB¹⁰:n tilaston mukaan kolmesta suurimmasta ruotsinsuomalaiskautungista: Tukholmasta, Göteborgista ja Västeråsista (Sisuradio 2011d). Tilaston mukaan näillä kolmella alueella asuu yhteensä 113 372 ruotsinsuomalaista, mikä on noin viidesosa kaikista ruotsinsuomalaisista. Kaiken kaikkiaan ruotsinsuomalaisia on SCB:n vuoden 2008 tilaston perusteella 674 932, joista 64–84-vuotiaita on yhdeksän prosenttia, 35–64-vuotiaita 36 prosenttia ja 18–34-vuotiaita 26 prosenttia. Tavoitteenamme oli saada vastaajia kustakin ikäryhmästä suunnilleen ikäryhmän kokoa vastaava määrä. Tutkimushaastattelun otokseksi päätettiin yhdeksän henkilöä: kolme nuorta, kolme työkäistä/perheellistä ja kolme eläkeikäistä.

¹⁰ SCB = Statistiska Centralbryån, tilastokeskus Ruotsissa.

6.2 Lomakekysely

Kyselylomake todettiin ajallisesti ja taloudellisesti kannattavimmaksi toteuttaa internetissä Webropol 2.0 -sovelluksella. Paperilomakkeiden lähettämiseen olisi ensinnäkin tarvittu henkilöiden osoitteita tai esimerkiksi jokin lehti, jonka välissä ne toimitettaisiin (kuten esimerkiksi Siirtolaisinstituutin tutkimuksessa ”Ruotsinsuomalaiset tänään” on tehty). Lisäksi lomakkeiden tulostaminen, kirjekuoret ja postittaminen olisivat tulleet kalliiksi. Webropol 2.0 -sovelluksella saimme luotua sähköisen kyselylomakepohjan, johon vastaajat voivat rastittaa ja kirjoittaa vastauksensa ja lähettää tiedot painamalla lähetä-nappia. (Ks. Liite 2. Tutkimuskyselyn kysymykset Webropol 2.0 -sovelluksessa.)

Tavoittelimme vastaajia välittämällä linkkiä kyselytutkimukseen sähköpostitse sekä liittämällä sitä Facebookiin ja ruosulista- ja Suomiareena-keskustelupalstoille. Sähköpostia lähetimme ruotsinsuomalaisten keskusliiton alaisille Tukholman, Göteborgin ja Västeråsin alueiden Suomi-seuroille. Lähetimme linkin sähköpostitse myös seuraaville suomen kielen kursseja järjestäville kouluille: Suomenkielinen kansankorkeakoulu Göteborgissa, Tukholman suomalainen kansankorkeakoulu, Suomen Tukholman Instituutti (Finlandsinstitutet) ja Tukholman yliopisto. Pyysimme kaikkia linkin saaneita myös välittämään sitä eteenpäin tutkimuksen otosalueilla asuville ruotsinsuomalaisille sukulaisille ja tuttaville.

Kirjoitimme tutkimuksen esittelytekstin ja liitimme linkin kyselylomakkeeseen myös ruotsinsuomalaisille tarkoitettujen Facebook-ryhmien keskustelupalstoille. Ryhmät ovat nimeltään: Sverigefinsk/Ruotsinsuomalainen, Göteborgin ruotsinsuomalaiset nuoret (kaksi eri ryhmää) ja ruotsin SUOMALAISET. Teimme tutkimusesittelyä ja kyselylinkkiä varten myös blogisivun, josta ilmoitimme sähköposteissa ja Facebookissa (varsinaisen linkin ohessa), jotta henkilöiden olisi helpompi jakaa kyselylinkkiä sen ollessa myös erillisen blogisivun yhteydessä.

6.3 Tutkimushaastattelu

Tutkimushaastattelun vastaajat valittiin pääosin iän perusteella, sillä halusimme saada tutkimukseemme eri-ikäisten vastaajien näkökulman. Koska haastattelut toteutettiin puhelimitse (Suomesta Ruotsiin), koimme helpommaksi tehdä mahdollisimman monta haastattelua samojen päivien aikana. Lähetimme ehdotukset haastatteluajoista sähköpostitse osalle niistä henkilöistä, jotka olivat vastanneet kyselylomakkeessa voivansa osallistua myös tutkimushaastatteluun (noin 70 henkilöä). Lähestyimme eri-ikäisiä henkilöitä ja huomioimme myös sen, että haastattelupyynnöjä lähtee sekä Tukholman, Göteborgin että Västeråsin alueella asuville naisille ja miehille. Lähetimme myös muistutusviestin kaikille nuoremmille henkilöille, mutta alle 30-vuotiaita vastaajia emme silti tavoittaneet. Suunnitellun yhdeksän haastateltavan sijaan päädyimme kymmeneen, sillä saimme siten haastateltaviksi kaikki pyyntöön vastanneet nuoremmat henkilöt.

Haastattelumetodimme oli puolistrukturoitu teemahaastattelu, jossa kysymykset olivat valmiiksi mietittyjä ja kaikille vastaajille samat, mutta haastateltavilta kysyttiin tarpeen tullen tarkentavia jatkokysymyksiä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48). Haastateltavilla oli myös mahdollisuus halutessaan kertoa aiheesta vapaasti lisää. Teemahaastattelun uskottiin antavan lomakekyselyn rinnalle syventäviä näkökulmia esimerkiksi vastaajan arkiseen mediankäyttöön ja Sisuradion merkitykseen vastaajan identiteettiin, ja suhteestaan ruotsinsuomalaisuuteen. (Ks. Liite 3. Teemahaastattelun kysymykset.) Teemahaastattelun tulosten tarkoitus oli myös tukea lomakekyselyn vastauksista saatuja havaintoja.

7 MÄÄRÄLLINEN ANALYYSI

Kyselylomakkeen vastausten tulkitseminen aloitettiin pohtimalla, mitkä muuttajat saattavat vaikuttaa tuloksiin. Ikä ja sukupuoli olivat selkeimmät muuttajat vastausten välillä. Kysely toteutettiin Webropol 2.0 -ohjelmalla. Muuttujia tarkasteltaessa huomionarvoisia seikkoja oli, että naisia oli vastaajia huomattavasti miehiä enemmän. Naisia oli noin kolminkertaisesti ja vastaavasti vastaajien ikäjakauma oli merkittävä, sillä vastaajista ainoastaan kahdeksan oli alle 25-vuotiaita, kun taas 50–64-vuotiaita vastaajia oli 82 (Ks. Liite 4. (1) Kaavio 1.) Nämä muuttajat huomioon ottaen saatiin suuntaviivoja iän ja sukupuolen vaikutuksesta suomenkielisen median seurantaan.

7.1 Määrällinen analyysi - kaikkien vastaajien mukaan

Ensimmäisenä tarkasteltiin kysymystä 6. (Mitä mediaa käytät suomen kielellä ja kuinka paljon?). Vastausvaihtoehdoista vastaajat seuraavat eniten tv:tä (81 vastausta) ja verkkolehtiä/internetsivustoja (75 vastausta). Viikoittain puolestaan seurataan eniten sanomalehtiä (62 vastausta) ja radiota (44 vastausta), kun taas harvemmin vastaajat seuraavat useimmiten aikakauslehtiä (85 vastausta). Vastaajista suurin osa vastasi myös, ettei seuraa aikakauslehtiä lainkaan (34 vastausta). Kun lasketaan vastukset yhteen, huomataan, että ruotsinsuomalaiset seuraavat ylipäätään harvemmin mediaa suomen kielellä (252 vastausta), kuitenkin vastauksista ilmenee, että suomenkielistä mediaa seurataan selkeästi enemmän (päivittäin, 232 vastausta, viikoittain, 206 vastausta, harvemmin 252 vastausta), kun ollaan seuraamatta (117 vastausta). Yksittäistä mediaa ajatellen, kaiken kaikkiaan eniten vastaajat seuraavat televisiota ja verkkolehtiä/internetsivustoja, jotka molemmat saivat osakseen 167 vastausta, kun seuraavaksi tullut radio sai 163 vastausta. (Ks. Liite 4. (2) Taulukko 2.)

Vastaajat seuraavat suomenkielisestä mediasta eniten SVT:n Uutisia (169), sitten Ruotsin suomalainen -lehteä (165), Sisuradiota (164) ja SVT:n suomen-

kielisiä ohjelmia (163). Kaiken kaikkiaan suosituin media vastausvaihtoehtomme on Ruotsin suomalainen -lehti, joka ilmestyy kerran viikossa ja vastausten perusteella sitä seuraa viikoittain 67 vastaajaa. Päivittäistä mediaseurantaa ajatellen suosituin on SVT:n Uutiset, jota seuraa päivittäin 63 henkilöä vastaajista, toiseksi seuratumpana Sisuradiota kertoo käyttävänsä 46 vastaajaa. (Ks. Liite 4. (3) Taulukko 3.)

Vastaajista suurin osa vastaa seuraavansa uutisia ja ajankohtaisia ohjelmia eniten, molemmilla kielillä. Kaiken kaikkiaan mediaa seurataan vähemmän suomeksi kuin ruotsiksi. Se selittyy jo osaksi sillä, että suomenkielistä mediaa tuotetaan Ruotsissa vähemmän. Toisaalta internetin kautta sisältöä on saatavilla helposti Suomesta ja teemahaastatteluissamme ilmenikin, että Suomalaisista lehdistä seurataan ainakin Helsingin Sanomia ja Aamulehteä. Ainoa poikkeus, jossa suomenkielistä mediaa seurataan ruotsinkielistä enemmän, on urheilu (40 vastausta). Tämä saattaa liittyä osaksi siihen, että moni vastaajista ilmoitti kannattavansa suomalaisia urheilujoukkueita, jotka liittyvät osaksi heidän suomalaiseen identiteettiinsä. (Ks. Liite 4. (4) Taulukko 9.)

Mediaa seurataan selkeästi enemmän ruotsin kielellä kuin suomen kielellä: vastaajista 120 vastasi seuraavansa enemmän ruotsinkielistä mediaa kuin suomenkielistä. Molemmilla kielillä yhtä paljon vastasi seuraavansa 41 vastaajaa ja suomeksi pääasiassa mediaa vastasi seuraavansa 12 vastaajaa. Tähän viitaten on melko helppoa todeta, että kaiken kaikkiaan suomenkielisen median seuraaminen ei ole yhtä merkittävää tai merkityksellistä kuin ruotsinkielisen. (Ks. Liite 4. (3) Taulukko 4.)

Suurin osa vastauksista antoi viitteitä suomenkielisen median seuraamisen liittyvän vahvasti tiedon hankkimiseen – vastausvaihtoehdot ”Haluan saada tietoa Suomea koskevista asioista” sai 124 vastausta ja ”Haluan saada tietoa ruotsin-suomalaisia koskevista asioista” sai 112 vastausta. Näiden jälkeen eniten osumia saivat vaihtoehdot ”Haluan ylläpitää kielitaitoani” (99 vastausta) ja ”Minulle on luontevaa käyttää suomenkielistä mediaa” (84 vastausta). Selkeästi vähiten vastauksia saivat osakseen vaihtoehdot ”Siten koen yhteenkuuluvuutta” (54 vastausta) ja ”Voin verrata omia kokemuksiani” (28 vastausta). Luvut kertovat

siitä, että ensisijaisesti ruotsinsuomalaiset käyttävät suomenkielistä mediaa seuratakseen Suomen tapahtumia tai vastavuoroisesti ruotsinsuomalaisten asioita, sillä ruotsinsuomalaisten näkyvyys valtakielisessä mediassa on melko vähäistä, joten vähemmistökielinen media onkin kutakuinkin ainoa mahdollisuus näiden mielenkiinnonkohteiden seuraamiseen. (Ks. Liite 4. (3) Taulukko 5.)

Vastaajista suurin osa kuuntelee Sisuradiota viikoittain, (53 viikoittain, 37 päivittäin ja 14 harvemmin), kun taas vastaajia, jotka eivät ole koskaan kuunnelleet Sisuradiota on 11. Sisuradion kuuntelu vaikuttaisi olevan yleisempää ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisille, jonka siteen Suomeen voisi kuvitella olevan vahvin. Toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaiset ovat todennäköisesti ruotsalaistuneet, jolloin Sisuradionkin merkitys saattaa jäädä pienemmäksi ja sitä kautta myös pimentoon. (Ks. Liite 4. (3) Taulukko 6.)

Sen jälkeen, kun vastasin teidän kyselyynne, sain kuulla Sisuradiosta, ja se mitä olen kuunnellut, vaikuttaisi olevan oikein ok. (Nainen, 57, Tukholma¹¹)

Kaiken kaikkiaan suurin osa vastaajista vastasi kuuntelevansa Sisuradiota kotona (92) ja internetissä (93), seuraavaksi eniten kuuntelijoita saivat analoginen radio ja P4-aluekanavat (65 vastausta molemmat). Kaikkein vähiten vastaajia saivat DAB:n (Digital Audio Broadcasting) kautta (7) ja matkapuhelimesta (8). DAB:n kautta lähetysten kuuntelemisen vähyyys johtuu todennäköisesti osaksi vastaanottimien hinnasta ja hankinnan vaivalloisuudesta. Työpaikallaan Sisuradiota kuuntelevia on suhteellisen paljon (52). Kuuntelu voi olla yleistä erityisesti työpaikoilla, jossa radiota voi kuunnella esimerkiksi kuulokkeiden kautta. (Ks. Liite 4. (3) Taulukko 7.)

Sisuradion internetsivuja päivittäin käyttäviä on vastausten mukaan melko vähän. Siinä missä päivittäin internetistä Sisuradiota kuuntelevia on 93, on sen internetsivujen käyttäjiä päivittäin ainoastaan 20, viikoittain 40 ja harvemmin 20. Vastaajista peräti 59 ilmoittaa, ettei ole ikinä vierailut Sisuradion internetsivuilla. Sisuradion internetsivuja käyttäneistä suurin osa (100) on kuunnellut sieltä ohjelmia ja uutisia, toiseksi eniten (91) vastaajat ovat puolestaan lukeneet artikkeleita tai uutisia. (Ks. Liite 4. (4) Taulukko 8.) Sisuradion internetsivujen käyttö

¹¹ Vastaaja on toisen polven ruotsinsuomalainen, jonka äiti oli suomenkielinen.

perustuu siis enemmän ohjelmien kuunteluun kuin artikkeleiden lukemiseen. Tämä näkyy myös teemahaastatteluiden vastauksissa.

Radiossa ja myös televisiossa, jos jokin ohjelma tai raportti tulee johonkin tiettyyn aikaan, niin usein ei juuri silloin ehdi tai muista katsoa tai kuunnella. Silloin se (internet) on juuri todella hyvä. (Nainen, 41, Tukholma.)

Kuten muidenkin tiedotusvälineiden kohdalla, ruotsinsuomalaisten Sisuradion seuranta perustuu myös lähinnä uutisiin ja ajankohtaisaiheisiin. Ruotsinsuomalaisia uutis- ja ajankohtaisaiheita seuraa 105 vastaajaa ja yleisesti uutisia ja ajankohtaisaiheita 85 vastaajaa. Kulttuuri ja viihde on kolmanneksi eniten seurattu (81 vastaajaa). Vaihtoehtoista vähiten Sisuradiosta seurataan urheilua (16 vastaajaa). Vaikka musiikki on haastatteluitemme perusteella kuuntelijoille tärkeää, jäävät musiikkiohjelmat uutisten ja ajankohtaisaiheiden varjoon seurannassa (60 vastaajaa). (Ks. Liite 4. (4) Taulukko 9.)

Vastausten perusteella Sisuradio merkitsee kuuntelijoille pääasiassa suomenkielisen ohjelman tarjontaa (99 vastausta) ja ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia (97 vastausta). Suomenkielisten äänen esillä pitäminen sai 80 vastausta. Sisuradion merkitys on siis ensisijaisesti suomen kielen tärkeyttä sekä oman kansan tai ryhmän asioiden esille tuomista. (Ks. Liite 4. (4) Taulukko 12.) Vastauksista on myös tulkittavissa, että ruotsinsuomalaisten asioista ei keskustella juurikaan valtamediassa. Vähemmistökielinen media on teemahaastatteluiden perusteella myös erilainen, ja toimitettu osaksi eri näkökulmasta kun valtakielinen. Koska ruotsinsuomalaiset ovat melko näkymätön vähemmistö sekä ulkonäöllisten seikkojen vuoksi että hyvästä ruotsin kielen taidosta johtuen, on mahdollista, että heidät jätetään huomioimatta helpommin kuin muut vähemmistöt.

Kyselytutkimuksen vastauksista on löydettävissä samoja elementtejä, kun Nieminen Männyn (2011) tutkimuksesta. Synä suomenkielisen median käyttämiin ovat niin suomen kieli, kuin oman vähemmistöryhmän asioihin keskittyvä tiedonsaanti. Nieminen Männyn tutkimukseen vastaajat mainitsivat suureksi syyksi myös tuttuhenkilöiden haastattelujen kuuntelemisen tai itselleen tärkeistä asioista kuulemisen. Samanlaisia kommentteja löytyy myös kyselylomak-

keemme avoimista vastauksista. Nieminen Männyn haastateltavat kertoivat myös vierastavansa ajatusta ohjelmien ostamisesta Suomesta, sillä aiheet ja henkilöt saattaisivat tuntua vierailta. Kieli ei siis pelkästään riitä motivoimaan ruotsinsuomalaisia kuuntelemaan Sisuradiota, vaan sisältö on myös koettava hyväksi ja itselleen relevantiksi. (Nieminen Mänty 2011.)

Ensinnäkin minulle on tärkeää, että voin kuulla suomenkieltä, mutta voi myös olla, että saa hieman erilaisia tietoja, eli voi olla, että ohjelma koostuu eri asioista kuin muilla radiokanavilla. Voi olla, että sieltä tulee jotakin sellaista, jota ei kuule Ruotsin radiosta. (Nainen, 57, Tukholma.)

7.2 Määrällinen analyysi – iän mukaan

Eri muuttujien kautta analysoidessa ikä ja sukupuoli nousivat selkeimmiksi vaihtoehdoiksi. Aikaisemmin pohdinnan alla ollut paikkakunnallinen näkökulma ei ollut yhtä merkityksellinen, joten se jäi pois kokonaan. Mainittakoon, että kyselylomakkeessamme olleet ikäryhmät olivat 17 vuotta ja nuoremmat, 18–25, 26–34, 35–49, 50–64, 65–84 ja 84-vuotiaat ja vanhemmat. Näistä vastaajista ylivoimaisesti eniten oli 50–64-vuotiaita (82), kun toiseksi suurin vastaajaryhmä, eli 65–84-vuotiaita (42) oli vajaa puolet vähemmän. Tämä kertoo jo itsessään jotain vastaajistamme – valtaosa vastaajista on iäkkäämpiä ihmisiä. Suurin osa vastaajista on myös ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisia, eli Suomesta Ruotsiin muuttaneita. Toisen polven ruotsinsuomalaisia on vastaajina huomattavasti vähemmän kuin ensimmäisen polven, kolmannen polven ruotsinsuomalaisia taas ei lomakkeeseen vastannut yhtään. Iän merkitys vaikuttaa olevan vastauksiin todella merkittävä. (Ks. Liite 4. (1) Kaaviot 1. & 2.)

Ruotsissa koko elämänsä asuneet, ruotsinkielisen koulun käyneet sekä ruotsinkielisessä tuttavapiirissä aikaansa viettävät nuoret olisivat helposti suomenkielisen median tavoitettavissa. Heidän mielenkiintonsa herättäminen vaikuttaisi kuitenkin olevan hankalaa. Tutkimuskyselyyn nuoria vastasi vähän, mutta kysyimme teemahaastatteluisissa, miten nuoria vastaajien mielestä saisi Sisuradion kuuntelijoiksi. Haastateltavien mukaan monikaan nuori ei osallistu Suomi-seurojen toimintaan, vaan Suomi-seurojen kävijät ovat pääasiassa vanhempaa väkeä. Nuorten kasvaminen ruotsalaisessa yhteiskunnassa saattaa helposti

etäännyttää heitä suomalaisista sukujuuristaan, mikä taas vaikuttaa myös suomenkielisen sisällön ja seuran hakemiseen.

Se on aika vaikeaa, sen näkee jo tuosta Suomi-seuran touhusta – ei siellä paljon nuoria käy. Että kyllä siellä kävijät ovat tätä vanhempaa kaarta mutta pitäisiköhän heillä olla sitten oma nuoriso-ohjelma tai jotain semmoista? Tuleehan sieltä aina jotain, mutta pitäisi ehkä vielä enemmän paneutua siihen nuoriso-ohjelmaan. (Mies, 77, Västerås.)

Täällä on ne nuorisotunnit täällä radiossa ja ne on varmaan enemmän Suomesta tänne tulleita opiskelijoita jotka sitä kuuntelee. Täällä kasvaneista toisen tai kolmannen polven suomalaisista on varmaan sattumankauppaa, että kuka kuuntelee. (Mies, 50, Göteborg.)

Kyselylomakkeessa eri kysymysten vastaajien määrä vaihtelee jonkin verran, sillä vain harvat kysymyksistä olivat pakollisia. Se, että suurin osa vastaajista on vanhempia, näkyy myös vastauksissa selvästi – kaikissa kysymyksissä suurin osa vastaajista on 50–64-vuotiaita. Suurin osa tästä ikäryhmästä seuraa päivittäin suomen kielellä toimitettua radio- ja televisio-ohjelmaa. Suomenkielisten sanomalehtien lukeminen on tasaisempaa eri ikäryhmien joukossa, mutta silti 50–64-vuotiaat seuraavat sanomalehtiä eniten. Lehtiä luetaan pääasiassa viikoittain. Päivittäisen seuraamiseen vähyyden selittää se, ettei Ruotsissa päivittäin ilmestyviä suomenkielisiä sanomalehtiä ole lainkaan. Sama pätee myös aikakauslehtiin, joita seurataan kaikissa ikäryhmissä pääasiassa harvemmin kuin päivittäin ja osaksi todennäköisesti myös pitempien julkaisuvälien takia – monet suomenkieliset lehdet Ruotsissa julkaistaan neljä kertaa vuodessa (ks. luku 5.1.2).

Internetiä käytetään kaikissa ikäryhmissä päivittäin, 84-vuotiaat ja vanhemmat lukuun ottamatta. Internetin käyttö voisi selittyä osaksi tarjonnan määrällä: Suomeen liittyviä asioita voi seurata helposti esimerkiksi Helsingin Sanomien tai suomalaisten iltapäivälehtien sivuilta. Mediatalojen internetsivuilta voi käydä katsomassa uutiset, mutta myös viihdettä - ilmaiseksi. (Ks. Liite 4. (5–6) Taulukot 12.1–12.3.) Ruotsissa ilmestyvien suomenkielisen median käyttöä ja käytön määrää kysyttäessä vastaajista harvat lukevat aikakauslehti Liekkiä tai käyttävät ruotsi.se-sivustoa. Vastaavasti SVT:n uutisia ja Sisuradiota seurataan pääasiassa päivittäin, osaksi tämä varmasti liittyy tarjontaan, jota sähköiset julkisen

palvelun kanavat tuottavat päivittäin. Varsinkin nuoret käyttävät vähän suomenkielistä printtimediaa.

Tästä voidaan varovasti päätellä, että nuoria kiinnostavat pääasiassa sähköiset viestimet. 18–25-vuotiaista vastaajista neljä kuuntelee Sisuradiota päivittäin tai viikoittain ja yksi harvemmin mutta vastaavasti neljä vastaajaa (36 prosenttia) kertoo, ettei kuuntele kanavaa lainkaan. Tämä puolestaan antaa mahdollisesti viitteitä nuorten suomenkielisen median käytöstä - vaikka Sisuradio on nuorten keskuudessa seuratuimpien joukossa. Koska nuorten vastaajiemme määrä on pieni, ei varmoja johtopäätöksiä voida vetää, mutta on mahdollista, että kyseessä on laajempi ilmiö. Mahdolliseksi syyksi voidaan nähdä muun muassa Sisuradion nuorille suunnatun sisällön vähyyden. Tätä tukee myös teemahaastatteluumme vastannut göteborgilainen 50-vuotias mies.

Sanoisin, että musiikkitarjonta on kova sana ja urheilu on myös. Sitten tämä Sisutunti joka tulee P2-kanavalta neljästä viiteen. Se on tärkeä monille, jolla on huonompi ruotsinkieli. Sitten on tietysti uutiset. Nämä ovat kuitenkin sellaisia mitä minun omat lapseni eivät kuuntelisi. Lapseni ovat 15 ja 19 ja he eivät vahingossakaan käänne sille kanavalle. Ei heillä ole mitään haettavaa sieltä. (Mies, 50, Göteborg.)

Valtaosa vastaajista kaikissa ikäryhmissä seuraa mediaa ruotsiksi. Kyselyn tulokset kuitenkin näyttävät, että vastausmäärät ovat melko tasaiset, varsinkin ottaen huomioon selkeän eron ruotsiksi ja suomeksi tuotetun sisällön määrässä. Kaikista vastaajista vain 12 seuraa mediaa enemmän suomeksi kuin ruotsiksi, mutta vastavuoroisesti suomea ja ruotsia yhtä paljon seuraavia on 41. Kaikkein eniten seuraavat 50–64-vuotiaat, kun taas vähiten 65–84-vuotiaat. (Ks. Liite 4. (5) Taulukko 11.)

Ruotsinkieli on valtakieli ja kielen osaavat käyttävät valtakielellä tuotettua mediaa enemmän, sillä sitä on enemmän tarjolla. Tämä on suoraan rinnastettavissa aikaisempiin tutkimuksiin, jossa vastaajat ilmoittivat heikosta kielitaidosta huolimatta hankkivansa tiedot ajankohtaisista tapahtumista ruotsiksi (Löwander, 1981, 2). Haastatteluissa ilmenee myös, että vaikka suomenkielisen median seuraaminen on yleistä, seuraavat ruotsinsuomalaiset kuitenkin usein ruotsinkielistä mediaa suomenkielistä enemmän.

Se vaihtelee todella paljon ja riippuu mitä tapahtuu. Nyt viimeiset pari päivää minulla on ollut norjalaiset mediat käytössä (Norjan joukkosurmat). Suurin piirtein 30% suomenkielistä ja 70% ruotsin- tai jonkun muunkielistä mediaa. (Mies, 50, Göteborg.)

Vastaajat ovat poikkeuksetta kertoneet seuraavansa yleisesti enemmän ruotsinkielistä mediaa kuin suomenkielistä. Kaikista vastaajista kaksitoista ilmoitti seuraavansa enemmän suomenkielistä mediaa kuin ruotsinkielistä. On kuitenkin huomattavaa, että 50–64-vuotiaat seuraavat mediaa ruotsiksi selkeästi muita ikäryhmiä enemmän, mutta heidän median käyttönsä sekä suomen että ruotsin kielellä on myös ikäryhmistä yleisintä. Vaikka suomenkielistä sisältöä ei siis käytettäisi ruotsinkielistä enemmän, seurataan suomeksi tuotettua sisältöä ruotsinkielisen rinnalla. (Ks. Liite 4. (5) Taulukko 11.)

Vastaajien syyt suomenkielisen median käyttöön ovat jakaantuneet, mutta selkeästi eniten vastaajat tahtovat tietoa Suomea koskevista asioista ja ruotsin-suomalaisia koskevista asioista. Joten vanha kotimaa ja sen tapahtumat ovat kiinnostava uutisoinnin aihe ruotsinsuomalaisille, mutta myös ruotsinsuomalaisia koskeva uutisointi on kuuntelijoille tärkeää. Kielitaidon ylläpitäminen mainittiin kolmanneksi suurimmaksi tekijäksi suomenkielisen median kuluttamiseksi. (Ks. Liite 4. (6) Taulukko 13.)

Valtaosa Sisuradion ohjelmasta on nimenomaan ruotsinsuomalaisia koskevien asioiden uutisointia ja keskustelua. Suomeen liittyvät aiheet taasen voisi kuvitella olevan tehtyjä ruotsinsuomalaisesta näkökulmasta, käsitellen ruotsinsuomalaisia kiinnostavia Suomeen liittyviä aiheita. Internetin kautta on toki saatavilla helposti ja nopeasti myös suomalaisen median tuottamaa kotimaan sisältöä. Tutkimuskyselyn ja teemahaastatteluiden vastauksissa ilmeni halua saada ohjelmasisältöä sekä Ruotsin että Suomen asioista.

Sisältö vaikuttaa (Sisuradiossa) olevan aika paljon keskittynyt siihen, että mitä suomalaisten keskuudessa tapahtuu Ruotsissa. Eli jos vaikka Suomessa on nosteessa joku uusi artisti, olisi (tieto) mukavaa bongata sitä kautta myös Ruotsissa, eli sitä kontaktia enemmän ehkä Suomeen. (Nainen, 41, Tukholma.)

Sisuradiota suoraan koskevissa kysymyksissä päivittäin kuuntelevista kaikki ovat 35–84-vuotiaita, eniten kuuntelijoita on 50–64-vuotiaissa, mutta juuri tässä ikäryhmässä on myös eniten heitä, jotka eivät kuuntele. Tämän vuoksi 65–84-vuotiaat voisi luokitella Sisuradiota selkeästi eniten seuraavaksi kuuntelijaryhmäksi. Ikäryhmään kuuluvien henkilöiden voisi kuvitella olevan osa ryhmää, joka on muuttanut Ruotsiin 1960–1970-luvulla. Määrällisesti ajateltuna vanhemmat ihmiset vaikuttaisivat kokevan Sisuradion merkityksellisemmäksi kuin nuoret. Tämä saattaa liittyä siihen, että heidän siteensä Suomeen on kenties vahvempi ja vuosikymmenien Ruotsissa asumisen jälkeen takaisin lähteminen ei enää ole ajankohtaista. Tämä saattaa vaikuttaa heidän tunteeseensa Sisuradion merkityksestä nimenomaan suomenkielisen sisällön ja oman vähemmistöryhmän asioista kuulemisen tuoman yhteisöllisyyden kautta. (Ks. Liite 4. (7) Taulukko 14.) Tätä tukee Mustosen (2001) (ks. luku 4.1) väite siitä, että identiteetti rakentuu samaistumisen myötä. Tässä tapauksessa Sisuradio tarjoaa ruotsinsuomalaisille samaistumiskohteita niin suomen kielen kuin ruotsinsuomalaisia koskevien asioiden käsittelynkin myötä. Eriksenin (1998, 19 & 56) mukaan ryhmät muodostuvat rajavedoilla oman ja toisten ryhmien välillä – joten Sisuradiota kuuntelevien voisi väittää tuntevansa olevansa osa tätä kuuntelijayhteisöä nimenomaan Sisuradion sisällön ja kielen kautta, sillä valtaväestö ei sitä välttämättä ymmärrä.

Määrällisesti eniten Sisuradiota kuunnellaan kotona ja internetistä. Kuitenkin, kun paikallisia ja valtakunnallisia lähetyksiä kuuntelevien vastaukset lasketaan yhteen, saadaan internet-kuuntelua suurempi kuuntelijaluku. Analogisten kanalien ja digitaalisen kanavan sisällöt poikkeavat hieman toisistaan, joten kuuntelijakunta on kanavakohtaisesti todennäköisesti hieman erilainen. Autossa Sisuradiota kuunnellaan jonkin verran, mutta satunnaisten lähetyksien vuoksi kuunteleminen on satunnaista. Työpaikkakuuntelu oli yleistä, ottaen huomioon, että oletettavasti työpaikoilla kuunnellaan työyhteisön valtakielistä sisältöä – työpaikallaan Sisuradiota vastasi kuuntelevassa yhteensä 27 vastaajaa, kaikissa työikäisissä ikäryhmissä. (Ks. Liite 4. (8) Taulukko 16.)

Vaikka Sisuradion kuunteleminen internetistä on suosittua vastaajien mukaan, ei kanavan internetsivuja käytetä muuten läheskään samassa mittakaavassa. Kanavan kotisivuilla vieraili päivittäin vastaajia kaikista ikäryhmistä, mutta kuitenkin internetsivujen käyttäminen painottuu pääasiassa ohjelmien ja uutisten kuuntelemiseen.

Mä en oo mitenkään niinku säännöllinen kuuntelija. Itse asiassa mä kuuntelen sitä hirveen, siis ihan tajuttoman harvoin, mut että käyn Sisuradion sivuilla jokusen kerran viikossa lukemassa uutisia ja näin. (Mies, 37, Tukholma.)

Sisuradion internetsivujen käyttö on jakaantunut. Suurin osa vastaajista on kuitenkin käyttänyt internetsivuja ohjelmien tai uutisten kuuntelemiseen. Sisuradion sivuja käytetään vastausten perusteella pääasiassa nimenomaan tiedonhakuun, sillä vastaajista vain 10 on antanut palautetta ohjelmista, uutisoinnista tai sivuston sisällöstä. Samoin vain 24 vastaajaa on osallistunut sivustolla mielipidekyselyyn ja vain viisi on osallistunut sivulla käytävään keskusteluun. Tämä tukee edellisiä vastauksia, joissa kysytään syitä suomenkielisen median käyttöön: suurin osa haluaa nimenomaan saada tietoa ruotsinsuomalaisia sekä Suomea koskevista asioista. (Ks. Liite 4. (7) Taulukko 15.)

Kysymyksessä 17. kysyttiin, mitä Sisuradio merkitsee vastaajille. Suurin osa vastaajista vastasi sen merkitsevän eniten ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia, tietoa tapahtumista ja suomenkielisen ohjelman tarjontaa. (Ks. Liite 4. (9) Taulukko 17.) 65–84-vuotiaat vastasivat suurinta ryhmää (50–64-vuotiaita) useammin, että Sisuradio merkitsee vain yhtä radiokanavaa muiden joukossa: näin vastasi myös ainut yli 84-vuotias. Tästä voisi päätellä, että jo valtaosan elämästään Ruotsissa asuneet ovat kenties avioiduttuaan ruotsalaisen kanssa ja totuttuaan ruotsalaiseen ja ruotsinkieliseen elämään, myös tottuneet jo ruotsinkielisiin joukkoviestimiin. Näin suomenkielisen sisällön merkitys itsessään laskee. Sama pätee toisen ja kolmannen (joita emme tavoittaneet yhtään) polven ruotsinsuomalaisiin, jotka ovat syntyneet Ruotsissa, tai ainakin kasvaneet Ruotsissa, jolloin he ovat tottuneet ruotsinkieliseen sisältöön, eivätkä näin ollen koe suomenkielistä niinkään tärkeäksi. Sisuradion verrattain lyhyet lähetysajat eivät mahdollista kokopäiväistä kuuntelua, mikä tarkoittaa,

että kuuntelijan on erikseen hakeuduttava radion tai internetin äänen kuuntelemaan ohjelmaa.

Sisuradion näkyvyys ei ilmeisesti vieläkään ole saavuttanut kaikkia ruotsinsuomalaisia, sillä kysymykseen 17. vastattiin muun muassa ”En tiennyt Sisuradiosta mutta nyt voin aloittaa kuuntelemisen ja Internet-lukemisen. Ei minulla ole suomalaisia ystäviä, niin en saa tietoa, mitä on tarjolla.”

Vastausten perusteella on tulkittavissa, että vaikka ruotsinsuomalaiset identiteettinsä puolesta tuntisivat yhteenkuuluvuutta Suomeen, ja olisivat kiinnostuneita Suomesta, on suurin osa Sisuradion kuuntelijoista vanhempia. Suomenkielistä mediaa seurataan pääasiallisesti tiedonsaannin takia kaikissa ikäryhmissä, vaikka pääasiassa vanhempien toimesta. Esimerkkinä, kaikki 18–25-vuotiaat seuraavat enemmän ruotsinkielistä mediaa.

7.3 Määrällinen analyysi – sukupuolen mukaan

Määrällisesti vastaajien sukupuolijakauma oli melko yllättävä, sillä naisia (133) oli peräti noin kolme kertaa enemmän kuin miehiä (44). Vastaava jakauma toteutui myös haastatteluissamme, jossa kymmenestä haastatellusta ainoastaan kolme oli miehiä. Suomenkielisen median seurannassa suhteen sukupuolten välisiä eroja ei juuri ole yleisellä tasolla huomattavissa, mutta pieniä eroavaisuuksia toki löytyy. Siinä, missä miesten suomenkielisten televisio-ohjelmien katselu on pääasiassa päivittäistä, ja missä harvemmin kuin päivittäin televisiota katsoo vain hajanaisia vastaajia, on naisten suomenkielisten ohjelmien seuraaminen jakautunut hieman enemmän. Suurin osa naisvastaajistakin on ilmoittanut seuraavansa päivittäin suomenkielistä televisio-ohjelmaa, mutta suhteessa miehiin harvemmin katsovia on enemmän. Myös noin neljä kertaa enemmän naisia on vastannut, ettei seuraa televisiosta suomenkielisiä ohjelmia lainkaan. Tämän perusteella voisi väittää miesten katsovan yleisesti hieman enemmän suomenkielisiä ohjelmia televisiosta kuin naiset. Katseleminen on kenties hieman jatkuvampaa siinä, missä naiset katsovat ohjelmia satunnaisemmin. (Ks. Liite 4. (10) Taulukko 18.1.)

Radion kuuntelussa tilanne pysyy kutakuinkin samana, mutta siinä missä miehet edelleen kuuntelevat pääasiassa radiosta suomenkielisiä ohjelmia päivittäin, kuuntelevat naiset pääasiassa harvemmin. Molempien sukupuolten osalta vähemmistö vastaajista kuitenkin ilmoittaa olevansa seuraamatta suomenkielisiä ohjelmia radiosta kokonaan, mutta tämän lisäksi ei merkittäviä eroja seuraamisessa sukupuolten välillä ole huomattavissa. (Ks. Liite 4. (10) Taulukko 18.2.)

Sekä naiset että miehet seuraavat verkkolehtiä ja internetsivustoja pääasiassa päivittäin, joskin miehet seuraavat verkkolehtiä ja internetsivustoja hieman naisia aktiivisemmin. Miehistä kaikki vastaajat ilmoittavat seuraavansa verkkolehtiä ja internetsivustoja, kun taas naisista 14 kertoo, ettei seuraa suomenkielisiä verkkolehtiä lainkaan. (Ks. Liite 4. (10) Taulukko 18.3.)

Kun kysytään Ruotsissa ilmestyvän suomenkielisen median seurantaan, olivat sähköiset viestimet kaikkein seuratuimpia. Sekä miehet että naiset seuraavat eniten SVT:n Uutisia ja toiseksi eniten Sisuradiota – siinä missä naiset seuraavat SVT:n Uutisia selkeästi enemmän (45 vastausta) kuin Sisuradiota (28 vastausta) on miesten ero pienempi: SVT:n Uutisia katsoo 18 vastaajaa ja Sisuradiota kuuntelee 17.

Molemmat sukupuolet seuraavat enemmän ruotsinkielistä mediaa, mutta naiset seuraavat sitä huomattavasti enemmän. Siinä missä miehistä vain noin puolet seuraa enemmän suomenkielistä mediaa tai saman verran kuin ruotsinkielistä mediaa, vastaava luku jää alle neljänneksen. Pääasiassa miehet valitsevat useammin suomenkielisen median kuin naiset.

Suurin osa vastaajista ilmoitti käyttävän suomenkielistä mediaa pääasiassa Suomeen liittyvän uutisoinnin vuoksi. Ruotsinsuomalaisia koskevat asiat ovat vastausten perusteella toiseksi tärkeimpiä molemmille sukupuolille, vaikka suhteutettuna miesten kiinnostus tätä kohtaan vaikuttaisi olevan hieman pienempää. (Ks. Liite 4. (11) Taulukko 19.)

Kuten yleisemmälläkin tasolla, Sisuradiota kuunnellaan pääasiassa kotona ja internetistä. Toiseksi eniten vastaajat kuuntelevat analogisesta radiosta joko alueellisia tai valtakunnallisia lähetyksiä. Yleisesti internetin käyttö on kuitenkin

naisten keskuudessa hieman vähäisempää, kuten vaikuttaisi olevan Sisuradion kuuntelukin – naisista 11 vastasi, ettei ole ikinä kuunnellut Sisuradiota, kun taas miehistä kaikki ovat kuunnelleet. Miehet myös käyttävät Sisuradion internetsivuja verrattain enemmän artikkeleiden ja uutisten lukemiseen, peräti enemmän kuin itse kuunteluun. Naisista taas suurin osa kuuntelee enemmän ohjelmia ja uutisia kuin lukee niitä internetsivuilta. Tämän eron voisi selittää sillä, että miehet ovat yleisestikin aktiivisempia esimerkiksi Suomi-seuratoiminnassa, joten he kokevat todennäköisesti Sisuradion tämän takia tärkeämmäksi. (Ks. Liite 4. (11) Taulukko 20.)

Sisuradion merkitys kyselyyn vastaajille on todella monitasoinen, ja naisten ja miesten vastauksilla ei näyttäisi olevan suurempaa eroa, vaan noudattavat melko pitkälti samaa kaavaa. Pääasiassa vastaajien mielestä Sisuradio merkitsee heille suomenkielisen ohjelman tarjontaa, jonka jälkeen toiseksi eniten osumia sai vaihtoehto: ”Ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saanti.” Vähiten osumia sai vaihtoehto: ”Voin verrata kokemuksiini.”, johon sekä miehistä että naisista vastasi ainoastaan 13. Se, että miehistä ja naisista tähän vastasi yhtä moni, on erikoista, sillä kyselyyn vastanneiden miesten määrä oli noin kolme kertaa pienempi kuin naisten. Myös vaihtoehto Sisuradion olemisesta vain radiokanava muiden joukossa oli yllättävä, sillä naisista näin vastasi 18 ja miehistä 16, joten luvut suhteutettuna miehille kanava ei ilmeisesti ole yhtä tärkeä kuin naisille. (Ks. Liite 4. (12) Taulukko 21.)

Kaiken kaikkiaan Sisuradion merkitystä on todella vaikea määritellä sukupuolen mukaan, sillä molemmat sukupuolet kuuntelevat kanavaa, mutta molemmat sukupuolet myös ilmoittavat sen olevan kanava muiden joukossa. Myöskään kuuntelutottumuksissa eroja ei juuri ole. Esimerkiksi lapsien kanssa kotona oleva äiti saattaa kuunnella lastensa kanssa esimerkiksi Sisuradion lastenohjelmia omien kuuntelutottumustensa ja -suosikkiensa lisäksi. Kaiken kaikkiaan sukupuolten välinen vertailu ei tässä tapauksessa tuonut merkittäviä eroja sukupuolten suhteen.

7.4 Määrällisen analyysin havaintoja

Määrällisesti on tulkittavissa, että ruotsinsuomalaisten ikä vaikuttaa eniten Sisuradion kuunteluun. Siinä missä vanhemmat ihmiset, joille myös teemahaastatteluiden vastausten mukaan sisältö on eniten suunnattu, kuuntelevat Sisuradiota enemmän, on nuorille suunnattu sisältö verrattain vähäistä. Toki kielitaidon merkitys kuunteluun vaikuttaa myös, mutta kielitaito on myös tietyllä tavalla liitoksissa ikään tai sukupolveen – siinä missä Ruotsiin muuttaneilla suomalaisilla on useammin vahvempi suomenkieli, on heille Sisuradion kuunteleminen myös luontevampaa ja yleisempää.

Kuitenkin, kuten Löwander (1981) tutkimuksessaan totesi, heikommin valtakielistä osaavat seuraavat myös usein valtakielistä mediaa. Sen ohjelmia on tarjolla vähemmistökielistä mediaa enemmän ja näin tiedon hankinta on vähemmistöille tärkeintä. (Löwander 1978, 33) Kuitenkin suomenkielistä sisältöä pyritään kuuntelemaan niin usein kuin mahdollista ja monet pitävätkin mahdollisuutta suomenkieliseen sisältöön tärkeänä, vaikka eivät sitä itse niin usein kuuntelisiakaan. Saman vastauksen saimme haastattelussamme, jossa mainittiin, että Sisuradio merkitsee vastaajalle paljon, mutta hän ei kuitenkaan kuuntele kanavaa.

Löwanderin tutkimuksessa (1974, 32) on selvitetty, miksi suomenkielisiä radio- tai televisio-ohjelmia seurataan. Oman tutkimuksemme vertaaminen näihin lukuihin on mielenkiintoista, sillä pääpiirteittäin luvut ovat todella samankaltaisia. Yleisimmät vastaukset siihen, miksi vastaaja kuuntelee suomenkielisiä sisältöjä, on koska ohjelmat käsittelevät Suomea ja Suomeen liittyviä tapahtumia (72 prosenttia), ohjelmat ovat suomeksi (68 prosenttia), ja ohjelmista saa tietoa ja vinkkejä Ruotsiin liittyen (43 prosenttia). Voisi siis väittää, että suomenkieliset ohjelmat ovat keino kuulla äidinkieltä, mutta myös hankkia tietoa, jonka saaminen muuten olisi hankalaa.

Kun näitä lukuja vertaa omiin tuloksiimme suomenkielisen median seuraamisesta, on turvallista väittää, että neljässä kymmenessä vuodessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia ruotsinsuomalaisten arvomaailmassa suomenkieliseen mediaan liittyen. Kysymyksessä suomenkielisen median käyttösyistä vastaajista 72

prosenttia halusi saada tietoa Suomea koskevista asioista, 65 prosenttia halusi tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista ja 49 prosentille suomenkielisen median käyttö oli luontevaa. Lukemat ovat melko samankaltaisia ja tukevat sitä, että side vanhaan kotimaahan ja suomalaiset juuret ovat vielä melko vahvasti esillä ja myös Suomen kielen käyttäminen on tärkeää.

Kuitenkin Löwanderin (1974, 32) vastaustulosten luvut verrattuna omiimme kertovat suomenkielisen median ylläpitämisen olevan nykyään suuremmassa roolissa, mitä tulee mediankäyttöön. Siinä missä Löwanderin tutkimukseen vastanneista ainoastaan 16 prosenttia vastasi kuuntelevansa suomenkielistä radiota, koska ei tahdo unohtaa suomenkieltä, oli meidän tutkimuksessamme kielitaidon ylläpitäminen syynä suomenkielisen median käyttöön jopa noin 58 prosentille. Tämä kertoo siitä, että suomen kieltä ei tahdota unohtaa ja hylätä, samoin suomenkielinen yhteisö, jossa kieltä käytetään, ei ole enää yhtä suuri, mutta, vastaajat ovat jo omaksuneet ruotsalaisen elämän kieltä myöden. Tämä saattaa puolestaan johtua parisuhteesta ruotsalaisen kanssa, kenties työpaikasta, tai muusta sosiaalisesta jatkuvasta kanssakäymisestä, jolloin ruotsi yleensä jää pääkieleksi.

Tutkimukseemme osallistuneet nuoret eivät kaikki edes ole syntyneet Löwanderin tutkimusten aikoihin ja meidän tutkimuksemme keski-ikäiset ja ikään-tyneemmät ovat olleet lapsia ja nuoria Löwanderin tutkimuksen aikaan. Tämä kertoo osaksi siitä, että suomen kielen merkitys on pysynyt vanhemmilla melko vahvana, kun taas nuoret eivät koe suomen kieltä yhtä tärkeänä – varmasti siksi, että ovat ainakin osaksi syntyneet ja kasvaneet Ruotsissa ruotsinsuomalaisiksi.

Sisuradion päivittäinen kuuntelu on suhteessa Löwanderin (1981, 24) tutkimukseen laskenut. Siinä, missä Löwanderin tutkimuksessa ruotsinsuomalaisista kolmannes kuuntelisi päivittäin suomenkielistä radiota, vastasi meidän tutkimuksessa vain noin 21 prosenttia vastaajista kuuntelevansa Sisuradiota päivittäin. Toki on otettava huomioon, että internetin keksimisen myötä lähetyksiä voi kuunnella silloin kun haluaa, ja viikoittain Sisuradiota kuunteleekin lähes 30 prosenttia kuuntelijoista.

Suomenkielisen sisällön merkitys radiossa on tutkimuksemme mukaan kaikkein tärkeintä yli 50-vuotiaille ruotsinsuomalaisille. Tämä selviää suoraan kuuntelijalukumäärällä sekä teemahaastatteluittemme vastauksilla. Toisaalta, vaikka lukumäärällisesti suurin osa tästä suuresta ikäryhmästä pitääkin Sisuradiota ja sen suomenkielistä sisältöä tärkeänä, on myös monia, jotka suhtautuvat siihen vahvistuneen ruotsin kielen taidon myötä kuten muihinkin radiokanaviin, eli tiedonlähteenä.

Nuoremmat kuuntelevat Sisuradiota ja käyttävät Sisuradion nettisivuja, mutta heille sisältö ei välttämättä ole niin tärkeää kuin kieli. Suomenkielisen sisällön kuluttaminenkaan ei ole heille niin tärkeää. Tutkimuksemme mukaan nuoremmat vaikuttaisivat jo omaksuneen ruotsalaisen median omakseen, kenties osaksi laajemman nuorille suunnatun tarjonnan takia, mutta myös sen saatavuuden takia. Kuten luvut kertovat Löwanderin tutkimuksissa, eivät ruotsinsuomalaiset nuoret 1970–1980-luvuilla ole olleet järin kiinnostuneita suomenkielisestä mediasta. Sen ajan nuoret ovat tämän hetken keski-ikäisiä, jotka taasen ovat kiinnostuneita. Kiinnostuksen voi näin kuitenkin olettaa kasvavan iän myötä. Tätä tukee myös teemahaastatteluistamme saadut vastaukset, joissa esimerkiksi 50-vuotias mies Göteborgista epäileekin Sisuradion merkityksen lisääntymisen olevan ikääntymisen merkiksi. Tämä kertoo siitä, että suomen kieli, suomalaiset sukujuuret sekä suomenkielisen median kuluttaminen vaikuttaisivat tulevan tärkeämmiksi iän myötä.

Henkilö, jonka ruotsinkielen taidot ovat rajalliset, voisi kuvitella olevan enemmän riippuvainen Ruotsiin ja Suomeen liittyvässä uutisoinnissa suomenkielisistä joukkoviestimistä. Suomeen liittyvän uutisoinnin merkitys saattaa osaksi liittyä siihen, että tieto siitä, että vanhassa kotimaassa kaikki on niin kuin ennenkin, luo tietynlaista turvallisuudentunnetta. Tämä liittyy puolestaan siihen, että vanhaan kotimaahan on tavallaan turvallista palata, kun tietää Suomen asioista. Tämän tiedon lisäksi henkilöllä on mitä todennäköisimmin useita jatkuvia kontakteja vanhaan kotimaahan, mikä puolestaan tekee siteen entiseen kotimaahan todella vahvaksi. Siteen vahvuuteen saattaa vaikuttaa osaksi myös kielitaidon puutteesta johtuvat vaikeudet selvittää jokapäiväisistä asioista, mutta toisaal-

ta tämä saattaa johtua myös tunnepitoisista seikoista (esimerkiksi koti-ikävä). Jos nämä olettamukset pitävät paikkansa, pitäisi löytyä linkki ruotsin kielen taidon, suomenkielisen joukkoviestimien seurannan ja kotimaahan liittyvän siteen välillä. (Löwander, 1974, 36.)

8 LAADULLINEN ANALYYSI

Laadullisessa analyysissä yhdistetään kyselylomakkeesta ja teemahaastattelusta kerättyä tietoa. Kyselylomakkeen vastauksista etsitään kullekin identiteettiryhmälle (*ruotsinsuomalaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset*) tyypillisiä suomalaisuuden arjessa näkymisen muotoja ja suomenkielisen median käytön syitä, sekä Sisuradion käytön ja merkityksen tapoja. Suomalaisuuden, suomenkielisen median ja Sisuradion merkitystä havainnoidaan seuraavien kyselylomakkeen kysymysten mukaan: 19. *Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi*, 11. *Miksi käytät suomenkielistä mediaa*, 12. *Kuunteletko Sisuradiota*, 17. *Sisuradio merkitsee minulle* ja 18. *Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi*.

8.1 Identiteettiryhmien määrittely ja analyysin sisältö

Ruotsinsuomalainen, suomalainen ja ruotsalainen on ilmaistu tekstissä *kursiivien*, kun tarkoitetaan koettua identiteettiä. Koetusta identiteetistä (*ruotsinsuomalaiset, suomalaiset tai ruotsalaiset*) käytetään tässä termiä *identiteettiryhmä*. Vastaajat on jaoteltu yli 50-vuotiaisiin, joista puhutaan *vanhempina* ja alle 50-vuotiaisiin, joista puhutaan *nuorempina*. Iän lisäksi vastaajat on eritelty maahanmuuttajapolven mukaan (ensimmäinen tai toinen polvi.)

Kysymyksessä 11. (Miksi käytät suomenkielistä mediaa?) epäselvyyttä vastaajille aiheutti se, ettei kysymyksessä luenut, tarkoitetaanko Suomessa vai Ruotsissa ilmestyvää suomenkielistä mediaa. Vastaajat voivat siis olla vastauksissaan tarkoittaneet vain toista näistä tai molempia, tai sitten jättäneet epäselvyyden vuoksi vastaamatta. Kysymys oli tarkoitettu käsittämään molemmat, suomalaisen ja ruotsalaisen suomenkielisen median. Analyysissä lähestytään vastauksia sillä oletuksella, että vastaajat olisivat ajatelleet molempia. (Ks. Liite 5. (2) Taulukko 22.)

Selkeämmän tulosten vertailun vuoksi kysymyksen 12. (Kuunteletko Sisuradiota?) vastauksissa yhdistettiin ”harvemmin”, ”jos harvemmin, kuinka usein”, ”olen joskus kuunnellut” ja ”jos joskus niin milloin” -kohtien vastaukset yhteen. Kaikki kohdat tarkoittavat, että vastaaja kuuntelee Sisuradiota harvemmin kuin viikoittain. ”Jos harvemmin, kuinka usein” -kohdan vastauksissa toistuu yleisimmin: ”ehkä kerran kuussa”, ”yhdestä kolmeen kertaan kuussa”, ”satunnaisesti” ja ”jos radio sattuu olemaan päällä”. ”Jos joskus, niin milloin” -kohdan vastauksissa toistuu myös edellisen kaltaiset vastaukset: ”sattumalta autolla ajellessa” ja jos on tiennyt kiinnostavasta sisällöstä tai kun joku vastaajan tuttu on ollut haastateltavana tai vastaaja ollut itse haastateltavana. (Ks. Liite 5. (3) Taulukko 23.)

Kysymys 18. (Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi?) oli avoin, joten vastaajat saivat kirjoittaa vapaasti, mitä suomenkielisen kanavan puuttuminen heille merkitsisi. Vastausten luonteista oli erotettavissa tunteisiin, tietoon ja neutraaliin merkitykseen liittyviä kommentteja (ks. Liite 5. (8) Taulukko 29.). Erityisesti tunnelatauksen tunnistaminen vastauksesta on sinänsä arveluttavaa, sillä kyse on sanavalinnoista, eikä vastaajaa kysymyksessä kehoitettu reagoimaan tunteella. Suomenkielisen radiokanavan puuttumista esimerkiksi ”tyhjyyden tunteella” kuvailevan vastauksen koettiin kuitenkin antavan enemmän tietoa kanavan merkityksestä kuin ”ei olisi niin paljon tietoa ulko-suomalaisista” -tapaisten tietoon liittyvien vastausten kanssa. ”Ei mitään” -vastaukset ja kanavan puuttumiseen neutraalisti suhtautuvat vastaukset erottuvat kahdesta edellisestä selkeämmin. Sanaa ”neutraali” käytetään ”negatiivisen” sijaan, sillä vaikka suomenkielisen kanavan puuttuminen ei merkitsisi vastaajalle mitään, ei henkilö silti välttämättä pidä suomenkielisen kanavan olemassaoloa kielteisenä asiana:

Ei juuri mitään. Käytän sitä erittäin vähän, vaikka paradoksaalista kyllä, mielestäni on tärkeää, että se on olemassa. Hallitsen ruotsin erittäin hyvin, joten en ole millään lailla riippuvainen suomenkielisistä ohjelmista. (1. polven vanhempi ruotsinsuomalainen.)

Teemahaastattelun vastaajista jokaisesta on tehty kuvaus, henkilöesimerkki, heidän suhteestaan suomalaisuuteen, kokemuksestaan ruotsinsuomalaisuudesta sekä Sisuradion kuuntelemisesta ja kanavan merkityksestä heidän identi-

teetilleen. Näillä kuvauksilla saadaan havainnollistavia esimerkkejä siitä, mikä yhteys henkilön kokemalla identiteetillä voi olla Sisuradion käyttöön. Vastaajien kokemuksella itsestään ruotsinsuomalaisen vähemmistön jäsenenä on yhteys siihen, mikä on Sisuradion merkitys vastaajan *suomalaiselle* tai *ruotsinsuomalaiselle* identiteetille.

Identiteettiryhmistä ja teemahaastatteluun vastaajista etsitään yhteyksiä Levän (2008, 90–92) määrittelemiin ruotsinsuomalaisten *identiteettityyppeihin*. Tyypeistä *assimiloituneita*, joille suomalaisuudella ja ruotsinsuomalaisuudella on hyvin pieni merkitys, voisi ennakkoon ajatella olevan *ruotsalaiset*, jotka tunnistavat suomalaiset juurensa, mutta elävät ruotsalaisina.

Ruotsiin integroituneita taas ovat oletettavasti ne *suomalaiset* ja *ruotsinsuomalaiset*, joille esimerkiksi suomenkielisen median käyttö on pääosin tietoperusteista ja kielitaitoa ylläpitävää. Tähän identiteettityyppiin kuuluville nimenomaan ruotsinsuomalaisten ja vähemmistöjen asioista tietäminen ja toisaalta yhteenkuuluvuuden kokeminen olisivat merkittäviä ja tämä näkyisi myös Sisuradion yhteisöllisyyttä korostavana merkityksenä. Levän mukaan Ruotsiin integroituneet elävät Ruotsin valtaväestöön kiinnittyneinä, mutta etniseen ryhmään kuuluminen tunnistetaan ja tunnustetaan. Kuten aiemmin Levän identiteettityyppejä esittelevässä luvussa (ks. luku 3.6) todettiin, tähän ryhmään voi kuulua myös *ruotsalaisia*, jotka kokevat suomalaisen puolen itsestään tärkeäksi.

Suomeen takaisin kaipaavia ovat oletettavasti ne *suomalaiset* ja *ruotsinsuomalaiset*, joilla suomalaisuus näkyy monin tavoin ja jotka käyttävät suomenkielistä mediaa saadakseen tietoa Suomesta. Heille Sisuradion olettaisi merkitsevän suomenkielistä ohjelmaa ja yhteenkuuluvuuden kokemista. Heidän vastauksiinsa siis ilmeni enemmän eläminen suomalaisena Ruotsissa ja mahdollinen aikomus muuttaa takaisin Suomeen. Kyselylomakkeessa ei kuitenkaan kysytty vastaajien Ruotsissa viettämää aikaa, tai mahdollista halukkuutta takaisin Suomeen, joten sen perusteella vastaajia ei voida liittää Levän esittämiin identiteettityyppeihin. Teemahaastatteluun vastanneista voidaan enemmän ottaa huomioon Ruotsissa asuttu aika.

8.2 Ruotsinsuomalaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset

Kyselylomakkeeseen vastaajista itsensä *ruotsinsuomalaiseksi* koki 95 henkilöä (53 prosenttia 178 vastaajasta), *suomalaiseksi* 76 henkilöä (43 prosenttia) ja *ruotsalaiseksi* 7 henkilöä (neljä prosenttia). *Ruotsinsuomalaisissa* on eniten vastaajina vanhempia (82 vastaajaa yli 50-vuotiaita, ja 13 vastaajaa alle 50-vuotiaita). *Suomalaiseksi* itsensä kokevissa vastaajissa vanhempia ja nuorempia on lähes yhtä suuri määrä (37 vastaajaa alle 50-vuotiaita, ja 39 vastaajaa yli 50-vuotiaita). *Ruotsalaiseksi* itsensä kokevissa vastaajissa on kolme alle 50-vuotiaita, ja neljä yli 50-vuotiasta. (Ks. Liite 5. (1) Kaavio 3.)

Pääosa *ruotsinsuomalaisista* (90 prosenttia) ja *suomalaisista* (92 prosenttia) vastaajista on ensimmäisen polven edustajia. *Ruotsalaisista* vastaajista ensimmäisen polven edustajia on kaksi ja toisen viisi. Analyysissä ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaisten* ja *suomalaisten* (yhteensä 153 vastaajaa) näkemyksistä saadaan laajempi kuva kuin toisen polven *ruotsinsuomalaisten* ja *suomalaisien*, sekä kaikkien *ruotsalaisten* näkemyksistä (yhteensä 25 vastaajaa). (Ks. Liite 5. (1) Kaavio 4.)

Nieminen Männyn (2011) mukaan ruotsinsuomalaiset voivat nimittivät itseään kaikenlaisilla termeillä (esimerkiksi suomalainen, puolisuomalainen, ruotsinsuomalainen ja hobbyfinne), joten suoraan henkilön mainitseman nimikkeen perusteella ei voinut osoittaa yhteyttä radionkuunteluun. Sen sijaan jos vastaaja koki kuuluvansa johonkin ”ryhmään” suomenkielisen taustansa takia, halusi hän myös enemmissä määrin kuunnella ohjelmia. Tällöin vastaajien kuuntelun syissä korostuivat ”meidän asiat” ja halu kuunnella ohjelmia, ”koska siellä on muita niin kuin minä”. (Nieminen Mänty 2011.) Erottelu identiteettiryhmiin on tässäkin tutkimuksessa kyseenalaista juuri sen vuoksi, että henkilö voi kokea olevansa *ruotsinsuomalainen*, mutta on identiteetiltään kuitenkin *suomalainen*. Tuo tunne voi vielä vaihdella jatkuvasti, ja identiteetti on jatkuvassa muutoksessa (Hall 1999, 22–23 & 223; Ågren 2007, 487). Kyselylomakkeeseen on siis voitu vastata sen hetkisen tunteen mukaan ja tarkoittaen joko sitä *ryhmää*, johon kokee kuuluvansa tai sitä *identiteettiä*, jonka kokee.

8.2.1 Identiteettiryhmä: *ruotsinsuomalaiset*

Ruotsinsuomalaisiksi itsensä mieltävillä vastaajilla suomenkielisen median käyttö liittyy eniten kielitaidon ylläpitämiseen ja tiedon saantiin ruotsinsuomalaisia koskevista asioista. Kyselyn vastauksissa korostuu yhteisöllisyyden kokeminen. (Ks. Liite 5. (5) Taulukko 26.)

Puhun suomea, ajattelen suomeksi, kotona olen kuin Suomessa. Olen integroinut asumaan täällä mutta identiteetti on suomalainen. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Ruotsinsuomalaisilla ensimmäisen polven vanhemmilla vastaajilla suomalaisuus näkyy suhteellisen vahvasti ja monella kysymyksessä esitetyllä tavalla. Eniten suomalaisuus ilmenee vastaajien arjessa suomen kielen käyttämisenä ja Suomessa käymisenä. Suomi-seurojen tai vastaavien ryhmien toimintaan osallistuu lähes 70 prosenttia vastaajista. Suomalaisuus näkyy yli puolella vastaajista myös kiinnostuksena siitä, mitä Suomessa tapahtuu, suomalaisten juhlapyhien viettona, musiikin ja viihteen kautta sekä maisemina ja mielikuvina Suomesta. Reilu kolmannes vastaa kannattavansa suomalaisia urheilujoukkueita. Yhdellä vastaajista (79 vastaajaa) suomalaisuus ei näy millään tavalla. Avointen vastausten perusteella suomalaisuus näkyy myös (tai vain) suomen kielen käyttämisenä töissä, eikä suomalaisuuden välttämättä koeta eroavan merkittävästi ruotsalaisuudesta. Pääosin avointen vastausten perusteella suomalaisuudella vaikuttaisi kuitenkin olevan oleellinen rooli *ruotsinsuomalaisten* arjessa:

Koska omistan vahvan ruotsinsuomalaisen identiteetin. Olen syntynyt Suomessa, olen kahden maan kansalainen, mutta asuinpaikkani ja kotini on ruotsissa ja juureni suomessa. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Ruotsalainen ja suomalainen arki (on) hyvin samanlaista. Kieli on ainoa ero luova tekijä ja pienissä määrin ruokakulttuuri. Eli syömme silloin tällöin suomalaista sapuskaa, varsinkin juhlapyhinä. Mutta ei siinäkään suuria eroja ole. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Koen itseni suomalaiseksi ja tunnen yhteenkuuluvaisuutta Suomeen ja suomalaiseen. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Tykkään saunasta, makkarasta ja mämmistä. Perus moraalini on Suomesta kotoisin ja joudun tekemään kovasti töitä ollakseni suomalaisuuden edustaja työpaikalla ja lähiympäristössä. Voin puhua potilaiden kanssa. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Ensimmäisen polven vanhemmat *ruotsinsuomalaiset* käyttävät suomenkielistä mediaa ja Sisuradiota eniten saadakseen tietoa ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista, saadakseen tietoa Suomea koskevista asioista ja ylläpitääkseen kielitaitoaan (Sisuradion merkityksessä myös suomenkielisen ohjelman saanti). Suomenkielisen median ja Sisuradion kautta koetaan myös yhteenkuuluvuutta. Myös suomenkielisten äänen esillä pitäminen on Sisuradion kuuntelussa tärkeää. Avointen vastausten perusteella ensimmäisen polven vanhemmat *ruotsinsuomalaiset* käyttävät *suomenkielistä mediaa* ajan tasalla pysymiseen ja laajemman näkökulman saamiseen. Vastauksissa mainitaan myös suomen kielen sanarikkaus ja aktiivinen ruotsinsuomalaisten puolesta puhuminen. Myös suomenkielisen median käytön yhteys ruotsinsuomalaiseen identiteettiin tulee ilmi:

Nautin suomenkielen sanarikkaudesta. Olisi ihanaa jos olisi enempi radioteatteri-kuunnelmia. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Oletan että käyttäjyyttä mitataan jossain ja haluan, että tilastot osoittaisivat meidän "ruosujen" todella tarvitsen suomenkielisiä julkiviestimiä. Näitähän on hävyttömän vähän, esim. meillä ei ole yhtään omankielistä päivälehteä. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

On kuin lataisi akkuansa ja tuntisi olevansa enemmän oma ruotsinsuomalainen MINÄNSÄ. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Avoimissa vastauksissa *Sisuradion merkityksestä* tulee esiin se, että ensimmäisen polven vastaajaryhmään kuuluu myös niitä, joille Sisuradiolla ei ole mitään merkitystä ja niitä, joille merkitys on lähinnä kielellinen tai tietolähde vähemmistökyseksissä. Mutta on myös niitä, joille suomenkielinen kanava merkitsee kokonaisvaltaisemmin ja on osa "suomalaisuutta Ruotsissa".

Ei mitään. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Mahdollisuutta pitää yllä kielen kehitystä ja kielen ymmärtämisen ylläpitämistä, sekä kielen ymmärtämisen vahvistamista. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Valtakunnan tason tietolähdettä eri kysymyksissä (koulutus, vanhuspalvelut ym). (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Rakkautta suomalaisuuteen ja suomenkieleen. (1. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Nuoremmilla ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaisilla* suomalaisuus näkyy kaikilla tavoin, mutta eniten kiinnostuksena Suomen tapahtumiin (7/7 vastaajaa) ja Suomessa käymisenä (6/7). He käyttävät suomenkielistä mediaa tiedon saantiin Suomen asioista, tiedon saantiin ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista sekä kielitaidon ylläpitämiseen.

Syön ruisleipää ja suolakurkkua ja saunon mielelläni. Haukun ruotsalaisia toisinaan lälläreiksi kun he sen ansaitsevat. (1. polven nuorempi *ruotsinsuomalainen*.)

Suomalainen mediakulttuuri on erilainen. Esimerkiksi Venäjän-raportointi on usein asiantuntevampaa. Haluan myös pysyä kärryillä suomalaisessa politiikassa ja yhteiskuntakysymyksissä. (1. polven nuorempi *ruotsinsuomalainen*.)

Toisen polven vanhemmilla *ruotsinsuomalaisilla* suomalaisuus näkyy kaikilla vastausvaihtoehtojen tavoilla, eniten kielen käytön, musiikin ja viihteen kautta sekä kiinnostuksena Suomen tapahtumiin (3/3 vastaajaa). Nuoremmat vastaajat käyvät Suomessa ja kolme kuudesta osallistuu Suomi-seuran tai vastaavan toimintaan. Avoimissa vastauksissa mainitaan suomen kielen puhuminen omien vanhempien tai lasten ja tuttavien kanssa. Yksi vastaajista toteaa suomalaisuuden olevan olennainen osa lapsensa monikulttuurisuutta. Tämä kertoo siitä, että suomalaisuus saatetaan kokea tärkeäksi siinä vaiheessa, kun kasvatetaan omia lapsia.

Ruotsinsuomalaisiksi itsensä kokevien toisen polven vastaajien Sisuradiolle antama merkitys on samalla linjalla ensimmäisen polven vastaajien kanssa, eli kokonaisuudessaan tieto ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista ja suomenkielisen ohjelman saanti, sekä suomenkielisten esillä pitäminen ovat merkityksellisimpiä kanavalta saatuja asioita. Vanhemmille ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaisille* yhteenkuuluvuus ja kokemusten vertailu on tärkeämpää kuin nuoremmille ja toisen polven vastaajille. Nuoremmat ja toisen polven vastaajat kuitenkin mainitsevat myös yhteenkuuluvuuden, ja toisen polven vastaajista kukaan ei totea Sisuradion olevan yksi kanava muiden joukossa. Vertaaminen on sinänsä hataraa vanhempien vastaajien lukumäärän ollessa paljon suurempi kuin muiden.

Ruotsinsuomalaisiksi itsensä kokevilla suomenkielisen median käyttösyissä korostuu tiedon saanti sekä ruotsinsuomalaisia että Suomea koskevista asioista ja kielitaidon ylläpito. Kysymykseen 18. (Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi) vastauksissa ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaisilla* esiintyy ”ikävää” tai ”tyhjiötä”, vieraantuminen juuriltaan ja suomalaisen musiikin merkitys. Sekä tunteisiin liittyvissä että neutraaleissa vastauksissa annetaan vaihtoehdoksi Ylen kanavien kuunteleminen. Myös äidinkielen merkitys nousee esiin. Vastauksissa mainitaan omakohtaista menetystä enemmän ruotsinsuomalaiset vähemmistönä, eli merkitystä ajatellaan enemmän yhteisöllisemmin. Nuoremmat ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaiset* mainitsevat myös vähemmistön näkyvyyden. Neutraalin suhtautumisen syynä nuoremmilla on se, ettei kuuntele suomenkielistä kanavaa. Toisen polven vanhemmille *ruotsinsuomalaisille* suomenkielisellä kanavalla on merkitystä tiedollisesti – toinen vastaajista kokisi uutistarjonnan heikentyvän. Toisen polven nuoremmilla merkitys tulee ilmi eri tavoilla:

En tiedä... toivoisin että Sisu-radio voisi kiinnostaa/tavoittaa enemmän toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisia. (2. polven vanhempi *ruotsinsuomalainen*.)

Että joutuisin pelkästään tyytymään suomalaiseen nettiradioon ja spotifyn/groovesharkin tarjontaan kuunnellakseni suomalaista musiikkia ja eri verkkolehtiin lukeakseni uutisia suomeksi. (2. polven nuorempi *ruotsinsuomalainen*.)

Levän (2008, 92) mukaan *Ruotsiin integroituneista* suuri osa on suuren muuton aikaan Ruotsiin tulleita, joita kyselylomakkeeseen vastaajista ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaisista* on oletettavasti suuri määrä. Suomalaisuuden kokeamisen ja suomenkielisen median käytön perusteella *ruotsinsuomalaisiksi* itsensä mieltävät haluavat ylläpitää kielitaitoaan ja saada tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista. Avoimissa vastauksissa korostuu yhteisöllisyyden merkitys. Nuoremmat ensimmäisen polven *ruotsinsuomalaiset* arvostavat enemmän tiedon saantia Suomea koskevista asioista kuin kielitaidon ylläpitämistä. Heidän suomen kielen taitonsa onkin vahva, sillä he ovat asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa kuin vanhemmat vastaajat (joille kielitaidon ylläpito on tärkeämpää). Toisen polven *ruotsinsuomalaisilla* korostuu kielitaidon ylläpitämisen merkitys, mikä on luonnollista, sillä he ovat kasvaneet Ruotsissa ja suomen kielen taito voi olla

heillä siksi ensimmäisen polven vastaajia heikompi. Toisen polven kiinnostus osoittaa sitä, että Ruotsissa syntyneillä aikuisilla ruotsinsuomalaisuus on tänä päivänä noussut tärkeämmäksi tai tullut enemmän esiin.

8.2.2 Identiteettiryhmä: suomalaiset

Ensimmäisen polven *suomalaisilla* suomenkielisen median käytössä korostuvat enemmän tiedolliset syyt kuin yhteisöllisyyden kokeminen, ja kielitaidon ylläpito ei ole yhtä suuressa osassa, kuin *ruotsinsuomalaisilla*. Toisen polven *suomalaisilla* taas kieli ja yhteisöllisyys korostuvat. (Ks. Liite 5. (6) Taulukko 27.) Koska ensimmäisen polven *suomalaisissa* vanhempia ja nuorempia oli lähes sama määrä, voi heidän vastauksiaan verrata toisiinsa paremmin kuin *ruotsinsuomalaisten* vanhempien ja nuorempien vastauksia. Näillä vastaajilla suomalaisuus näkyy kaikilla vastausvaihtoehdoissa kuvatuilla tavoilla.

Vanhemmilla ja nuoremmilla *suomalaisilla* suomalaisuus näkyy yhtäläisesti suomen kielen käytössä, kiinnostuksena Suomessa tapahtuvista asioista, musiikissa ja viihteessä sekä Suomessa käymisenä. Eroja vanhemmilla ja nuoremmilla ensimmäisen polven *suomalaisilla* on oleellisemmin Suomi-seurojen tai vastaavien toimintaan osallistumisessa (vanhemmista 61 prosenttia osallistuu toimintaan, nuoremmista 15 prosenttia). Nuoremmilla vastaajilla on vanhempia enemmän mielessään mielikuvia tai maisemia Suomesta (nuoremmista 56 prosenttia, vanhemmista 15 prosenttia). Luvut kertovat siitä, että vanhemmat vastaajat ovat todennäköisimmin asuneet Ruotsissa jo pidempään ja siksi myös osallistuneet seuratoimintaan esimerkiksi suuren muuton jälkeen seuratoiminnan alkaessa ja ollessa aktiivisempaa. Nuoremmat *suomalaiset* ensimmäisen polven vastaajat taas ovat oletettavasti asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa ja siksi ajattelevat suomalaisia maisemia ja Suomen kotiseutua sekä Suomessa asuvia perheenjäseniä useammin kuin jo kauemmin Ruotsissa asuneet. Ensimmäisen polven vastaajista vanhemmilla suomalaisuus näkyy myös enemmän juhlapyhien vietossa (63 prosenttia, nuorilla 53 prosenttia) ja urheilujoukkueiden kannattamisessa (50 prosenttia, nuorilla reilu 30 prosenttia).

Kahden vanhemman ja yhden nuoremman ensimmäisen polven *suomalaisen* vastaajan arjessa suomalainen alkuperä ei näy mitenkään. Avoimissa vastauksissa suomalaisuuden todetaan näkyvän eri tavoin, mikä osoittaa sen, että *suomalaiseksi* itsensä kokeminen ei välttämättä edellytä suomalaisuuden näkymistä arjessa esimerkiksi työssä käytettyä kieltä enempää. Toisaalta suomalaisuus voi olla hyvinkin kokonaisvaltaista toisesta asuinmaasta huolimatta, eli suomalaisittain elämistä Ruotsissa.

Tarvitsen suomen kieltä pääsääntöisesti työssäni. (1. polven vanhempi *suomalainen*.)

Laitamme suomalaista ruokaa, ajattelemme suomeksi, harrastamme suomalaista kulttuuria. (1. polven vanhempi *suomalainen*.)

Arvomaailmani on suomalainen, luen suomalaista kirjallisuutta, sisustan kotini suomalaisittain, laitan suomalaista ruokaa eli elän suomalaisittain. (1. polven vanhempi *suomalainen*.)

Salmiakkia ja makkaraa. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Puhun suomea perheeni kanssa, ruots. työpaikassani työtapani on suomalaisen suoraa ja siitä saan usein positiivista palautetta, ei tarvitse mukautua ruots. muotiin. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Suomenkielisiä ystäviä myös täällä Ruotsissa. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Avoimissa vastauksissa ensimmäisen polven *suomalaiset* kertovat tarvitsevänsä tai käyttävänsä suomenkielistä mediaa työssään. Vanhemmat vastaajat käyttävät suomenkielistä mediaa nuorempia enemmän saadakseen tietoa ruotsin-suomalaisia koskevista asioista. Tämä voi liittyä vanhempien aktiivisempaan osallistumiseen Suomi-seuran toimintaan ja kertoo samalla siitä, että vanhemmille yhteisöllisyys merkitsee enemmän. Ensimmäisen polven nuoremmilla *suomalaisilla* kielen merkitys näkyy erityisemmin avoimissa vastauksissa:

Lehtien ja verkkosivujen lukeminen sujuu nopeammin suomen kielellä. Eli ajan säästämiseksi. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Ruosumediat luovat oman kultturellin näkemyksensä jota haluan seurata. Opin myös suom.vastineet ruotsalaisille sanoille (esim. Landstinget). (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Ensimmäisen polven *suomalaisista* yli 40 prosenttia kuuntelee Sisuradiota harvemmin tai on joskus kuunnellut. Nuoremmista ja vanhemmista yli 30 prosenttia kuuntelee kanavaa viikoittain. Päivittäin vanhemmista vastaajista kuuntelee viidennes ja nuoremmista kuusi prosenttia (kaksi vastaajaa 32:sta). Nuoremmista vastaajista 15 prosenttia (viisi vastaajaa 32:sta) ei ole koskaan kuunnellut Sisuradiota. Nuoremmille ja vanhemmille *suomalaisille* Sisuradio merkitsee eniten suomenkielisen ohjelman tarjontaa ja vanhemmille myös tietoa tapahtumista. Puolelle vastaajista merkitsee tiedon saaminen ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista. Noin kolmannekselle vastaajista Sisuradio tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta mutta samalle osalle vastaajista Sisuradio on yksi kanava muiden joukossa. Avoimissa vastauksissa sekä vanhemmat että nuoremmat vastaajat mainitsevat musiikin. Nuorten avoimissa vastauksissa tulee ilmi kanavan kuuntelu silloin, kun tietää jostakin tietystä sisällöstä tai haastattelusta:

Kun asiat käsittelevät nuoria tai työni puolesta kiinnostavia aiheita. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Netin kautta ohjelmatalenteita joskus, kun joku tuttu on ollut radiossa ja viestinyt asiasta. Muuten sisältö ei siinä radiossa kiinnosta yhtään. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Ajankohtaista musiikkia (Finska pinnar). (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Tasoltaan usein kovin paikallisradiotasoista, ei mitään mitä voisi verrata muihin yleisradiokanaviin, ajanvietettä vanhoille ihmisille. (1. polven nuorempi *suomalainen*.)

Toisen polven suomalaisista vanhempi (1 vastaaja) pitää Sisuradiota yhtenä kanavana muiden joukossa. Viidestä nuoremmasta toisen polven vastaajasta kaikille Sisuradio merkitsee suomenkielisten äänen esillä pitämistä, neljälle viidestä suomenkielistä ohjelmaa, kolmelle viidestä tiedon saantia ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nuoremmilla toisen polven *suomalaisilla* suomalaisuus näkyy näin samoin painotuksin kuin ensimmäisen polven vastaajilla. Toisen polven ruotsinsuomalaisista itsensä *suomalaiseksi* kokevilla on luultavasti vahva halu elää suomalaisittain ja tunnistaa suomalaisia piirteitään, sillä he jo ensinnäkin kokevat olevansa *suomalaisia*, vaikka ovat syntyneet Ruotsissa. Sitä kyselymme tosin ei kerro, ovat-

ko vastaajat asuneet koko ikänsä Ruotsissa vai kenties osan elämästään Suomessa.

Puhun lapsieni kanssa suomea ja kaikkien kanssa, jotka osaavat suomea. Teen suomalaista ruokaa ja juhlin suomalaisia juhlapäiviä. Leivon ja tarjoan pullaa työkavereille itsenäisyyspäivänä. (2. polven nuorempi *suomalainen*.)

Nuoremmille *suomalaisiksi* itsensä kokeville Sisuradio tuo hieman enemmän yhteenkuuluvuuden tunnetta kuin vanhemmille. Tämä ero voi tulla siitä, että nuoremmat vastaajat ovat oletettavasti asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa kuin vanhemmat vastaajat. Samoin heillä ei ehkä ole yhtä paljon suomalaisuuteen perustuvaa aktiiviteettia kuin vanhemmilla. Aktiivisempi kontakti muihin suomalaisiin ja suomalainen arki saattaa myös vaikuttaa siihen, että vanhempi suomalainen ei koe tarvitsevansa suomenkielistä radiokanavaa. Esimerkiksi kysymyksen 18. (Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi) vastauksissa eräs vanhempi ensimmäisen polven *suomalainen* vastasi: ”Ei paljonkaan, pidän kontaktia suomalaisiin seuroihin.”

Kysymyksen 18. vastausten perusteella *suomalaiset* liittyvät suomenkielisen kanavan olemassaolon ruotsinsuomalaisuuden ja äidinkielen ylläpitämiseen, pitkään lähetetyn ja hyvän ohjelman, sekä suomalaisen musiikin tärkeyteen sekä tiedonsaantiin ruotsinsuomalaisista. Toisaalta todetaan, että asia olisi ikävä, mutta kanavan puuttuminen ei vaikuttaisi tiedonsaantiin. Vastaus ”valitettavasti ei tule kuunneltua niin usein, että ehkä en sitä juurikaan kaipaisi” (1. polven vanhempi *suomalainen*) tuo ilmi sen seikan, että suomenkielisen kanavan merkitys on yhteydessä kuuntelun määrään. Mitä kauemmin ja useammin kanavaa kuuntelee (tai sen internetsivuja seuraa), sitä tärkeämmältä tai läheisemmältä se tuntuu. Teemahaastattelun vastaaja sanoo Sisuradion kuuntelun olevan tapa, ja kokee kuuntelumäärän kasvaneen iän myötä (mies, 50, Göteborg).

Nuoremmilla ensimmäisen polven *suomalaisilla* kysymyksen 18. vastauksissa toistuu se, että ”jotain puuttuisi”. Tiedon kannalta vastaajat toteavat, että he saivat vähemmän tietoa ruotsinsuomalaisista ja Suomesta sekä ruotsinsuomalaisten tilanteesta. Myös vähemmistön näkyvyys heikkenisi. Neutraaleissa vastauksissa mainitaan syyksi radion kuunteluun ainoastaan musiikki (maku ei vas-

taa Sisuradion tarjontaa), keskittyminen Ylen kanaviin ja Sisuradion huono taso. Toisen polven nuoremmista *suomalaisista* kolmelle neljästä suomenkielisen radion olemassaolo on tärkeää kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin sekä tiedon vuoksi. Yhdelle vastaajalle suomalaisen kanavan puuttuminen ei merkitsisi ”mitään erikoista”.

Levän (2008, 91–92) mukaan identiteettityypiltään *Suomeen takaisin kaipaavat* ovat hiljattain Ruotsiin muuttaneita naimattomia nuoria, jotka eivät välttämättä aio jäädä Ruotsiin. Kyselylomakkeessa ei kysytty vastaajan halukkuutta muuttaa takaisin Suomeen, joten tällä perusteella vastaajia ei voida tyyppiin liittää. Levän mukaan tähän identiteettityyppiin kuuluu myös paljon suuren muuton aikaan Ruotsiin tulleita ja kauan maassa asuneita, joiden elämä on hyvin suomalaista. Ennakkoon ajateltuna *suomalaisista* voisi löytyä *ruotsinsuomaisia* enemmän tähän identiteettityyppiin kuuluvia, sillä he jo alun perinkin määrittelevät itsensä *suomalaiseksi*. Samoin vastaajissa on tasainen määrä vanhempia ja nuorempia ensimmäisen polven edustajia. Ensimmäisen polven *suomalaisilla* suomenkielisen median käytön syynä korostuu eniten tiedon saanti Suomen asioista. Kielitaito on vastaajilla siis juuri suomalaisemman elämänpiirin vuoksi vahvempi kuin *ruotsinsuomalaisiksi* itsensä kokevilla. Sisuradio on heille useammin yksi kanava muiden joukossa kuin *ruotsinsuomalaisille* ja kärjistään *suomalaisilla* yhteisöllisyys ei tullut suomenkielisen median (ja Sisuradion) käytössä yhtä paljon esiin kuin *ruotsinsuomalaisilla*, vaan tiedolliset syyt ja siis henkilökohtaisempi suhde mediankäytössä. Koska vastaajien halukkuutta palata Suomeen ei kysytty, on vastaajia vaikea kuitenkin sijoittaa *Suomeen takaisin kaipaaviin*. Teemahaastattelussa tulee enemmän ilmi itsensä *suomalaisiksi* kokevien vanhempien (70-vuotiaat vastaajat) ja nuorempien (30-vuotiaat vastaajat) ero identiteetin suhteesta Sisuradioon. Nuoremmat ajattelevat Sisuradion olevan suunnattu ruotsinsuomalaiselle yhteisölle, kun taas vanhemmat kokevat Sisuradion merkityksen juuri suomalaisuuttaan korostavana.

8.2.3 Identiteettiryhmä: *ruotsalaiset*

Ruotsalaiseksi itsensä kokevat vanhemmat vastaajat (kaksi vastaajaa) ovat toistensa ääripäitä, kun katsotaan suomalaisuuden ilmenemistä heidän arjessaan. Ensimmäisen polven vastaajista toisella suomalaisuus ei näy muuten kuin Suomessa käymisenä. Toinen taas käyttää suomen kieltä, osallistuu Suomi-seuran tai vastaavan toimintaan ja kuluttaa suomalaista musiikkia ja viihdettä. Toisen polven vastaajista samoin toinen ei koe suomalaisuuden näkyvän mitenkään ja toinen taas osallistuu Suomi-seuran tai vastaavan toimintaan ja käy Suomessa. (Ks. Liite 5. (7) Taulukko 28.) Alle 50-vuotiailla vastaajilla (kolme vastaajaa) suomalaisuus näkyy arjessa eniten kielen käytön ja mielessä olevien maisemien ja mielikuvien kautta (2/3).

Teen aina laatikoita jouluna, käytän Skype-puhelinta ja puhun sukulaisteni kanssa, luen Suuri käsityö -lehteä, luen joskus suomalaisia kirjoja ja puhun veljeni kanssa joka asuu Suomessa (oli alun perin ruotsalainen), käyn silloin tällöin Finlandia-talolla. (2. polven vanhempi *ruotsalainen*.)

Äitini ja äidinäitini puhuvat suomea kanssani ja vastaan usein ruotsiksi¹². (2. polven nuorempi *ruotsalainen*, käänös Hanna-Mari Lintula.)

Ruotsalaisilla vastaajilla suomenkielisen median käytön syinä ovat tiedon saanti ruotsinsuomalaisia koskevista asioista (eniten valittu vaihtoehto) ja Suomea koskevista asioista sekä kielitaidon ylläpito. Toisen polven vanhempi vastaaja kokee myös yhteenkuuluvuutta. *Ruotsalaisilla* vastaajilla suomenkielisen median käyttöä voi rajoittaa kielitaito. Avoimissa vastauksissa tulee esiin syy suomenkielisen median seuraamiselle, sekä yksi syy seuraamatta jättämiselle:

Seuratakseni, millaisen kuvan suomenkieliset antavat Ruotsista, ruotsalaisista organisaatioista ja poliittisista päätöksistä¹³. (2. polven vanhempi *ruotsalainen*, käänös Hanna-Mari Lintula.)

Käytän todella harvoin suomenkielistä mediaa. Katson joskus suomenkielistä televisiota, mutta erittäin harvoin¹⁴. (2. polven nuorempi *ruotsalainen*, käänös Hanna-Mari Lintula.)

¹² Min mamma och mormor pratar finska med mig och jag svarar oftast på svenska.

¹³ För att följa den bild som ges av de finskspråkiga om Sverige, om svenska organisationer och politiska beslut.

¹⁴ Använder mig väldigt lite av finska språket i media, tittar på finsk tv ibland men väldigt sällan.

Ruotsalaisista ensimmäisen polven vanhemmista vastaajista toinen kuuntelee Sisuradiota päivittäin ja toinen harvemmin (nämä vastaajat olivat myös suomalaisuuden näkymisen suhteen toistensa vastakohtia). Toisen polven vanhemmista *ruotsalaisista* molemmat ovat joskus kuunnelleet Sisuradiota. Kolmesta nuoremmasta toisen polven ruotsalaisesta vastaajasta yksi kuuntelee Sisuradiota päivittäin, yksi on joskus kuunnellut ja yksi ei koskaan.

Ensimmäisen polven vanhemmat *ruotsalaiset* ovat jälleen toistensa vastakohtina. Toiselle Sisuradio merkitsee tiedon saantia ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista ja toiselle Sisuradio on yksi radiokanava muiden joukossa. Samoin toisen polven vanhemmista *ruotsalaisista* (kaksi henkilöä) yhdelle Sisuradio merkitsee suomenkielisten äänen esillä pitämistä ja toinen ei ole ennen kyselyä kuullut Sisuradiosta. Toisen polven nuoremmista *ruotsalaisista* yhdelle (kaksi henkilöä) Sisuradio merkitsee suomenkielistä ohjelmaa, tietoa ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista sekä suomenkielisten äänen esillä pitämistä (1/2). Toinen vastaaja on tuskin kuullutkaan Sisuradiosta. Ruotsalaisiksi itsensä kokeville Sisuradio merkitsee siis enimmäkseen tiedon saantia ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista tai kielipainotteisesti. Yhteenkuuluvuutta tai kokemusten vertailua ei mainita.

En tiennyt Sisu-radiosta mutta nyt voin aloittaa kuuntelemisen ja Internet-lukemisen. Ei minulla ole suomalaisia ystäviä, niin en saa tietoa mitä on tarjolla. (1. polven vanhempi *ruotsalainen*.)

Tuskin kuullut puhuttavankaan¹⁵. (2.polven nuorempi *ruotsalainen*, käänös Hanna-Mari Lintula.)

Ruotsalaiset vastaajat (kaksi ensimmäisen polven ja viisi toisen polven edustajaa) voisi lukea Maria Levän (2008) esittämiltä identiteettityypeiltä assimiloituneiksi jo pelkästään sen perusteella, että he kokevat olevansa ruotsalaisia. Suomenkielisen median käytön syissä ensimmäisen polven vastaajat eivät seuraa suomenkielistä mediaa kokeakseen yhteenkuuluvuutta, vain pelkästään tiedollisista syistä. Suomen kieltä tarvitaan työn vuoksi. Toisen polven *ruotsalaisten* avoimista vastauksista voi nähdä sen, että suomenkielisessä mediassa kiinnostaa nimenomaan sen antama kuva Ruotsista (ei ruotsinsuomalaisista) ja

¹⁵ Knappt hört talas om.

se, että suomenkielistä mediaa seurataan hyvin harvoin. Toisen polven edustajat vastasivat saavansa kuitenkin myös yhteenkuuluvuuden tunnetta, joten suomalaisella alkuperällä on kuitenkin merkitystä.

8.2.4 Päätelmiä identiteettiryhmistä ja mediankäytöstä

Suomalaisilla suomenkielisen median käytön syynä korostuu muita identiteettiryhmiä enemmän tiedon saanti Suomea koskevista asioista sekä suomenkielisen median käytön luontevuus. *Suomalaisiksi* itsensä kokevat pitävät suomen kieltä oletettavasti yllä muutenkin kuin median kautta, koska he ovat asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa. Heidän kielitaitonsa on edelleen vahva, eikä sitä tarvitse erikseen ylläpitää. He saattavat myös kommunikoida arjessaan enemmän suomeksi. Esimerkiksi tutkimushaastatteluun vastanneet nuoremmat *suomalaiset* kertovat heillä olevan enimmäkseen tai paljon suomalaisia ystäviä (nainen, 42, Tukholma ja nainen, 31, Tukholma). Vanhemmilla ja kauemmin Ruotsissa asuneilla suomenkielinen media ei ole myöskään ainoa tapa tai tilanne, jossa he käyttävät suomen kieltä. Samaan (suuren muuton) aikaan tulleiden suomalaisten kanssa seurustellaan suomeksi ja osallistutaan harrastuksiin (Suomi-seurat).

Ruotsinsuomalaisille Sisuradio on merkittävämpi yhteenkuuluvuuden tunteen luoja kuin *suomalaisille*. Samoin suomenkielisten äänen esillä pitäminen ja etenkin tiedon saanti ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista on *ruotsinsuomalaisille* merkittävämpää kuin *suomalaisille*. *Suomalaisille* Sisuradio on useammin yksi kanava muiden joukossa kuin *ruotsinsuomalaisille*. Samoin vastauksissa korostui henkilökohtaisempi suhde ja tiedollinen tarve, kun *ruotsinsuomalaisilla* korostuivat enemmän vähemmistöryhmään liittyvät merkitykset.

Ruotsalaisten antama suhteellisen kaksijakoinen suhde suomenkieliseen mediaan ja avoimet vastaukset ”jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi”, tuovat selkeimmin esiin sen, mitä kyselylomakkeen muistakin vastauksista voi päätellä: sillä miksi itsensä mieltää, ei ole merkitystä suomenkielisen median käytössä tai Sisuradion kuuntelussa.

Yhteisesti vastaajat antoivat merkityksiä suomenkielisen kanavan olemassaololle toisaalta omaan radionkäyttöön ja makutottumuksiin liittyen ja toisaalta yhteisön kannalta. Kokonaisuudessaan vastausten perusteella suomenkielisen kanavan puuttumiselle annetaan yleisimmin tunteisiin perustuva vastaus, 40 prosenttia vastauksista (106 vastaajaa, joista 42 vastannut tunteisiin liittyen). Lähes yhtä yleinen oli neutraali merkitys, 37 prosenttia vastauksista (39 vastannut neutraalisti). Tietoon perustavia vastauksia oli 24 prosenttia (25 vastannut tietoon perustaen). Koska *tunteisiin* ja *tietoon* perustuvia vastauksia ei kuitenkaan voida selkeästi erottaa, on ne syytä liittää yhteen, jolloin lähes kaksi kolmannesta vastaajista suhtautuu siis suomenkielisen kanavan olemassaoloon positiivisesti ja reilu kolmannes neutraalisti. (Ks. Liite 5. (8) Taulukko 29.)

Levän (2008) identiteettityyppien ja *identiteettiryhmien* vertaaminen toisiinsa on erittäin haastavaa ensinnäkin jo vastaajista saatujen taustatietojen perusteella (tämän tutkimuksen lomakkeessa ei kysytty vastaajien halukkuutta muuttaa takaisin Suomeen tai Ruotsissa asumaan aikaa.) Karkeasti voisi päätellä niin, että *ruotsinsuomalaiset* ovat kaikkein *integroituneimpia* Ruotsiin, koska ovat toisaalta muodostaneet sinne oman suomalaisten piirin, ruotsinsuomalaiset, eli ryhmän, johon kuuluvat ja jolle suomenkielinen media yleensä vahvistaa suomalaisuuden tunnetta ja auttaa kielitaidon ylläpitämisessä. Sisuradio antaa heille yhteenkuuluvuutta ja tietoa ryhmää koskevista asioista, eli vahvistaa ruotsinsuomalaisuutta. Ruotsiin integroituneisiin kuuluu oletettavasti suuri osa myös *suumalaiseksi* itsensä kokevista. Teemahaastattelun henkilöesimerkeistä saadaan kyselyhaastattelua paremmin esiin koetun identiteetin yhteys Sisuradion kuuntelulle.

8.3 Teemahaastattelun henkilöesimerkit

Teemahaastatteluun vastaajat olivat jaoteltavissa ikänsä tai taustansa (maahanmuuttajapolvi) mukaan kahteen noin 70-vuotiaaseen, kahteen noin 50–60-vuotiaaseen, kahteen noin 40-vuotiaaseen, kahteen noin 30-vuotiaaseen sekä kahteen toisen polven vastaajaan. Vastaukset esitetään henkilöesimerkkeinä eritellen kunkin henkilön vastauksista heidän identiteettinsä ja suhteensa Sisuradioon. Kahden samaan ikäryhmään tai maahanmuuttajapolveen kuuluvan henkilön esimerkkiä verrataan toisiinsa. Lopussa havainnoidaan henkilöesimerkkien vastauksia yhteisesti.

8.3.1 70-vuotiaiden henkilöesimerkit

Kaksi teemahaastatteluun vastannutta yli 70-vuotiasta *suomalaiseksi* itsensä kokevaa ensimmäisen polven ruotsinsuomalaista on asunut Ruotsissa vuosikymmeniä. Toinen vastaaja (nainen, 77, Västerås) kuuntelee Sisuradiota harvemmin (yleensä autossa ja jos tulee jotain erikoista ohjelmaa). Toinen vastaaja (mies, 73, Västerås) kuuntelee Sisuradiota säännöllisesti päivittäin. Molemmat uskovat, että heidän ikäisensä kuuntelevat Sisuradiota paljon. Vastaajille Sisuradio on tärkeä kielen, tunteen ja tiedon vuoksi.

Harvemmin kuuntelevalle vastaajalle Sisuradio on tärkeä kielen ja musiikin vuoksi. Aiemmin hän kertoo kuunnelleensa mitä missäkin ja suomalaisseuroissa tapahtui. Suomalaisuus ilmenee vastaajan arjessa monin tavoin: kotikieli on suomi, seuratoimintana, suomenkielisenä kirjallisuutena ja suomenkielisten tv-ohjelmien katsomisena. Ruotsinsuomalaisuus tarkoittaa vastaajalle itsensä samaistamista paremmin suomalaisiin kuin ruotsalaisiin. Vastaaja sanoo Sisuradiolla olevan nostalgia-arvoa, mutta ennen kaikkea kanavalla on arvoa juuri kielen vuoksi. ”Jos pitää puhua jotain, missä on tunnettakin mukana, niin se käy paremmin suomen kielellä kuin ruotsin kielellä”. Vastaaja kokee Sisuradion vahvistavan suomalaista identiteettiään, sillä ”kaikki mitä saa suomen kielellä, niin kaikki vahvistaa...En tiedä onko se vaan se, että kun on kuullut sitä omaa kiel-

tänsä, niin se on kun puhuu mitä vaan, niin kaikki on mielenkiintoista.” Vastaaja on löytänyt Sisuradiosta kuuntelemisen arvoista ohjelmaa, mutta mainitsee erikseen musiikin merkityksen: ”tietenkin soitetaan aina väärää kappaleita”. (Nainen, 77, Västerås.)

Päivittäin kuunteleva vastaaja seuraa Sisuradiota tiiviisti ja on myös osallistunut kilpailuun ja käynyt Sisuradion toimituksessa. Sisuradion sisältö vastaa hänen odotuksiaan ja se on hänen mielestään hyvä yhdistelmä Ruotsinsuomalainen - lehden kanssa. Vastaaja on identiteetiltään suomalainen: ”En ole vielä myynyt nahkaani”. Hän sanoo suomalaisuutensa näkyvän juuri Sisuradion kuuntelemisena ja Suomen asioiden seuraamisena televisiosta. Hän on myös Suomi-seuran jäsen, ”jotta pääsee saunomaan”. Vastaaja kokee Sisuradion vahvistavan identiteettiään ja kuuntelee sitä, ”ettei kieli ruostuisi” ja mainitsee myös musiikin. Hän seuraa myös lähialueen asioita mielenkiinnolla suomenkielisen ohjelman kautta. Vastaaja uskoo monen kuuntelevan Sisuradiota paikallisten asioiden vuoksi: ”Luulisin, että sitä käytetään, sillä ruotsinsuomalaisia on täällä lääneittäin, etelästä pohjoiseen asti ja ihmiset ovat varmasti kiinnostuneita siitä ohjelmasta, jota tarjotaan”. (Mies, 73, Västerås.)

8.3.2 50–60-vuotiaiden henkilöesimerkit

Myös 50- ja 64-vuotiaat vastaajat ovat asuneet Ruotsissa jo useamman vuosikymmenen ajan. Toinen vastaajista (nainen, 64, Tukholma) kuuntelee Sisuradiota päivittäin aina kun ehtii, ja toinen (mies, 50, Göteborg) käy päivittäin Sisuradion internetsivuilla ja kuuntelee ohjelmia viikoittain. Molemmilla vastaajilla Sisuradio vahvistaa identiteettiä: toisella enemmän suomalaisen musiikin kautta, ja toisella tottumuksen vuoksi. Vastaajat kokevat, että Sisuradio on tärkeä ruotsinsuomalaiselle yhteisölle.

Päivittäin Sisuradiota kuunteleva vastaaja toteaa olevansa *suomalainen* ja *ruotsinsuomalainen*. Ruotsinsuomalainen on vastaajan mielestä ”sellainen kauan sitten muuttanut, joka elää ruotsissa kuin ruotsalainen, mutta haluaa kuitenkin säilyttää suomalaisen kulttuurin ja kielen, ja etenkin vaalia suomalaista kulttuu-

ria.” Suomalaisuuden vastaaja toteaa itsessään näkyvän suomalaisten urheilujoukkueiden kannattamisena silloin, kun Suomi on mukana. Sisuradion hän kokee vahvistavan suomalaista identiteettiään ja pitää kanavaa erittäin tärkeänä itselleen sekä suomen kielen merkitykselle Ruotsissa. ”Kyllähän se herättää tunteita, kun sitä kuuntelee. Erityisesti suomalainen musiikki on minussa niin kovasti kiinni, että se on ilmeisesti se, joka etupäässä herättää niitä tunteita.” Vastaaja uskoo Sisuradion olevan tärkeä ikäisilleen siirtolaisille. Sisuradio antaa hänen mielestään energisen kuvan suomalaisista, jotka taipuvat nostalgiaan. ”Toivekonserteissa halutaan kuulla niitä vanhoja kappaleita, joita kuunneltiin silloin, kun oltiin vielä Suomessa ja asuttiin Suomessa.” (Nainen, 64, Tukholma.)

Toinen vastaajista puhuu itsestään *ruotsinsuomalaisena* ja sanoo olevansa ”erittäin suomalainen täällä Ruotsissa”. Vastaajan ruotsinsuomalaisuus ilmenee muun muassa Suomi-seurassa toimimisena ja suomalaisuuden korostamisena ruotsalaisissa piireissä. Vastaajalla on tiivis suhde Sisuradioon ja hän on ollut tekemisissä ohjelmantekijöiden kanssa. Hän on kuunnellut Sisuradiota 30 vuotta ja sanoo kuuntelun osasyiksi tottumuksen. ”Ehkä siinä on jotain turvallista myös.” Identiteetin kannalta vastaaja kokee Sisuradion olevan osa itseään ja vahvistavan siksi identiteettiä. Vastaaja uskoo ikätovereidensa Sisuradion kuuntelun vaihtelevan. ”Mä luulen, että itse kuuntelen enemmän kuin muut mun ikäryhmästä. Se saattaa johtua siitä, että olen poliittisesti aktiivinen”. Omat lapset ”ei vahingossakaan käännä sinne kanavalle”. Vastaaja ei koe, että Sisuradio olisi tehty juuri hänelle, eikä tarvitsekaan olla, vaan hän pitää tärkeänä, että Sisuradion sisältö on painopisteeltään tarkoitettu iäkkäimmille suomenkielisille. (Mies, 50, Göteborg.)

8.3.3 40-vuotiaiden henkilöesimerkit

40-vuotiaat vastaajat ovat asuneet Ruotsissa kymmenen ja kaksikymmentä vuotta. Toinen (nainen, 42, Tukholma) käy katsomassa päivittäin uutisotsikot Sisuradion internetsivuilta ja kuuntelee Sisuradion viikonloppuohjelmaa. Toinen (nainen, 41, Tukholma) kuuntelee Sisuradiota autossa ja kotona lasten kanssa. Molemmat kokevat olevansa suomalaisia. Toinen ei koe Sisuradion vahvistavan omaa identiteettiään. Toiselle kanava muistuttaa Suomesta ja suomalaisuudesta. Vastaajille Sisuradio voi olla mukavaa plussia tai jotain ”mitä vain loksahaa kuuntelemaan”.

Päivittäin Sisuradion internetsivuilla vieraileva vastaaja kuuntelee Sisuradiota, koska suomalainen musiikki on hänelle tärkeä. Välillä myös haastattelut ovat mielenkiintoisia, sillä ”kiinnostaa sellaset ihmiset, joilla on vähän samanlainen tarina kumulla”. Myös suomenkieliseen päiväkotiin liittyvä uutisointi kiinnostaa. Vastaaja on löytänyt viikonlopun ohjelmista itselleen sopivan, ”Sisu på svenska”, jota koko perhe voi kuunnella. Suomalaisuus näkyy vahvasti vastaajan arkipäivässä: suomen puhumisena lapsen kanssa, suomenkielisen kirjallisuuden ja median kulutuksena ja lisäksi hänen lähimmät ystävänsä ovat suomalaisia. Vastaajan mukaan hänen ystäviensä on vaikea mieltää itseään ruotsinsuomalaisiksi. Vastaaja kokee ruotsinsuomalaisiksi ne, jotka ovat asuneet Ruotsissa pidempään tai syntyneet Ruotsissa. Hän uskoo Sisuradion kuuntelijoiden olevan 1960–1970-luvulla Ruotsiin tulleita, eikä tiedä oman ikäryhmänsä kuuntelutottumuksista. Sisuradion antama kuva ruotsinsuomalaisista on vastaajan mielestä vanhanaikainen ja hyvin perinteinen suomalainen (esimerkiksi musiikki on ”sellaista tangoa”). Vastaaja ei koe Sisuradion vaikuttavan identiteettiinsä, sillä Sisuradio ”on enemmän semmonen plussa ja välillä mukava yllätys, että niillä on jotain mielenkiintoista, mutta se on enemmän kyllä poikkeus.” Vastaaja kertoo seuraavansa tiiviisti ruotsalaista ja suomalaista mediaa, mutta ”ruotsinsuomalainen media ei oikeastaan anna mitään, koska niin kuin ystävätkin on semmosia, jotka on tosiaan muuttanut tänne aikuisiällä ja monilla on sitten, niinkun mullakin, toinen jalka siellä Suomessa”. (Nainen, 42, Tukholma.)

Toinen 40-vuotiaista vastaajista sanoo suomalaisuuden näkyvän suomen puhumisena lasten kanssa ja tiiviinä suhteina Suomeen. Ruotsinsuomalaiseksi hän mieltää Ruotsissa asuvan suomalaisen, joka ”kokee olevansa suomalainen, mutta myös siinä määrin ruotsalainen, että asuu täällä vakituisesti”. Sisuradiota vastaaja sanoo kuuntelevansa radion tarjontaa selatessa: ”siihen tulee vaan loksahdettua - - ja kun on vielä suomalainen kanava, niin se on jotenkin automaattisesti ykkösvalinta.” Vastaaja kuuntelee yleensä uutis- ja ajankohtaisohjelmia, ja varsinkin silloin kun aiheisiin on jokin oma kytkös. Vastaaja on myös ollut haastateltavana Sisuradiossa. Lastensa kanssa hän kuuntelee Sisuradiota, koska he ”tykkäävät kuunnella suomalaista ohjelmaa”. Vastaaja uskoo, että Sisuradiota kuuntelevat hänen ikäisensä ja siitä vanhemmat Suomessa syntyneet, joilla on vahvat siteet Suomeen (”jotka haluaa pitää kieltä yllä ja kuulla uutisia suomalaisiin liittyen”). ”Veikkaan, että just minun ikäryhmäni kuuntelee aika paljon, koska silloin identiteettiä tulee mietittyä enemmän - - silloin kun oli ihan nuori ja tuli tänne, niin ei sillä ollu niinkään väliä.” Sisuradio on tärkeä vastaajan identiteetille: ”siitä tulee sellainen fiilis, että vaikka asuu Ruotsissa ja on ollut Ruotsissa tosi pitkään, niin Suomi aina muistuu mieleen, se että on suomalainen, ja se tuntuu hienolta.” ”Sitten yhteenkuuluvuus, että meitä on paljon ja kuulee uutisia, että mitä missäkin tapahtuu suomalaisten keskuudessa. Se on sellainen positiivinen ja identiteettiä vahvistava tekijä.” Vastaaja kokee, että Sisuradiossa on paljon eri ihmistypeille suunnattua ohjelmaa ja ohjelmien taso on hyvä. Sisuradio antaa suomalaisista Ruotsissa positiivisen (”melko menestyneitä ja hyvissä asemissa ja töissä”) kuvan. (Nainen, 41, Tukholma.)

Toinen 40-vuotiaista vastaajista kokee Sisuradion merkittävänä suomalaiselle identiteetilleen ja toinen taas ei. Erilainen käsitys voi heidän kohdallaan johtua siitä, että Sisuradion vähemmän merkittäväksi identiteetilleen kokeva vastaaja (nainen, 42, Tukholma) kuuntelee Sisuradiota harvemmin kuin toinen ja on myös asunut Ruotsissa vähemmän aikaa. Sisuradiolle vähemmän merkitystä antava elää myös vahvemmin suomalaisena identifioitumatta ruotsinsuomalaisiin. Enemmän merkitystä antavalla vastaajalla (nainen, 41, Tukholma) taas on kytköksiä Sisuradioon ja ehkä laajemmin ruotsinsuomalaiseen toimintaan. Vastaajien ikäiset ovat huomanneet suomalaisuuden merkityksen kasvavan vanhe-

nessaan, mikä tuli ilmi kauemmin Ruotsissa asuneen kuvaillessa Sisuradion merkitystä. Toisella tavalla tämä tulee ilmi vähemmän aikaa asuneen vastaajan havainnossa: ”mä oon huomannu, et useimmat suomalaiset, jotka asuu täällä ja saa lapsia, haluaa puhua suomea lapsensa kanssa. Se on ihan selvästi nyt muuttunu et se on hirveen tärkeä juttu.” (Nainen, 42, Tukholma)

40-vuotailta vastaajilla suomalaisuus on näkyvä osa arkea. Levän (2008 91–92) identiteettityypeistä vähemmän aikaa Ruotsissa asunut voisi kuulua Suomeen takaisin kaipaavien joukkoon. Hän elää ystävineen suomalaisina ruotsalaisessa yhteiskunnassa ja hänen on vaikea mieltää itseään ruotsinsuomalaiseksi. Vastaajalta ei tosin kysytty Suomeen takaisinmuuton mahdollisuudesta. Sisuradioon tämän identiteettityypin suhde olisi kärjistetyksi yhdistettynä etäinen, sillä vastaaja mieltää Sisuradion nimenomaan ruotsinsuomalaiseksi mediaksi. Vastaaja toteaa, että voisi ihan hyvin olla ilman Sisuradiota, sillä hän saisi kaiken tarpeellisen tiedon muualta. Toinen vastaajista taas on mahdollisesti enemmän Ruotsiin integroitunut ja kokee Sisuradion antavan itselleen paljon.

Kaikilla viidestäkymmenestä ikävuodesta ylöspäin olevilla vastaajilla suomalaisuus on osa elämää. Vanhemmat elävät arjessaan enemmän suomalaisittain, nuoremmat korostavat ja pitävät yllä suomalaisuuttaan ja suomalaista kulttuuria. Levän identiteettityypeistä nämä vastaajat olisivat identiteettityypiltään lähimpänä Ruotsiin integroituneita.

8.3.4 30-vuotiaiden henkilöesimerkit

30-vuotiaista vastaajista molemmat ovat asuneet Ruotsissa alle kymmenen vuotta. Toinen (mies, 37 vuotta, Tukholma) ei osaa eritellä identiteettiään ruotsinsuomalaisena, ja toinen (nainen, 31 vuotta, Tukholma) kokee olevansa ”periaatteessa suomalainen”. Molemmat kokevat Sisuradion olevan tärkeää, vaikka eivät sitä itse kuuntelisikaan.

30-vuotiaista toinen (mies, 37 vuotta, Tukholma) kuuntelee Sisuradiota ”tajuuttoman harvoin”. Hän käy Sisuradion sivuilla muutaman kerran viikossa. Hän on kommentoinut yksittäistä ohjelmaa Facebookissa ja ollut Sisuradion ohjelmassa

mukana työnsä kautta. Vastaaja kokee olevansa suomalainen, joka asuu Ruotsissa, muttei ruotsinsuomalainen. Suomalaisuuden ilmenemistä arjessaan hän ei osaa eritellä: ”Mä oon mä”. Ruotsinsuomalaiset hän näkee monitahoisena ryhmänä: On niitä, jotka ovat asuneet Ruotsissa vuosikymmeniä, eivätkä ole oppineet kieltä. ”Toinen pääryhmä” ovat myöhemmin muuttaneet, jotka ovat osanneet Ruotsin kielen tullessaan. ”Niitä yhdistäviä tekijöitä on se kieli, mut ei sekään nyt niin kovasti yhdistä, että toisilla on suurempi tarve nimenomaan kielelle, toisilla sitten ei.” Vastaaja uskoo, että Sisuradio on suunnattu pian eläkeiässä oleville, sille ryhmälle, joka on Ruotsissa pitkään ollut ”niitten kielitaidon vuoksi.” Oman ikäryhmänsä hän ei koe kuuntelevan Sisuradiota paljonkaan: ”Epäsäännöllisesti silloin, kun sattuu sinne...mäki saatan olla vielä vähän aktiivisempi”. Vastaaja toteaa Sisuradion kertovan joskus häntä koskettavista asioista, ”et tietää vähän, mitä ruosurintamalla tapahtuu”. Omalle identiteetilleen vastaaja ei koe kanavalla olevan mitään merkitystä. Suomenkielisen kanavan olemassaolo on positiivinen asia ja vastaaja pitää tärkeänä, että paikallisista asioista voi kuunnella suomen kielellä, mutta vastaaja ei koe, että hänellä olisi tarvetta millekään suomenkieliselle medialle. Ruotsinsuomalaisista vastaaja toteaa Sisuradion antavan hieman yksipuolisen kuvan, kun kanava on tarkoitettu ”sille suurelle ruosuryhmälle”. (Mies, 37 vuotta, Tukholma.)

30-vuotiaista toinen (nainen, 31 vuotta, Tukholma) on aiemmin katsonut Sisuradion internetsivustoa työnsä puolesta ja ollut myös tällöin haastateltavana kanavalla. Vastaaja uskoo, että aiemmin Sisuradion kuuntelijoina oli paljon iäkkäitä ihmisiä, mutta tänä päivänä kuuntelijoina on myös nuorempia. Oman ikäryhmän kuuntelijoilla vastaaja uskoo olevan jonkin kytköksen, jonka vuoksi he seuraavat Sisuradiota (kuten poliittisesti sitoutuneet). Vastaaja kokee olevansa ”periaatteessa suomalainen”. Hän kokee olevansa ruotsinsuomalainen silloin, ”kun televisiosta tulee vähemmistöpoliittisia keskusteluja, tai kun on vaalit..niin silloin, kun on sellanen tunnustettu asema, niin myös kokee, että kuuluu siihen ruotsinsuomalaisten ryhmään”. Suomalainen identiteetti taas on tullut vahvasti esiin viihteen ja urheilun kautta, kun Suomi voitti esimerkiksi Euroviisuissa tai jääkiekon maailmanmestaruuden (kevällä 2011). ”Se kaveripiirissäkin vaikuttaa olevan vähän sillä tavalla, et se on vähän tilannekohtaista se etninen identiteetti -

kysymys.” Sisuradion vastaaja kokee tukevan ruotsinsuomalaisen identiteetin vahvistamista: ”Oman identiteetin vahvistamista mä en koe...mä koen nimenomaan, että tää olemassaolo vahvistaa nimenomaan sitä ruotsinsuomalaisuutta.” Sisuradion vastaaja kokee tärkeäksi vähemmistön tukemisen ja suomen kielen vahvan esilläolon vuoksi, ”ja sit se on viel radio, niin mä, koen et se on hirveen tärkeitä ja hienoo, mikä kuulostaa ehkä ristiriitaiselta, kun mä en itse kuuntele sitä.” (Nainen, 31 vuotta, Tukholma)

Voin olla joku väliinpuotoajaryhmä, mut kyl mä koen että sitä tehdään ruotsinsuomalaisille..mä koen niinkun ryhmänä. Mutta en koe henkilökohtaisesti vetoa minuun muuten kun just siihen ruotsinsuomalaisuuteen. (Nainen, 31 vuotta, Tukholma.)

Vastaajista molemmat näkevät vanhemman maahanmuuttajapolven enemmän (ruotsinsuomalaisten) ”ryhmänä” kuin oman ikäisensä: ”Tuntuu välillä, et nuorempi polvi ei halua nähdä itseään ryhmänä” (nainen, 31 vuotta, Tukholma). Sisuradio antaa molempien mielestä ruotsinsuomalaisista kapean kuvan. Toinen kokee Sisuradion vahvistaman nimenomaan ruotsinsuomalaista puolta itessään, toinen suhtautuu Sisuradioon neutraalimmin. Nämä vastaajat voisivat olla Levän (2008, 91–92) identiteettityypeistä Suomeen takaisin kaipaavia. He ovat asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa kuin vanhemmat vastaajat, toista 40-vuotiaista vastaajista (nainen, 41, Tukholma) lukuun ottamatta. 30-vuotiaista toinen (mies, 37 vuotta, Tukholma) ei osaa määritellä itseään ruotsinsuomalaisena ja toinen (nainen, 31 vuotta, Tukholma) mainitsi mahdollisen palaamisen Suomeen. Vastaajat, jotka ovat asuneet Ruotsissa vähemmän aikaa (nainen, 41, Tukholma; mies, 37 vuotta, Tukholma ja (nainen, 31 vuotta, Tukholma), kokevat Sisuradion olevan tarkoitettu enemmän ”sille suurelle ryhmälle” kuin itselleen. Ajattelussa tulee esiin se, että Sisuradion nuoremmilla kuuntelijoilla on jokin kytkös tai syy kuunnella kanavaa (esimerkiksi ruotsinsuomalainen vähemmistöpolitiikka).

8.3.5 Toisen polven ruotsinsuomalaisen henkilöesimerkit

Teemahaastattelun vastaajista kaksi oli toisen polven ruotsinsuomalaisia. Toinen vastaajista (nainen, 57, Tukholma) kokee olevansa *ruotsalainen* ja toinen (nainen, 34, Tukholma) *ruotsinsuomalainen*. Molemmat vastaajat ovat mukana Suomi-seuran toiminnassa, ja heidän suomalainen puolensa on näkyvästi esillä heidän arjessaan. Molemmille vastaajille Sisuradio on tärkeä kielen ja yhteisöllisyyden tunteen vuoksi.

Toisen polven vastaajista toinen (nainen, 57, Tukholma) sanoo olevansa ruotsalainen, mutta ”minulla on suomalainen identiteetti, vaikken ole Suomessa syntynytään. Minulla on suomalainen kulttuuri sisälläni.” Suomalaisuus näkyy vastaajan elämässä suomen kielen puhumisena Ruotsiin tulleiden (silloin kun vastaaja oli lapsi) suomalaisten sukulaisten kanssa, jotka eivät osaa ruotsia. Vastaaja on opiskellut suomen kieltä ja hän osallistuu Suomi-seuran toimintaan. Vastaaja kuuntelee Sisuradiota perjantai-iltapäivisin, mutta kuuli kanavasta vasta kyselylomakkeen myötä. ”Kun sitä kuuntelee, niin en tiedä, mikä minä oikein olen. Kyllä se tavallaan vahvistaa sitä suomalaista identiteettiä. Tavallaan tunnen yhteisöllisyyttä muiden kanssa sitä kautta. Tulee sellainen tunne.” Vastaaja uskoo, että Sisuradiota kuuntelevat vanhemmat suomalaiset, jotka eivät puhu ruotsia. Vastaajalle on tärkeää, että voi kuulla suomen kieltä, mutta hän kokee saavansa Sisuradiosta myös sellaista tietoa, mitä ei kuule Ruotsin radiosta. (Nainen, 57, Tukholma.)

Toinen vastaajista (nainen, 34, Tukholma) kokee olevansa ruotsinsuomalainen, sillä suomalaisuus näkyy hänen arjessaan vahvasti: suomen puhumisena lapsensa ja äitinsä kanssa, kavereina on ensimmäisen ja toisen polven suomalaisia, Suomi-seuran ja suomalaisen kirkon toimintaan osallistumisena sekä suomalaisen kulttuurin ja suomenkielisen median seuraamisena. Sisuradiota hän on kuunnellut parin vuoden ajan ja kuuntelee kolmesta neljään kertaan kuussa silloin, kun radiosta tulee jokin kiinnostava asia. Vastaaja on myös itse ollut haastateltavana. Sisuradion kuuntelijoiksi vastaaja uskoo vanhemman polven, 1960–1970-luvulla tulleet, ”joille kuunteleminen on arkipäiväinen juttu”, ja ne

oman ikäiset (Ruotsiin aikuisena muuttaneet), jotka haluavat pitää yhteyttä suomenkieliseen radioon ja uutisiin. Oman ikäisistä yleensä vastaaja ajattelee kymmenen prosentin kuuntelevan Sisuradiota. ”Monet valitettavasti ehkä unoh-
taa sen.” Sisuradion kuuntelun syynä vastaajalle on erityisesti suomen kieli, ”rii-
kinruotsin kuunteleminen”, mutta myös tieto. Vastaaja kokee Sisuradion vahvis-
tavan suomalaista identiteettiään: ”Tuntee, että se jotenkin vahvistaa sitä, että
tuntee että on osittain suomalainen.” ”Se on iso yhteisyys meille ruotsinsuoma-
laisille Ruotsissa...luulen että se on hyvin tärkeä, että se yhdistää ihmiset.”
Ruotsinsuomalaisista Sisuradio antaa ”taistelevan ryhmän” kuvan: ”Sisuradio on
antanut positiivisen kuvan niistä ruotsinsuomalaisista, jotka ovat täällä ja yrittää
informoida ja kannattaa eri asioita.” (Nainen, 34, Tukholma.)

Jos ajatellaan Levän (2008, 92) identiteettityyppejä, vastaajat voisivat olla suo-
malaisuuden vahvan arjessa näkymisen vuoksi Ruotsiin integroituneita assimi-
loituneiden sijaan. He ovat luonnollisesti asuneet Ruotsissa koko ikänsä. Suo-
malaisuuden voi kokea osaksi itseään ja identiteettiään, vaikka ei olisi Suomes-
sa syntyntykään. Sisuradion molemmat kokevat vahvistavan suomalaista puolta
itsessään. Kuten Ågren (2007, 495) on todennut: Ruotsissa syntyneille ei näytä
olevan itsestään selvää nimittää itseään ruotsalaisiksi, vaan kyse on omasta
kokemuksesta siitä, että on enemmän kuin ”vain ruotsalainen”.

Diasporassa elävillä on Hallin (2003 & 1999) mukaan enemmän kuin yksi koti
tai yksi identiteetti, jolloin alkuperäiseen perinteeseen, kieleen ja historiaan liit-
tyvää identiteettiä ei siis ole menetetty. Diasporassa tai ns. hybridisessä kulttuu-
rissa monen eri kulttuurin historia ja tavat kytkeytyvät toisiinsa ja identiteeteistä
tulee monimuotoisempia. (Hall 2003, 122 & 1999 71–72.) Hallin (2003,93) mu-
kaan media on yksi niistä tavoista, joilla identifikaatiota, eli yhteenkuuluvuuden
tunnetta luodaan jatkuvalla kertomuksella kansakunnasta. Teemahaastattelun
henkilöesimerkit näyttävät erilaisia identiteetin kokemisen muotoja. Etenkin
vanhemmilla vastaajilla suomalainen identiteetti vaikuttaa olevan muotoutuma-
ton, ja suomenkielinen media on ehdottomasti osa elämää kielen ja kulttuurin
välittäjänä. Nuoremmilla suomenkielinen media voi yhtä lailla vahvistaa suoma-
laisuuden tunnetta, etenkin niillä, jotka ovat asuneet Ruotsissa jo pidempään.

Sisuradion voidaan kuitenkin ajatella olevan tarkoitettu ”niille ruotsinsuomalaisille, jotka tulivat silloin 1960–1970-luvulla” ja silloin kanavan ei koeta merkitsevän *suomalaiseen* puoleen omassa identiteetissään, mutta mahdollisesti *ruotsinsuomalaisuuteen*.

8.4 Laadullisen analyysin havaintoja

Suomenkielisen median käytössä *suomalaisiksi* itsensä kokeville suomenkielinen sisältö ja tiedon saanti sinänsä on merkittävintä, kun taas *ruotsinsuomalaisiksi* ja *ruotsalaisiksi* itsensä kokeville tiedon saanti ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista on merkittävintä, eli nimenomaan vähemmistöasemaa koskevan tiedon saanti. *Ruotsinsuomalaiset* kokevat Sisuradion kautta enemmän yhteenkuuluvuutta kuin *suomalaiset* ja *ruotsalaiset*. *Suomalaisille* Sisuradio on useammin yksi kanava muiden joukossa kuin muille ryhmille.

Monella *suomalaisella* suomenkielisen median käyttö liittyi työhön. *Suomalaisilla* ja *ruotsinsuomalaisilla* korostuivat tiedolliset syyt. Näillä perusteilla vastaajista suurin osa *suomalaisista* ja *ruotsinsuomalaisista* voisi olla Ruotsiin integroituneita. *Suomalaisilla* oli *ruotsinsuomalaisia* vahvempi tiedonhalu Suomea koskevista asioista, mikä voisi olla merkki Suomeen takaisin kaipaavista, varsinkin ensimmäisen polven vanhemmilla vastaajilla, mutta toisaalta he ovat tottuneempia elämään suomalaisittain Ruotsissa. Nuoremmilla ensimmäisen polven *suomalaisilla* taas muutosta saattaa olla vähemmän aikaa kuin vanhemmilla, joten he ovat vielä tiiviimmin yhteydessä Suomeen (sukulaisiin) ja haluavat siksi tietää Suomen tapahtumista. Nuoremmat ensimmäisen polven suomalaiset käyttävät suomenkielistä mediaa myös enemmän tiedon saantiin Suomen asioista kuin vanhemmat. *Ruotsinsuomalaisten* vastauksissa äidinkielen merkitys nousee enemmän esiin kuin *suomalaisilla*. Samoin vastauksissa mainitaan enemmän ruotsinsuomalaiset vähemmistönä, eli ajattelu on yhteisöllisempää. *Ruotsalaisilla* suomenkielisen median käyttö liittyi tiedon saantiin ruotsinsuomalaisia koskevista asioista. On otettava huomioon, että ruotsinsuomalaisia vastaajia oli kak-

sinkertainen määrä *suomalaisiin* verrattuna, joten sen vuoksi erilaisia näkökulmia myös tuli ilmi enemmän.

Nieminen Mänty havaitsi, että jos vastaaja koki kuuluvansa johonkin ryhmään suomenkielisen taustansa takia, halusi hän myös enemmässä määrin kuunnella Sisuradion ohjelmia. Näillä henkilöillä oli myös muita suomalaisia elementtejä elämässään, kuten Suomi-seuroihin osallistuminen tai lapset suomenkielisessä päiväkodissa tai koulussa. (Nieminen Mänty 2011.) Teemahaastattelun henkilöesimerkeistä voi hyvin nähdä yhteyden ryhmään kuulumisen tunteen ja Sisuradiolle annetun merkityksen välillä. Nuoremmilla vastaajilla kokemus siitä, että kanava on tarkoitettu iäkkäämmille ruotsinsuomalaisille tai muuten ryhmälle ”ruotsinsuomalaisia”, joihin ei koe kuuluvansa, Sisuradion ei koeta vaikuttavan omaan identiteettiin. Vanhemmilla suomalaisiksi itsensä kokevilla ja nuoremmilla perheellisillä naisilla Sisuradio vahvisti heidän suomalaista identiteettiään. Samoin ruotsinsuomalaisiksi itsensä kokevilla 40- ja 50-vuotiailla Sisuradio vahvisti suomalaista identiteettiä. Toisaalta suomalaiseksi ja toisaalta ruotsinsuomalaiseksi itsensä kokevalla Sisuradio vahvisti vastaajan ruotsinsuomalaista identiteettiä, muttei suomalaista.

Kyselytutkimuksen ja teemahaastattelun havaintojen perusteella voidaan todeta, että Sisuradio voi merkitä eri asioita minkä tahansa identiteettiryhmän edustajalle. Kieli on yksi oleellinen syy kanavan kuuntelulle: kuten teemahaastattelun vastaajan (nainen, 77, Västerås) kokemuksessa, että sisällöllä ei ole välttämättä ole väliä kunhan kuulee suomen kieltä. Sisuradion kuuntelun syynä on kuitenkin kielen lisäksi tiedon saanti ruotsinsuomalaisia koskevista asioista. Vanhemmilla ruotsinsuomalaisilla kieli liittyy enemmän Sisuradion kuunteluun, nuoremmilla tiedon saanti. Kanavan kuunteluun liittyy usein jokin kytkös, kuten työ tai se, että tietää ohjelmistossa olevan jotain mielenkiintoista. Kuuntelun pariin pitää hakeutua jo siitä syystä, että kanavan lähetysajat ovat rajalliset. Sisuradio voidaan myös kokea tärkeäksi, vaikkei sitä itse kuuntelisikaan.

9 YHTEISET HAVAINNOT JA PÄÄTELMIÄ

Vastauksena tutkimuskysymykseemme, ”mitä Sisuradio merkitsee ruotsinsuomalaisille”, voimme todeta, että Sisuradio voi merkitä paljon, jolloin sitä käytetään moneen tarpeeseen. Toisaalta kanava voi merkitä paljon, vaikkei sitä kuuntelisikaan. Sisuradiota saatetaan myös käyttää esimerkiksi työn vuoksi, mutta sille ei henkilökohtaisesti anneta sen suurempaa merkitystä. Jotkut taas toteavat Sisuradion olevan itselleen täysin tarpeeton.

Löwanderin (1974) mukaan henkilön, jonka ruotsinkielen taidot ovat rajalliset, voisi kuvitella olevan ruotsinkielentaitoisia enemmän riippuvainen suomenkielisistä joukkoviestimistä. Tähän riippuvuuteen liittyy myös halu tietää Suomessa tapahtuvista asioista, eli tietynlainen kaipuu takaisin vanhaan kotimaahan. Jos nämä oletukset pitävät paikkansa, pitäisi löytyä linkki ruotsinkielen taidon, suomenkielisen joukkoviestimien seurannan ja kotimaahan liittyvän siteen välillä. (Löwander, 1974, 36.) Ruotsinsuomalaisten suomenkielisen median (ja Sisuradion) käyttö tuntuu olevan yhteydessä siihen, että henkilö tuntee joko kaipuuta Suomeen tai suomalaisuus on suuri osa henkilön arkipäivää. Esimerkiksi ensimmäisen polven vanhemmat vastaajat seuraavat suomenkielistä mediaa juuri kielen vuoksi ja kokevat sen siksi vahvistavan identiteettiään. (Teemahaastattelun vanhimmat vastaajat.)

Ruotsiin jo integroituneiden (asuneet Ruotsissa pitkään, kuten ensimmäisen polven suuren muuton aikaan tulleet vastaajat) tapauksessa tämä ”kaipuu Suomeen” voidaan korvata kiinteällä suhteella ruotsinsuomalaisten ryhmään. Silloin henkilö tuntee olevansa osa tätä tiettyä ruotsinsuomalaisten ryhmää, ja suomenkielinen media vahvistaa joko suomalaista tai ruotsinsuomalaista identiteettiä. Tällöin ruotsinkielen taidottomuus ei ohjaa suomenkielisen median pariin vaan enemmänkin halu pitää suomenkieltä yllä. Hallin (1999, 226–229) mukaan määrittelemme itseämme, identiteettiämme, toisaalta sen mukaan, miten menneisyyden kertomukset asemoivat meitä ja toisaalta erojen havainnon kautta: miten itse asemoimme itsemme muiden joukkoon.

Itsensä ruotsalaiseksi kokevalle (kuten toisen polven vanhemmalla ruotsalaisella henkilöllä: nainen, 57, Tukholma) Sisuradio on väylä yhteisöllisyyden kokeemukseen. Henkilö ei ollut kuullut Sisuradiosta ennen kyselylomakkeeseen vastaamista, mutta oli kuunnellut kanavaa ennen teemahaastatteluun osallistumista ja koki Sisuradion vahvistavan suomalaista identiteettiään.

Kieli on oleellinen osa identiteettiä, ja kielitaidon ylläpitäminen onkin yhtä lukuun ottamatta (toisen polven vanhempi *suomalainen*) jokaisen identiteettiryhmän ikä- ja maahanmuuttopolvessa mainittu suomenkielisen median seuraamisen syyksi. Pelkkä kieli ei kuitenkaan ole suomenkielisen mediankäytön syynä, vaan usein esimerkiksi Sisuradion kuunteluun liitetään muita syitä. Kysymyksessä Sisuradion merkityksestä tiedon saanti ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevista asioista sai lähes yhtä paljon painotusta kuin suomenkielinen ohjelma. Lähes yhtä suuri arvo annetaan kuitenkin myös suomenkielisten äänen esillä pitämiseksi ja tiedon saannille tapahtumista. Reilulle kymmenykselle kanava merkitsee yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kokemusten vertailua. Vajaalle kymmenykselle Sisuradio on yksi kanava muiden joukossa. Nieminen Mänty (2011) totesi ruotsinsuomalaisten mediankäytöstä, että suomen kieli voi olla resurssi, jota käytetään esimerkiksi saadakseen useampi näkökulma aiheeseen. Tutkimuskyselyyn vastaajat saattoivat verrata suomalaisen ja ruotsalaisen median uutisointia samasta aiheesta ja eräs *ruotsalainen* vastaaja halusi tietää, minkälaisen kuvan suomenkielinen media antaa Ruotsista.

Sisuradiota kuunnellaan pääosin viikoittain kotona internetin kautta. Sisuradion internetsivujen käyttäjät vierailevat sivuilla viikoittain. Kuuntelussa korostui kuitenkin satunnaisuus ylipäänsä kanavan kuuntelun suhteen. Kanavaa kuunneltiin esimerkiksi sattumalta, jos automatkalla ohjelmaa tuli, tai kun tiesi tietystä aiheesta tai haastattelusta, jonka halusi kanavalta kuunnella. Kaikissa ikäryhmissä Sisuradiota kuunnellaan ja kaikissa ryhmissä on myös niitä, jotka eivät kuuntele sitä. Kaikkein eniten kyselytutkimukseen vastaajista Sisuradiota kuuntelevat vanhemmat (50–84-vuotiaat), mutta toisaalta heidän joukossaan on myös suhteessa vastaajiin eniten niitä, jotka eivät kuuntele. Sen lisäksi, että vanhimmilla vastaajilla on läheinen suhde Suomeen, myös Sisuradion ohjelmatarjonta koe-

taan enemmän vanhemmalle väestölle suunnatuksi. Tämä voi vaikuttaa nuorten kanavavalintaan.

Vähemmistökielinen yleisö jakaantuu eri osiin hajaantuneemmassa mediakentässä samalla tavoin kuin muutkin yleisöt (kuten valtaväestö). Suurin osa vähemmistökieltä puhuvista osaa myös enemmistökielen, mutta osalla voi olla ”ongelmia vähemmistökielisen viestinnän omaksumisessa”. On myös yleistä, että perheessä vanhemmista toinen on vähemmistökielinen ja toinen enemmistökielinen. Asuin- ja työympäristössä voidaan käyttää vähemmistökieltä molemmissa tai vain toisessa. Nämä erilaiset kieliasetelmat heijastuvat siihen, miten vähemmistökielistä mediaa käytetään. Henkilön identiteetikäsike saattaa myös jatkuvasti vaihdella. (Moring 2000, 217–218.) Tämän kuvauksen voimme todeta sopivan hyvin ruotsinsuomalaisiin. Osalle suomen kieli itsessään on jo syy suomenkielisen median käyttöön. Ruotsinsuomalaisilla suomenkielen merkitys sekä vähemmistöä koskevan tiedon saanti nousevat Sisuradiolle annetuissa merkityksissä eniten esiin. Ensimmäisen polven vanhimmilla *suomalaisilla* ja *ruotsinsuomalaisilla* suomenkieliseen mediankäyttöön liittyi muita enemmän tiedonhalu Suomea koskevista asioista. Kaikista ikä- ja identiteettiryhmistä löytyi niitä, jotka totesivat pärjäävänsä ilman suomenkielistä mediaa tai radiokanavaa. Osalla vastaajista suomenkielisen median seuranta liitettiin (myös vain) työn yhteyteen. Sisuradiolle annettiin identiteettiryhmästä riippumatta sekä omaa identiteettiä vahvistavia että toisaalta identiteetille merkityksettömiä arvotuksia. Sisuradiota kuunnellaan ja sille annetaan suurempi merkitys silloin, kuin henkilö tuntee kuuluvansa osaksi sen kuuntelijakuntaa. Toisaalta kanavaa voidaan kuunnella vain silloin kun tietää siellä olevan jotain itseään kiinnostavaa.

Sisuradion olemassaoloa voidaan pitää tärkeänä, vaikkei kanavaa itse kuuntelisikaan, mikä tuli tutkimuksessamme esiin sekä vastaajien antamissa merkityksissä suomenkielisen radiokanavan puuttumiselle että teemahaastatteluvastauksissa. Vähemmistömedialla on erityinen asema juuri siinä mielessä että sen merkitystä ei voida mitata pelkällä kuuntelijamäärällä. Tästä kertoo julkisen palvelun velvoituksiin kuuluvan Sisuradion lisäksi Ruotsissa toimivat suomenkieliset suomiseuratoiminnan pohjalta perustetut vapaaehtoisvoimin toimivat radio-

kanavat (pääosin internetradioita). Tämän toiminnan piirteenä on se, että aktiivinen ruotsinsuomalaisten ryhmä pitää sitä yllä ja todennäköisesti kuuntelijat kuuluvat tähän aktiivisempaan porukkaan. Tämän toiminnan (kuten vähemmistökielisen Sisuradionkin olemassaolon oikeutus) jatkuvuus on riippuvainen siitä, että nuoremmat kiinnostuvat toiminnasta. Osa teemahaastatteluun vastanneista totesi suomalaisuuden merkityksen kasvaneen vanhetessaan, ja suomalaistaustaiset vanhemmat haluavat syventää lastensa kielitaitoa (esimerkiksi teemahaastattelun vastaaja: nainen, 41, Tukholma). Suomalaisuuden merkityksen kasvaminen voi kasvattaa halua myös kuluttaa suomenkielistä mediaa, ja Sisuradio tarjoaa monen kaipaamaa tietoa myös lasten suomenkielisestä päivähoidosta ja kouluista. Nuoremmat tutkimuskyselyyn vastaajat myös käyttävät Sisuradiota tiedonsaantiin. Kanavan tarjonta on monipuolinen, mutta vähäisen lähetysajan vuoksi nuoremmat eivät ehkä tiedä kaikesta siitä sisällöstä, mitä tarjolla on.

Aktiivisemmat kuuntelijat toivovat Sisuradiolle lisää lähetysaikaa. Suomalainen musiikki on monelle tärkeä osa kanavan kuuntelua, mutta musiikkiin toivotaan ”päivitystä”. Harvemmin kanavaa kuuntelevilla ei ole kattavaa kuvaa Sisuradion ohjelmatarjonnasta, joten mielikuvaan kanavasta vaikuttaa varmasti juuri se, että kanavaa on ”sattunut” kuuntelemaan juuri tiettyyn aikaan. Ohjelmatarjontaan toivotaan Suomessa tehtyä ohjelmaa (yhteistyössä YLE:n kanssa), kuten urheilu tai Suomen tapahtumat laajemmin, sekä suomalaista kulttuuritarjontaa (klassinen musiikki, radiokuunnelmat ja -sarjat). Myös laajempia teemoja toivotaan uutisten rinnalle. Sisuradiosta ja sen internetsivuilta seurataan eniten uutisia ja ajankohtaisaiheita.

Moni kyselyymme vastaajista kertoo kuuntelevansa esimerkiksi Ylen radiokanavia suomenkielistä sisältöä halutessaan. Vastauksissa tuli kuitenkin esiin se, että kuuntelijat haluavat kuulla Ruotsissa tapahtuvista asioista suomeksi. Se antaa vastaajien mukaan asioille toisen näkökulman. Suomenkielisessä mediassa ei kuitenkaan välttämättä käsitellä niitä Ruotsissa tapahtuvia asioita, jotka olisivat ruotsinsuomalaisen kannalta kiinnostavia. Myös siksi Sisuradiolla on

ainutlaatuinen asema verrattuna Suomessa tuotettuihin sisältöihin ja etenkin sen maanlaajuisten paikallistoimitusten vuoksi.

Jotta Sisuradio voisi paremmin palvella hajanaista kuuntelijakuntaansa, tulisi sen parantaa tavoitettavuuttaan ja tiedonsaantia eri ohjelmista. Koska tutkimuksemme mukaan suuri osa kuuntelijoista seuraa kanavaa sen internetsivujen kautta, olisi kuuntelijoiden parempi tavoittaminen mahdollista esimerkiksi ohjelmien markkinoinnilla sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisessa mediassa olisi mahdollista tiedottaa ohjelmien lähetysajoista ja liittää linkki esimerkiksi edellisiin ohjelmasarjan jaksoihin ja muihin aiheeseen sopiviin ohjelmiin. Teemahaastattelumme vastanneista Sisuradion internetsivujen käyttäjistä ainoastaan yksi oli kuullut Sisuradion Facebook-sivuista ja hänkin tiesi ainoastaan yhden ohjelman sivun. Facebook olisikin yksi monista yhteisöpalveluista, joiden kautta ruotsinsuomalaisia voisi tavoitella Sisuradion pariin. Esimerkiksi kuuntelijoiden tietoisuutta Sisuradion internetsivujen sisällöstä saataisiin kasvatettua liittämällä linkkejä eri (ruotsinsuomalaisille) Facebook-sivuille. Sisuradion Facebook-sivujen pitäisi myös olla helposti löydettävissä esimerkiksi suoraan hakusanalla Sisuradio, jolloin kiinnostuneet löytävät etsimänsä helposti (nyt nimellä Sveriges Radio Sisuradio). Muita sopivia sosiaalisen median sivustoja voisivat olla Sisuradion markkinointialustana, ovat esimerkiksi Twitter ja Google+. Näistä molemmissa on lisätä esimerkiksi linkkejä artikkeleihin, radiojuttuihin ja niin edelleen.

Jatkotutkimukseksi opinnäytetyöllemme sosisikin tarkastella, miten vähemmistömedia voisi paremmin tavoittaa yleisöä sosiaalisen median avulla. Koska kanavan kuunteluun on yhteys sillä, kokeeko olevansa osa koettua ryhmää, voisi sosiaalisen median sivustoon perustaa tietyyntyyppisille ohjelmille omat sivunsa (esimerkiksi nuorille suunnatut, lapsiperheet, Suomi-aiheet tai suomalainen musiikki) ja tutkia, miten markkinointi sosiaalisessa mediassa vaikuttaa Sisuradion käyttöön. Monipuolisempi näkyvyys palvelisi paremmin myös Sisuradion tavoittelemlia nuorempia kuuntelijoita. Juuri nuorten näkökulma tulisi ottaa jatkotutkimuksessa huomioon, sillä tässä opinnäytetyössä tulokset keskittyivät vanhempiin vastaajiin nuorten vähäisen tavoittamisen vuoksi.

LÄHTEET

- Björklund, K. 2009. Muuttuva ruotsinsuomalaisuus. Viitattu 9.8.2011
<http://www.arkisto.org/forskning-utbildning/artiklar-recensioner/muuttuva-ruotsinsuomalaisuus/?lang=fi>.
- Björklund, K. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 21.9.2011.
- Ehrnebo, P. 2008. Neuvojasta neuvostoon – Ruotsinsuomalainen kielilautakunta 1975–2006. Stockholm: Språkrådet.
- Eriksen, T.H. 1998. Ethnicitet och nationalism. Käänt. Häggqvist S. Nora: Nya Doxa. Alkuperäisjulkaisu 1993.
- European Charter for Regional or Minority Languages 5.11.1992 ETS 148.
- Gustafsson, S. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 7.9.2011.
- Göteborgin Suomen kunniapääkonsulaatti 2011. Sanna Posti Sjömanille Murveli-palkinto. Viitattu 18.8.2011
<http://www.finland.se/public/default.aspx?contentid=180929&contentlan=1&culture=fi-FI>.
- Hall, S. 1999. Identiteetti. Suom. & toim. Lehtonen, M. & Herkman, J. Tampere: Vastapaino.
- Hall, S. 2003. Kulttuuri, paikka, identiteetti. Suom. Koivisto, J. Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) Erilaisuus. Tampere: Vastapaino, 85–128.
- Helin, J. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 31.8.2011.
- Herkman, J. 2001. Audiovisuaalinen mediakulttuuri. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Huotari, T. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 31.8.2011.
- Huttunen, L. 2005. Etnisyys. Teoksessa Rastas A., Huttunen L. & Löytty O. (toim.) Suomalainen vieraskirja. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino, 117
- Hyltenstam, K. & Milani, T. 2004. Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Stockholm: Stockholms Universitet.
- Jansson, A. 2001. Contested Meanings. Audience Studies and the Concept of Cultural Identity. Teoksessa Kivikuru, U. (toim.) Contesting the Frontiers. Media and Dimensions of Identity. Göteborg: NORDICOM, 60.
- Kilpeläinen, O. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2011.
- Kivikuru, U. 2000. Kansalaisten yhteisyys ja ”he”. Teoksessa Tapper, H. (toim.) Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan. Helsinki: Palmenia, 11
- Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk 11.06.2009:724.
- Lahdensivu M. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 2.9.2011.

Laitila Kälvemarm, T. & Rajalakso, P. 2009. Suomalaistaustaisia on Ruotsissa 675 000. Sisuradio. Viitattu 9.8.2011

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=185&artikel=2796693>.

Lehtonen, M. & Löytty, O. 2003. Miksi erilaisuus. Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) Erilaisuus. Tampere: Vastapaino, 7.

Levä M. 2008. Ruotsinsuomalaisten suomalaisen identiteetin ulottuvuudet 2000-luvun alussa. Web reports 33. Siirtolaisuusinstituutti. Viitattu 9.8.2011
<http://www.migrationinstitute.fi/pdf/webreports33.pdf>.

Löwander, B. 1974/1973. "Vi är så många" – en studie av SR:S finskspråkiga publik. Stockholm: SR Publik- och programforskning.

Löwander, B. 1981. Invandrare i mediasamhället 6 – Tillgång, tillgänglighet, användning och användbarhet – om massmedia för invandrare från Finland, Jugoslavien och Grekland. Stockholm: SR Publik- och programforskning.

Massey, D. 2003. Paikan käsitteellistäminen. Suom. Koivisto J. Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) Erilaisuus. Tampere: Vastapaino, 51–84.

Moring, T. 2000. Euroopan vähemmistökielet ja uusi viestintä: uhka ja mahdollisuudet. Teoksessa Tapper, H. (toim.) Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan. Helsinki: Palmenia, 218.

Morley, D. 2003. Kuulumisia – Aika, tila ja identiteetti medioituneessa maailmassa. Suom. Vainikkala E. Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) Erilaisuus. Tampere: Vastapaino, 155–188.

Mustonen, A. 2001. Mediapsykologia. Porvoo: WSOY.

Nieminen Mänty, N. Henkilökohtainen tiedonanto 27.9.2011.

Posti Sjöman, S. 2011a. Teema rs musaihme. Sheriffi. Viitattu 18.8.2011

http://www.sheriffi.se/news_detail.asp?id=1299.

Posti Sjöman, S. 2011b. Henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2011.

Railovaara, R. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 4.9.2011.

RUAB 2005. Hur svenska folket talar och förstår finska och meänkieli samt en kartläggning av radiovanor . Viitattu 25.11.2011

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=185&artikel=732350> > [Kartläggning av radiovanor. Ruab 2005 \(word\)](#).

Ruosulista 2011. Viitattu 29.8.2011 <http://groups.yahoo.com/group/ruosulista/message/6447>.

Ruotsin suomalainen 2011. Mediakortti. Viitattu 20.8.2011

<http://www.ruotsinsuomalainen.com/MK2011.pdf>.

Ruotsinsuomalainen nuori 1. Henkilökohtainen tiedonanto. Huhtikuu 2011.

Ruotsinsuomalainen nuori 2. Henkilökohtainen tiedonanto. Maaliskuu 2011.

Ruotsinsuomalainen valtuuskunta 2011. Ruotsinsuomalaiset kansallisena vähemmistönä Ruotsin vähemmistöläinsäädännössä. Viitattu 9.8.2011 <http://www.sverigefinne.nu/svefin2011.pdf>.

Ruotsinsuomalaisten keskusliitto 2011. Viitattu 13.8.2011

<http://www.rskl.se/suomeksi.html#Ruotsinsuomalaiset>.

Ruotsinsuomalaisten nuorten liitto 2011. Viitattu 15.8.2011 <http://www.rsn.nu/>.

Salomaa, E. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2011.

Sarvimäki A.; Palo-Bengtsson L.; Kulla G.; Heikkilä K. & Ekman S-L. 2007. Sellainen elämästä tuli. Teoksessa Junila M. & Westin C. (toim.) Kahden puolen Pohjanlahtea II. Enemmistöjen ja vähemmistöjen kesken. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 510.

SCB 2011. Statistiska centralbyrån. Viitattu 13.8.2011
<http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Produkt.asp?produktid=BE0101> > Utländska medborgare: utländska medborgare i riket efter medborgarskapsland och kön. År 1973–2010.

Sisuradio 2011a. Ruotsinsuomalaiset tilastoina. Viitattu 16.8.2011
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=185&grupp=10564>.

Sisuradio 2011b. Sisufakta. Viitattu 9.8.2011.
<http://sverigesradio.se/sida/default.aspx?programid=2508> > Kuuntelijat

Sisuradio 2011c. Historiikki. Viitattu 10.9.2011
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2508&artikel=773645>.

Sisuradio 2011d. Tilastojen kertomaa: Ruotsinsuomalaiset 2009. Viitattu 9.9.2011
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=185&artikel=2797781>.

Sisu-uutiset 2002. EKG-mielenosoitus keräsi väkeä. Sisu-uutiset 6.12.2002. Sisuradio. Viitattu 20.9.2011 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=185&artikel=156150>

Svenska social- och kommunalhögskolan 2011. Projekteja. Viitattu 1.3.2011
<http://sockom.helsinki.fi/fiss/suomi/teemaalueet/journalismi/bim.html>.

Tilastokeskus 2011. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Viitattu 15.8.2011
http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/muuti/muuti_fi.asp > Maahan- ja maastamuuttaneet lähtö- ja määrämaan iän, sukupuolen ja kansalaisuuden mukaan 1987–2010 muuttujiksi: Määrämaa: Ruotsi, Muuton suunta: Maastamuutto, Kansalaisuus: Suomen kansalaiset, Vuosi: 2010, Sukupuoli: Sukupuolet yhteensä, Ikä: Ikäluokat yhteensä.

Tompuri, P. 2009. SR Sisuradio – 40-vuotiaan haasteet ja mahdollisuudet. Kieliviesti 3/2009. Tukholma: Språkrådet, 5–7.

Tompuri P. 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 14.11.2011.

Wallius, A. 2010. Ruotsinsuomalaisten suhde suomenkieliseen mediaan on muuttunut. YLE Uutiset 9.12.2010. Viitattu 1.3.2011
http://yle.fi/uutiset/kulttuuri/2010/12/ruotsinsuomalaisten_suhde_suomenkieliseen_mediaan_on_muuttunut_2205954.html?print=true.

Wilhelmsson, T. 2004. Oikeus, valtio ja yhteiskunta. Hallintotuomioistuinpäivä 15.11.2004. Helsingin yliopisto. Viitattu 2.9.2011 <http://www.hfd.fi/uploads/dtzra49m.pdf>.

YLE Uutiset 2011. Ruotsinsuomalaiset nuoret elvyttävät vähemmistökieliä. YLE Uutiset 16.6.2011. Viitattu 18.8.2011
http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2011/06/ruotsinsuomalaiset_nuoret_elvyttavat_vahemmistokieliä_2666503.html

Ågren, M. 2007. Risteilyllä – Identiteettien välisellä matkalla. (suom. Erkki Virta). Teoksessa Junila, M. & Westin C. (toim.) Kahden puolen Pohjanlahtea II. Enemmistöjen ja vähemmistöjen kesken. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 486–508.

LIITTEET

Liite 1. Taulukko 1. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisten määrä ikäryhmittäin.

Taulukko 1. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisten määrä ikäryhmittäin. Taulukko on tehty Sisuradio internetsivulla julkaistun Ruotsin suomalaistaustaisten määrästä kertovan SCB:n tilaston tiedoista (Sisuradio 2011a).

IKÄ	ensimmäisen polven	prosenttia	toisen polven	prosenttia	kolmannen polven	prosenttia	yhteensä	prosenttia
0–17	1 970	1	46 941	24	146 899	75	195 810	100
18–34	9 316	5,4	88 418	50,9	75 994	43,7	173 728	100
35–64	104 712	43,3	121 314	50,2	15 787	6,5	241 813	100
65–84	55 316	92,5	4 463	7,5	0	0	59 779	100
85–	3 802	100	0	0	0	0	3 802	100
kaikki	175 116	25,9	261 136	38,7	238 680	35,4	674 932	100

Liite 2. Tutkimuskyselyn kysymykset Webropol 2.0 -sovelluksessa

Suomenkielisen median ja Sisuradion merkitys Tulosta

Tämä tutkimuskysely on osa opinnäytetyötä "Sisuradion merkitys ruotsinsuomalaisille". Opinnäytetyön tekijöinä ovat kaksi opiskelijaa Turun ammattikorkeakoulun journalismin koulutusohjelmasta. Kysely sisältää kysymyksiä suomenkielisen median käytöstä. Kysely on tarkoitettu Tukholman, Västerås ja Göteborgin alueella asuville ruotsinsuomalaisille.

1. Asuinalueeni on *

- Tukholma
- Västerås
- Göteborg

2. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

3. Ikä *

- 17
- 18-25
- 26-34
- 35-49
- 50-64
- 65-84
- 84-

4. Olen *

- Ensimmäisen polven ruotsinsuomalainen (muuttanut Suomesta Ruotsiin)
- Toisen polven ruotsinsuomalainen (ainakin toinen vanhemmistani on suomalainen)
- Kolmannen polven ruotsinsuomalainen (ainakin toinen isovanhemmistani on suomalainen)

5. Koen olevani

- suomalainen
- ruotsalainen
- ruotsinsuomalainen

Seuraava -->

Suomenkielisen median ja Sisuradion merkitys

Suomenkielisen median käyttö

6. Mitä mediaa käytät suomen kielellä ja kuinka paljon?

	päivittäin	viikottain	harvemmin	en ollenkaan
tv	☐	☐	☐	☐
radio	☐	☐	☐	☐
sanomalehdet	☐	☐	☐	☐
aikakauslehdet	☐	☐	☐	☐
verkkolehdet/internet-sivustot	☐	☐	☐	☐

7. Mitä Ruotsissa ilmestyvää suomenkielistä mediaa käytät ja kuinka paljon?

	päivittäin	viikottain	harvemmin	en ollenkaan
SVT Uutiset	☐	☐	☐	☐
SVT:n suomenkieliset ohjelmat	☐	☐	☐	☐
Sisuradio	☐	☐	☐	☐
Ruotsin Suomalainen	☐	☐	☐	☐
Liekki	☐	☐	☐	☐
Ruotsi.se	☐	☐	☐	☐

8. Jos käytät jotain muuta kuin edellä mainittuja, listaa ne tähän:

9. Minkälaista sisältöä seuraat ruotsin ja suomen kielellä?

	uutiset ja ajankohtaisaiheet	kulttuuri ja viihde	talous	urheilu
ruotsinkielinen media	☐	☐	☐	☐
suomenkielinen media	☐	☐	☐	☐

10. Käytätkö suomenkielistä mediaa

- enemmän kuin ruotsinkielistä
 vähemmän kuin ruotsinkielistä
 saman verran kuin ruotsinkielistä

11. Miksi käytät suomenkielistä mediaa?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Minulle on luontevaa käyttää suomenkielistä mediaa
 Haluan ylläpitää kielitaitoani
 Haluan saada tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista
 Haluan saada tietoa Suomea koskevista asioista
 Siten koen yhteenkuuluvuutta
 Voin verrata omia kokemuksiani

Muita
 syitä,
 mitä:

<-- Edellinen

Seuraava -->

Suomenkielisen median ja Sisuradion merkitys

Sisuradio

12. Kuunteletko Sisuradiota:

- päivittäin
 viikottain
 harvemmin

Jos

- harvemmin,
 kuinka
 usein:

- olen joskus kuunnellut

Jos joskus,

- niin
 milloin:

- en ole koskaan kuunnellut

13. Miten kuuntelet/ olet kuunnellut Sisuradiota:

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- analoginen, "tavallinen radio"
 P4- alueellinen radio
 P2- valtakunnallinen radio
 DAB:n kautta
 com.hem:n kautta
 internetin kautta
 matkapuhelimesta
 kotona
 autossa
 töissä

- muualla,
 missä:

14. Oletko käyttänyt/käytätkö Sisuradion internetsivuja?

- päivittäin
 viikottain
 harvemmin

Jos

- harvemmin,
 kuinka
 usein:

- olen joskus käyttänyt

- Jos joskus,
 milloin:

- en ole käyttänyt

15. Oletko Sisuradion internet-sivuilla:

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- lukenut artikkeleita tai uutisia
- kuunnellut ohjelmia tai uutisia
- etsinyt tietoa sivustolta
- osallistunut keskusteluun
- osallistunut mielipidekyselyyn
- antanut palautetta ohjelmista/uutisoinnista/sivuston sisällöstä
- muuta, mitä:

16. Minkälaista sisältöä seuraat Sisuradiosta ja sen internet-sivuilta?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- uutiset ja ajankohtaisaiheet
- ruotsinsuomalaiset uutis- ja ajankohtaisaiheet
- kulttuuri ja viihde
- urheilu
- musiikkiohjelmat
- muuta, mitä:

<-- Edellinen

Seuraava -->

Suomenkielisen median ja Sisuradion merkitys

Sisuradio ja identiteetti

17. Sisuradio merkitsee minulle:

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- suomenkielisen ohjelman tarjontaa
- tietoa tapahtumista
- ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia
- suomenkielisten äänen esillä pitämistä
- yhteenkuuluvuuden tunnetta muiden ruotsinsuomalaisten kanssa
- voim verrata kokemuksiani
- yhtä radiokanavaa muiden joukossa
- muuta, mitä:

18. Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi?

19. Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- käytän suomen kieltä
- missä tilanteissa:
- osallistun Suomi-seurojen tai vastaavien järjestöjen toimintaan
- olen kiinnostunut siitä, mitä Suomessa tapahtuu
- kannatan suomalaisia urheilujoukkueita
- vietän juhlapyyhiä suomalaisittain
- kuuntelen suomalaista musiikkia tai seuraan muuta viihdetarjontaa suomen kielellä
- mielessäni on toisinaan maisemia ja mielikuvia Suomesta
- käyn Suomessa
- Jos, niin
kuinka usein:
suomalaisuus
tai
alkuperäni
- näkyy
arjessani
muuten,
miten:
- ei mitenkään

Muu tutkimusaineisto**20. Voin osallistua aihetta koskevaan teemahaastatteluun (toteutetaan puhelimitse tai kasvotusten) ***

Haastattelut toteutetaan kesän ja alkusyksyn aikana.

- kyllä
- en

21. Jos voin, tässä yhteystietoni:

Kyselyn vastaukset käsitellään nimettöminä.

Nimi

Sukunimi

Puhelin

Sähköposti

Paikkakunta

22. Vastauksiani kyselylomakkeeseen saa käyttää jatkotutkimuksissa. *

Kyselyn vastaukset käsitellään nimettöminä.

- Kyllä
- Ei

Kiitos osallistumisesta!

<-- Edellinen

Lähetä

Liite 3. Teemahaastattelun kysymykset

Kysymyksissä 3–5 keskityimme vastaajan ruotsinsuomalaisuuteen. Kysymyksessä kolme vastaaja määritteli, millainen ruotsinsuomalainen hän on maahanmuuttajapolven kannalta. Kysymyksessä neljä vastaaja määritteli, kokeeko itsensä suomalaiseksi, ruotsalaiseksi vai ruotsinsuomalaiseksi, ja miten vastauksen mukainen määritelmä näkyy hänen elämässään. Kysymyksessä viisi pyysimme vastaajaa määrittelemään, mitä ruotsinsuomalaisuus hänen mielestään tarkoittaa. Odotimme saavamme vastauksista tietoa siitä, keitä vastaaja kokee ruotsinsuomalaisiin kuuluvan ja kokeeko hän itse olevansa osa tuota joukkoa.

Kysymyksissä 6–7 pyysimme vastaajaa kertomaan, miten hän käyttää mediaa arkipäivässä. Tarkensimme, että vastaaja voi kertoa sekä suomalaisen että ruotsalaisen median käytöstä. Kysymyksessä seitsemän pyysimme erittelemään enemmän kielen perusteella tehtyjä valintoja ja erityisesti suomen- tai ruotsinkielen painottumista tietyissä sisällöissä (esimerkiksi uutiset).

Lopuissa kysymyksissä (9–23) keskityimme Sisuradion merkityksen erittelyyn. Kysymyksissä 9–11 selvitimme Sisuradion näkymistä vastaajan arkipäivässä. Vastauksesta riippuen pyysimme erittelemään kanavan kuuntelutilanteita. Kysyimme erikseen myös Sisuradion internet- ja Facebook-sivujen käytöstä. Internetsivujen käytöstä pyysimme kertomaan, mitä vastaaja sivustolta seuraa kanavan kuuntelun lisäksi. Kanavankäytön aktiivisuutta selvitimme myös tiedustelemalla, onko vastaaja osallistunut Sisuradion lähetyksiin esimerkiksi kommentoimalla niitä, tai palautetta kirjoittamalla.

Kysymyksessä 12 tiedustelimme vastaajan mielipidettä internetsivuston tärkeydestä radiokanavalle.

Kysymyksissä 13–17 keskityimme vastaajan näkemykseen Sisuradion ohjelmatarjonnasta ja kuuntelijoista. Tarkoituksemme oli näin havainnoida vastaajan suhdetta Sisuradioon ja sitä, kokeeko hän olevansa osa kuuntelijakuntaa. Vastauksissa kysymyksiin kolmetoista ja neljätoista vastaaja kertoi mielipiteensä Sisuradion ohjelmatarjonnasta ja antoi kehitysehdotuksia radion käyttöko-

muksiaan ajatellen. Kysymyksissä 15–16 pyysimme vastaajaa arvioimaan, minkälaisen ihmisen kuuntelevat Sisuradiota ja mikä oli vastaajan näkemys oman ikäryhmänsä kuunteluaktiivisuudesta. Kysymyksessä 17 tiedustelimme vastaajalta, miten hänen mielestään Sisuradio voisi tavoittaa nuorempia kuuntelijoita. Koska emme kyselytutkimuksessa tavoittaneet nuoria vastaajia, ajattelimme saavamme tällä kysymyksellä vanhempien ruotsinsuomalaisten näkemystä nuorten kuuntelutavoista.

Kysymyksissä 18–20 pyrimme selvittämään vastaajan suhdetta Sisuradioon arvioimalla sen merkitystä omalle identiteetilleen. Kysymys kahdeksantoista oli suora: Miksi kuuntelet Sisuradiota? Kysymyksissä 19–20 pyysimme vastaajaa pohtimaan suomenkielisen radiokanavan olemassaolon merkitystä hänen identiteetilleen. Toimiiko kanava esimerkiksi suomalaista identiteettiä vahvistavana? Ja minkälaista arvoa kanavalla on vastaajalle.

Kysymyksissä 21–22 palasimme taas ruotsinsuomalaisen yhteisön näkökulmaan. Pyysimme vastaajaa hahmottamaan, miten ruotsinsuomalaiset laajempina yhteisönä Sisuradiota käyttävät, ja millaisen kuvan Sisuradio vastaajan mielestä antaa ruotsinsuomalaisista. Kysymyksillä saimme jälleen tietoa siitä, kokeeko vastaaja olevansa osa tuota ryhmää. Viimeisen kysymyksen tarkoitus oli selvittää, tuntee vastaaja, että Sisuradio kertoo häntä itseään tai yhteisöä koskevista asioista. Näin saimme kuvan siitä, kokeeko vastaaja kanavan olevan enemmän henkilökohtainen vai ryhmää palveleva. Viimeiseksi kysyimme, tuntee vastaaja, että Sisuradio olisi tehty hänelle.

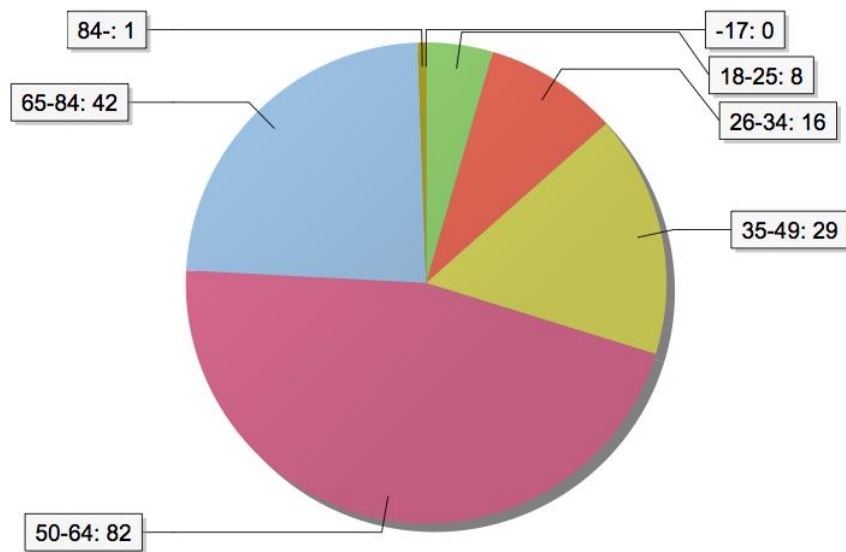
Liite 4. Määrällisen analyysin kaaviot ja taulukot

Määrällisen analyysin kaavioiden ja taulukoiden lähde on Webropol 2.0 -sovellus.

Kaaviot 1. & 2. ja taulukot 2.–10. kaikkien vastaajien mukaan:

Ikä

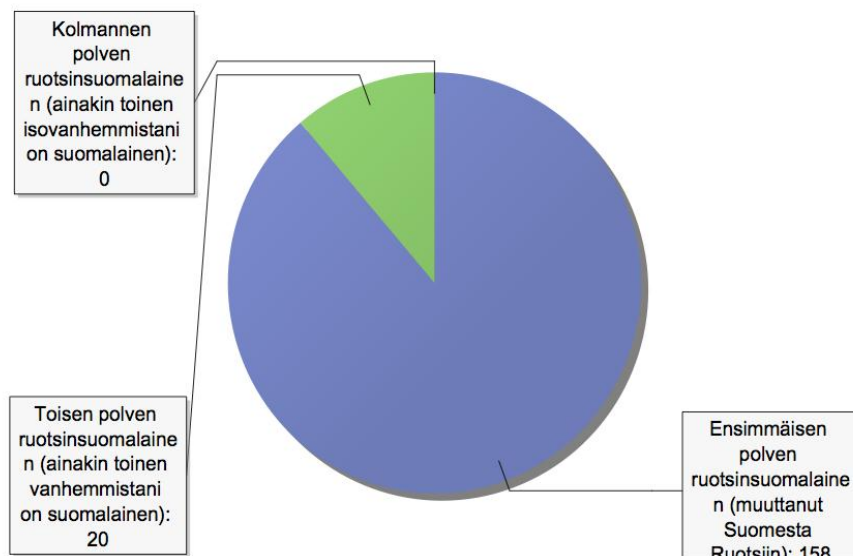
Vastaajien määrä: 178

Kaavio 1. Vastaajien ikäjakauma.

Olen

Vastaajien määrä: 178

Kaavio 2. Vastaajien maahanmuuttajapolvet.

Taulukko 2.

Mitä mediaa seuraat suomenkielellä ja kuinka paljon? Vastaajien määrä: 175	päivittäin	viikottain	harvemmin	en ollenkaan	Yhteensä	Keskiarvo
tv	81	36	33	17	167	1,92
radio	49	44	43	27	163	2,29
sanomalehdet	21	62	52	25	160	2,51
aikakauslehdet	6	25	85	34	150	2,98
verkkolehdet/internetsivustot	75	39	39	14	167	1,95
Yhteensä	232	206	252	117	807	2,33

Taulukko 3.

Mitä Ruotsissa ilmestyvää suomenkielistä mediaa käytät ja kuinka paljon. Vastaajien määrä: 175	päivittäin	viikottain	harvemmin	en ollenkaan	Yhteensä	Keskiarvo
SVT Uutiset	63	47	44	15	169	2,07
SVT:n suomenkieliset ohjelmat	34	29	75	25	163	2,56
Sisuradio	46	44	49	25	164	2,32
Ruotsin Suomalainen	7	67	42	49	165	2,81
Liekki	1	2	42	103	148	3,67
Ruotsi.se	4	4	58	90	156	3,5
Yhteensä	155	193	310	307	965	2,82

Taulukko 4.

Vastaajien määrä: 173	Käytätkö suomenkielistä mediaa
enemmän kuin ruotsinkielistä	12
vähemmän kuin ruotsinkielistä	120
saman verran kuin ruotsinkielistä	41

Taulukko 5.

Vastaajien määrä: 172	Miksi käytät suomenkielistä mediaa?
Minulle on luontevaa käyttää suomenkielistä mediaa	84
Haluan ylläpitää kielitaitoani	99
Haluan saada tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista	112
Haluan saada tietoa Suomea koskevista asioista	124
Siten koen yhteenkuuluvuutta	54
Voin verrata omia kokemuksiani	28
Muita syitä, mitä:	25

Taulukko 6.

Vastaajien määrä: 177	Kuunteletko Sisuradiota:
päivittäin	37
viikottain	53
harvemmin	14
Jos harvemmin, kuinka usein:	20
olen joskus kuunnellut	22
Jos joskus, niin milloin:	20
en ole koskaan kuunnellut	11

Taulukko 7.

Vastaajien määrä: 168	Miten kuuntelet/ olet kuunnellut Sisuradiota:
analoginen, "tavallinen radio"	65
P4- alueellinen radio	65
P2- valtakunnallinen radio	30
DAB:n kautta	7
com.hem:n kautta	16
internetin kautta	93
matkapuhelimesta	8
kotona	92
autossa	52
töissä	27
muualla, missä:	4

Taulukko 8.

Vastaajien määrä: 126	Oletko Sisuradion internet-sivuilla:
lukenut artikkeleita tai uutisia	91
kuunnellut ohjelmia tai uutisia	100
etsinyt tietoa sivustolta	61
osallistunut keskusteluun	5
osallistunut mielipidekyselyyn	24
antanut palautetta ohjelmista/uutisoinnista/sivuston sisällöstä	10
muuta, mitä:	10

Taulukko 9.

Vastaajien määrä: 142	Minkälaista sisältöä seuraat Sisuradiosta ja sen internet-sivuilta?
uutiset ja ajankohtaisaiheet	85
ruotsinsuomalaiset uutiset ja ajankohtaisaiheet	105
kulttuuri ja viihde	81
urheilu	16
musiikkiohjelmat	60
muuta, mitä:	18

Taulukko 10.

Vastaajien määrä: 160	Sisuradio merkitsee minulle:
suomenkielisen ohjelman tarjontaa	99
tietoa tapahtumista	77
ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia	97
suomenkielisten äänen esillä pitämistä	80
yhteenkuuluvuuden tunnetta muiden ruotsinsuomalaisten kanssa	62
voin verrata kokemuksiani	27
yhtä radiokanavaa muiden joukossa	34
muuta, mitä:	11

Taulukot 11.–17. iän mukaan:

Taulukko 11.

Käytätkö suomenkielistä mediaa? Vastaajien määrä: 173	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=8)	26-34 (N=15)	35-49 (N=29)	50-64 (N=80)	65-84 (N=40)	84- (N=1)
enemmän kuin ruotsinkielistä	0	0	2	0	4	6	0
vähemmän kuin ruotsinkielistä	0	7	9	23	52	28	1
saman verran kuin ruotsinkielistä	0	1	4	6	24	6	0

Mitä mediaa käytät suomen kielellä ja kuinka paljon? Vastaajien määrä: 175

Taulukko 12.1.

	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=8)	26-34 (N=15)	35-49 (N=28)	50-64 (N=77)	65-84 (N=38)	84- (N=1)
tv							
päivittäin	0	1	3	10	39	27	1
viikottain	0	1	4	7	19	5	0
harvemmin	0	3	6	9	10	5	0
en ollenkaan	0	3	2	2	9	1	0
Keskiarvo		3	2,47	2,11	1,86	1,47	1

Taulukko 12.2.

	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=9)	26-34 (N=15)	35-49 (N=29)	50-64 (N=73)	65-84 (N=36)	84- (N=1)
radio							
päivittäin	0	2	1	6	27	13	0
viikottain	0	2	5	9	19	9	0
harvemmin	0	1	6	9	17	9	1
en ollenkaan	0	4	3	5	10	5	0
Keskiarvo		2,78	2,73	2,45	2,14	2,17	3

Taulukko 12.3.

	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=8)	26-34 (N=15)	35-49 (N=29)	50-64 (N=77)	65-84 (N=37)	84- (N=1)
verkkoledet/ internet-sivustot							
päivittäin	0	5	10	15	29	16	0
viikottain	0	0	1	7	26	5	0
harvemmin	0	1	3	3	18	13	1
en ollenkaan	0	2	1	4	4	3	0
Keskiarvo		2	1,67	1,86	1,96	2,08	3

Taulukko 13.

Miksi käytät suomenkielistä mediaa? Vastaajien määrä: 172	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=16)	26-34 (N=39)	35-49 (N=90)	50-64 (N=263)	65-84 (N=116)	84- (N=2)
Minulle on luontevaa käyttää suomenkielistä mediaa	0	4	8	15	39	18	0
Haluan ylläpitää kielitaitoani	0	2	8	17	50	22	0
Haluan saada tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista	0	1	4	18	59	29	1
Haluan saada tietoa Suomea koskevista asioista	0	6	11	21	57	29	0
Siten koen yhteenkuuluvuutta	0	1	6	8	27	11	1
Voin verrata omia kokemuksiani	0	1	0	5	17	5	0
Muita syitä, mitä:	0	1	2	6	14	2	0

Taulukko 14.

Kuunteletko Sisuradiota? Vastaajien määrä: 177	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=8)	26-34 (N=15)	35-49 (N=29)	50-64 (N=82)	65-84 (N=42)	84- (N=1)
päivittäin	0	0	0	5	24	8	0
viikottain	0	3	5	9	22	14	0
harvemmin	0	0	0	3	8	3	0
Jos harvemmin, kuinka usein:	0	0	3	7	3	6	1
olen joskus kuunnellut	0	3	3	1	10	5	0
Jos joskus, niin milloin:	0	0	2	1	13	4	0
en ole koskaan kuunnellut	0	2	2	3	2	2	0

Taulukko 15.

Minkälaista sisältöä seuraat Sisuradiosta ja sen internet-sivuilta? Vastaajien määrä: 142	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=7)	26-34 (N=30)	35-49 (N=65)	50-64 (N=188)	65-84 (N=75)	84- (N=0)
uutiset ja ajankohtaisaiheet	0	2	9	18	35	21	0
ruotsinsuomalaiset uutis- ja ajankohtaisaiheet	0	2	10	17	55	21	0
kulttuuri ja viihde	0	1	6	13	47	14	0
urheilu	0	0	2	3	9	2	0
musiikkiohjelmat	0	2	1	8	35	14	0
muuta, mitä:	0	0	2	6	7	3	0

Taulukko 16.

Miten kuuntelet /olet kuunnellut Sisuradiota? Vastaajien määrä 168	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=19)	26-34 (N=36)	35-49 (N=77)	50-64 (N=228)	65-84 (N=97)	84- (N=2)
analoginen, "tavallinen radio"	0	1	7	6	39	11	1
P4- alueellinen radio	0	2	4	10	29	20	0
P2- valtakunnallinen radio	0	1	1	4	18	6	0
DAB:n kautta	0	1	1	2	3	0	0
com.hem:n kautta	0	1	2	3	4	6	0
internetin kautta	0	5	11	18	42	17	0
matkapuhelimesta	0	2	1	3	2	0	0
kotona	0	3	4	12	50	22	1
autossa	0	1	1	11	24	15	0
töissä	0	2	4	7	14	0	0
muualla, missä:	0	0	0	1	3	0	0

Taulukko 17.

Sisuradio merkitsee minulle: Vastaaajien määrä: 160	Ikä						
	-17 (N=0)	18-25 (N=18)	26-34 (N=33)	35-49 (N=75)	50-64 (N=262)	65-84 (N=98)	84- (N=1)
suomenkielisen ohjelman tarjontaa	0	4	7	15	52	21	0
tietoa tapahtumista	0	2	4	13	42	16	0
ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia	0	3	7	17	55	15	0
suomenkielisten äänen esillä pitämistä	0	5	7	11	43	14	0
yhteenkuuluvuuden tunnetta muiden ruotsinsuomalaisten kanssa	0	2	4	7	38	11	0
voin verrata kokemuksiani	0	0	0	5	15	7	0
yhtä radiokanavaa muiden joukossa	0	2	3	4	10	14	1
muuta, mitä:	0	0	1	3	7	0	0

Taulukot 18.1.–21. sukupuolen mukaan:

Mitä mediaa käytät suomen kielellä ja kuinka paljon? Vastaajien määrä: 175

Taulukko 18.1.

	Sukupuoli	
	Nainen (N=126)	Mies (N=41)
tv		
päivittäin	52	29
viikottain	35	1
harvemmin	25	8
en ollenkaan	14	3
Keskiarvo	2,01	1,63

Taulukko 18.2.

	Sukupuoli	
	Nainen (N=121)	Mies (N=41)
radio		
päivittäin	29	20
viikottain	33	10
harvemmin	37	6
en ollenkaan	22	5
Keskiarvo	2,43	1,9

Taulukko 18.3.

	Sukupuoli	
	Nainen (N=123)	Mies (N=43)
verkkolehdet/internet-sivustot		
päivittäin	49	26
viikottain	31	8
harvemmin	29	9
en ollenkaan	14	0
Keskiarvo	2,07	1,6

Taulukko 19.

Miksi käytät suomenkielistä mediaa?	Nainen	Mies
Vastaajien määrä 172	(N=378)	(N=144)
Minulle on luontevaa käyttää suomenkielistä mediaa	57	26
Haluan ylläpitää kielitaitoani	75	23
Haluan saada tietoa ruotsinsuomalaisia koskevista asioista	82	29
Haluan saada tietoa Suomea koskevista asioista	86	38
Siten koen yhteenkuuluvuutta	43	10
Voin verrata omia kokemuksiani	18	10
Muita syitä, mitä:	17	8

Taulukko 20.

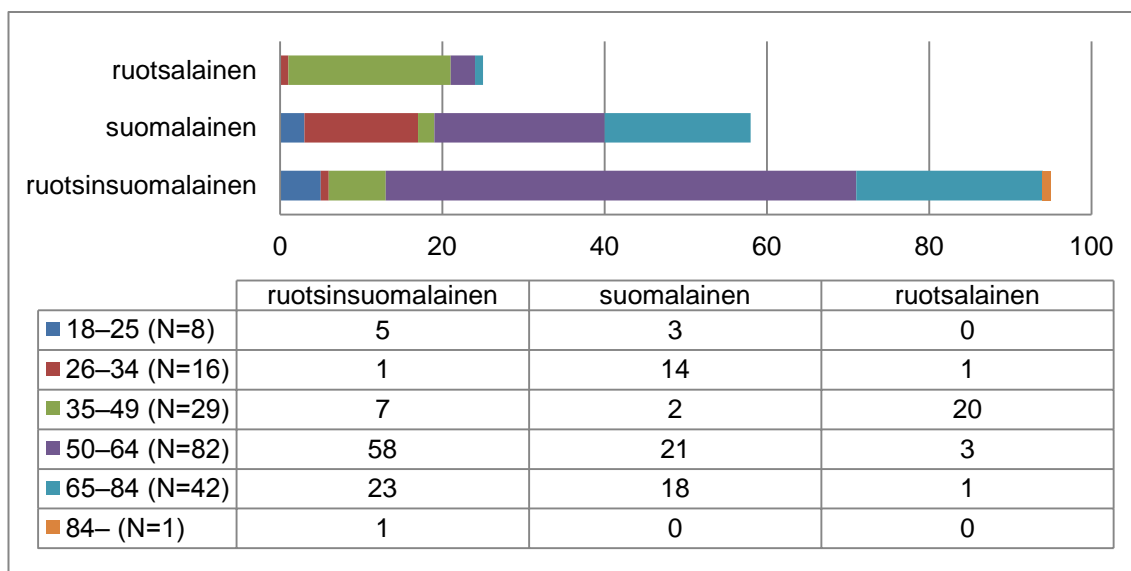
Kuunteletko Sisuradiota:	Nainen (N=132)	Mies (N=44)
Vastaajien määrä: 177		
päivittäin	22	15
viikottain	38	14
harvemmin	10	4
Jos harvemmin, kuinka usein:	17	3
olen joskus kuunnellut	17	5
Jos joskus, niin milloin:	17	3
en ole koskaan kuunnellut	11	0

Taulukko 21.

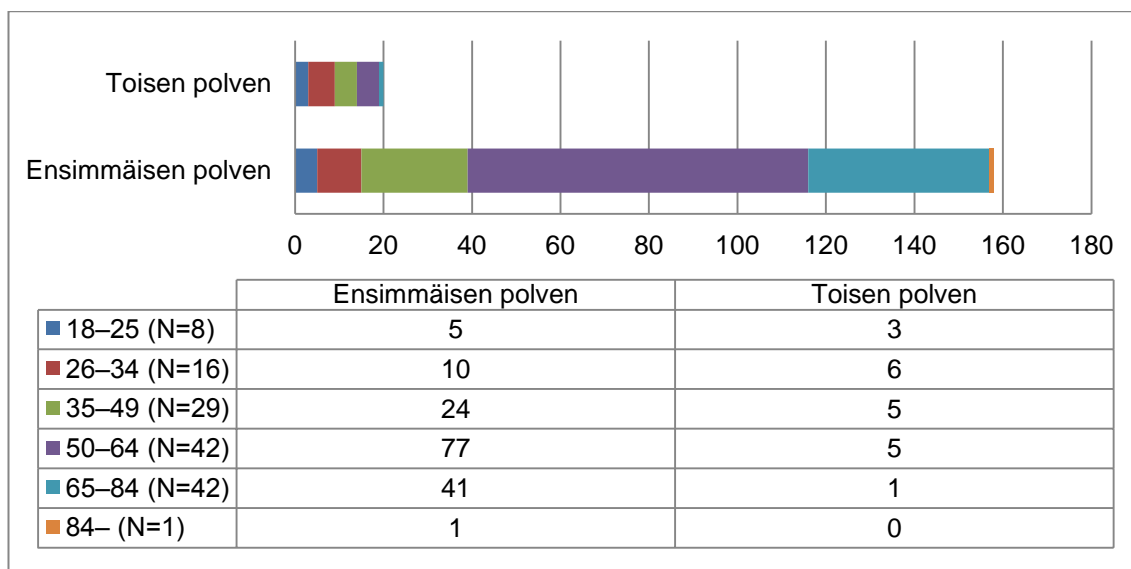
Sisuradio merkitsee minulle:	Nainen (N=333)	Mies (N=151)
Vastaajien määrä: 160		
suomenkielisen ohjelman tarjontaa	71	28
tietoa tapahtumista	54	22
ruotsinsuomalaisia ja vähemmistöjä koskevan tiedon saantia	70	26
suomenkielisten äänen esillä pitämistä	55	25
yhteenkuuluvuuden tunnetta muiden ruotsinsuomalaisten kanssa	45	17
voin verrata kokemuksiani	13	13
yhtä radiokanavaa muiden joukossa	18	16
muuta, mitä:	7	4

Liite 5. Laadullisen analyysin kaaviot ja taulukot

Laadullisen analyysin taulukoiden tiedot on koottu Webropol 2.0 -sovelluksella tehdyistä tutkimuskyselyn vastausraporteista.

Kaavio 3. Vastaajien identiteetit iän mukaan.

Kaavio 4. Vastaajien maahanmuuttajapolvet iän mukaan.

Merkinnät taulukoissa 22.–29. identiteettiryhmittäin:

Ru1 = 1.polven vanhemmat *ruotsinsuomalaiset* (79 vastaajaa)

ru1 = 1.polven nuoremmat *ruotsinsuomalaiset* (7 vastaajaa)

Ru2 = 2. polven vanhemmat *ruotsinsuomalaiset* (3 vastaajaa)

ru2 = 2. polven nuoremmat *ruotsinsuomalaiset* (6 vastaajaa)

S1 = 1.polven vanhemmat *suomalaiset* (38 vastaajaa)

s1 = 1.polven nuoremmat *suomalaiset* (32 vastaajaa)

S2 = 2. polven vanhemmat *suomalaiset* (1 vastaajaa)

s2 = 2. polven nuoremmat *suomalaiset* (5 vastaajaa)

R1 = 1.polven vanhemmat *ruotsalaiset* (2 vastaajaa)

1. polven nuorempia *ruotsalaisia* vastaajia ei ole

R2 = 2. polven vanhemmat *ruotsalaiset* (2 vastaajaa)

r2 = 2. polven nuoremmat *ruotsalaiset* (3 vastaajaa)

Taulukko 22. Kysymys 11. Miksi käytät suomenkielistä mediaa? (172 vastaajaa)

Miksi käytät suomenkielistä mediaa?	S1 = 36	s1 = 32	S2 = 1	s2 = 4	Ru1 = 77	ru1 = 7	Ru2 = 3	ru2 = 5	R1 = 2	R2 = 2	r2 = 3	Yhteensä
luontevaa käyttää	22	22			34	4	1	1				84
kielitaidon ylläpito	15	16		3	53	3	2	3	1	1	1	98
tietoa ruots.suom. asioista	23	14	1	2	57	5	3	1	2	2	2	112
tietoa Suom. asioista	27	26	2		54	6	3	3	1	1	1	124
koen yhteenkuuluvuutta	8	9	3	3	30		1	2		1		57
kokemusten vertailu	7	6			15	1		1				30
Yhteensä	102	93	6	8	243	19	10	11	4	5	4	505

Taulukko 23. Kysymys 12. Kuunteletko Sisuradiota? (177 vastaajaa)

Kuunteletko Sisuradiota?	S1 = 38	s1 = 32	S2 = 1	s2 = 4	Ru1 = 79	ru1 = 7	Ru2 = 3	ru2 = 6	R1 = 2	R2 = 2	r2 = 3	Yhteensä
päivittäin	8	2			22	2	1		1		1	37
viikoittain	13	11	1	1	20	3	2	2				53
harvemmin & kuinka usein	4 & 4	2 & 7		1	7 & 5	1		1 & 1	& 1			34
joskus kuunnellut & milloin	7 & 2	3 & 2		1 + 1	7 & 14	1		1		1 & 1	1	42
en ole koskaan kuunnellut		5			4			1			1	11
Yhteensä	38	32		4		7	3	6	2	2	3	177

Taulukko 24. Kysymys 17. Sisuradio merkitsee minulle (160 vastaajaa)

Sisuradio merkitsee minulle:	S1 =34	s1 =27	S2 = 1	s2 = 5	Ru1 = 72	ru1 = 7	Ru2 = 3	ru2 = 5	R1 = 2	R2 = 2	r2 = 2	Yhteensä
suomenkielistä ohjelmaa	21	16		4	49	3	3	2			1	99
tietoa tapahtumista	20	12		2	37	4	1	1				77
ruotsinsuomalaisten- & vähemmistöasiat	18	14		3	48	5	3	4	1		1	97
suomenkielisten äänen esilläpito	14	10		5	40	4	2	3		1	1	80
yhteenkuuluvuuden tunne	9	9		3	39	1	1					62
voin verrata kokemuksiani	5	3			17	2						27
yksi kanava muiden joukossa	11	8	1		12	1			1			34
muuta, mitä:		2		1	6					1	1	11
Yhteensä	98	74	1	18	248	20	10	10	2	2	4	487

Taulukko 25. Kysymys 19. Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi? (178 vastaajaa)

Miten suomalaisuus näkyy?	S1 = 38	s1 = 32	S2 = 1	s2 = 5	Ru1 = 79	ru1 = 7	Ru2 = 3	ru2 = 6	R1 = 2	R2 = 2	r2 = 3	Yhteensä
käytän suomen kieltä	31	31	1	4	74	7	3	6	1		2	160
toiminta Suomi-seuroissa ym.	23	5	1	2	53	3	1	3	1	1	1	94
kiinn. Suomen tapahtumista	23	23		4	48	7	3	3				111
kannatan suomalaisia urheilujoukkueita	19	11	1	3	27	1	2	1				65
suom. juhlapyhien vietto	24	17		4	43	2	2	5			1	98
suom. musiikki tai muu viihde	21	19	1	4	43	2	3	5	1		1	100
suom. maisemat ja mielikuvat	6	18		3	36	2	1	3			2	71
käyn Suomessa	30	25	1	4	67	6	2	5	2		1	143
näky muuten, miten (avoin)	14	12		2	47	1	2	2		1	1	82
ei näy mitenkään	2	1			1				1	1		6
Yhteensä	193	162	5	30	439	31	19	33	6	3	9	930

Taulukoissa 26.–28. kysymysten (11., 12., 17. ja 19.) vastaukset on koottuna identiteettiryhmittäin: *ruotsinsuomalaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset.*

Taulukko 26. *Ruotsinsuomalaiset*

Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi? (97 vastaajaa)	Miksi käytät suomenkielisiä mediaa? (92 vastaajaa)	Kuunteletko Sisuradiota? (95 vastaajaa) ja Sisuradio merkitsee minulle (87 vastaajaa)
Ru1: yli 90% suomen kieli, yli 80% Suomessa käynti, lähes 70% Suomi-seurat, 60% mitä Suomessa tapahtuu, 50% juhlapyhät, musiikki, viihde, maisemat ja mielikuvat, 30% urheilu, 1 ei näy – näkyvissä töissä, oleellinen rooli kuitenkin arjessa	Ru1: n. 70 % tiedonsaanti ruots.suom. ja Suomea koskevista asioista & kielitaidon ylläpito, n. 40% suom.kielen luonteva käyttö & yhteenkuuluvuus, n.20% kokemusten vertailu	Ru1: n. 40 % harvemmin, n. 30% päivittäin, 25% viikoittain, 5% ei koskaan (4/79) -eniten suom.kiel ohjelma & tiedon saanti ruots.suom./vähemmistö, sitten (n.50%): suom.kiel.ääni, yhteenkuuluvuus & tieto tapahtumista, n. 25% kokemukset, n. 20%kanava muiden joukossa
ru1: 7/7 mitä Suomessa tapahtuu ja kieli, 6/7 käy Suomessa, 3/7 Suomi-seurat, 2/7: juhlapyhät, musiikki/viihde, maisemat ja mielikuvat, 1/7 urheilu	ru1: tiedonsaanti Suomen asioista 6/7, ruots.suom.5/7, suom.kiel.luonteva käyttö 4/7, kielitaidon ylläpito 3/7, kokemusten vertailu 1/7	ru1: 2/7 harvemmin, 2/7 päivittäin, 3/7 viikoittain -eniten ruots.suom. asiat &tieto tapaht. ja suom.kiel.ääni, 3/7 suom.kiel.ohjelmat, 2/7 kokemus, 1/7 yhteenkuuluvuus
Ru2: 3/3 kieli, Suomen tapahtumat, musiikki/viihde, 2/3: urheilu, juhlapyhät & Suomessa käynti, 1/3: Suomi-seura & maisemat ja mielikuvat	Ru2: 3/3 tieto ruots.suom. & Suomen asioista, 2/3 kielitaidon ylläpito 1/3: suom.kielen luonteva käyttö & yhteenkuuluvuus	Ru2: 1/3 päivittäin, 2/3 viikoittain suom.kiel.ohjelma 3/3, ruots.suom.asiat, 2/3: suom.kiel.ääni, 1/3: tieto tapahtumista & yhteenkuuluvuus
ru2: 6/6 kieli, 5/6 juhlapyhät, musiikki/viihde & Suomessa käynti 3/6: Suomi-seura, Suomen tapahtumat, maisemat ja mielikuvat, 1/6 urheilu, avoin: osa lapsen monikulttuurisuutta - avoimissa kielen käyttö korostuu.	ru2: 3/5: kielitaidon ylläpito & tieto Suomen asioista, 2/5 yhteenkuuluvuus, 1/5: suom.kiel.luonteva käyttö, tieto ruots.suom.asioista & kokemusten vertailu	ru2: 2/6 viikoittain, 3/6 harvemmin, 1/6 ei koskaan (vähemmän kuin Ru2) - 4/5 ruots.suom.asiat, 3/5 suom.kiel. ääni, 2/5 suom.kiel.ohjelma, 1/5 tieto tapahtumista

Taulukko 27. <i>Suomalaiset</i>		
Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi? (76 vastaajaa)	Miksi käytät suomenkielistä mediaa? (73 vastaajaa)	Kuunteletko Sisuradiota? (75 vastaajaa) ja Sisuradio merkitsee minulle (67 vastaajaa)
<p>S1&s1: Kaikilla tavoin. Saman verran suom.kielen käyttö, kiin.Suomen asioista, musiikki/ viihde & Suomessa käynti</p> <p>S1: n. 60% Suomi-seurat, mielikuvat ja maisemat 15%, juhlapyhät yli 60%, urheilu 50%, ei mitenkään: kaksi vastaajaa</p>	<p>S1: 75% tieto Suomen asioista, yli 60% tieto ruots.suom.asioista &suom.kielen luonteva käyttö, yli 40% kielitaidon ylläpito, n. 20% yhteenkuuluvuus & kokemusten vertailu, avoimissa: suomen kielen käyttö töissä</p>	<p>S1: 45% harvemmin, n. 35% viikoittain, n. 20% päivittäin</p> <p>- 60% suom.kiel.ohjelma & tieto tapahtumista, 50%ruots.suom.asiat, 40%suom.kiel.ääni, n. 25% yhteenkuuluvuus & 15% kokemusten vertailu, 30% yksi kanava muiden joukossa</p>
<p>s1: 15% Suomi-seurat, mielikuvat ja maisemat Suomesta n. 55%, juhlapyhät n. 55%, urheilu n. 35%, ei mitenkään: 1 vastaaja</p> <p>Avoimet: vain työkieli TAI kokonaisvaltaisempi näkyminen arjessa</p>	<p>s1: yli 80 % tieto Suomen asioista, n.70% suom.kiel.luonteva käyttö, 50% kielitaidon ylläpito, yli 40% tieto ruots.suom.asioista, n. 30% (9/32) yhteenkuuluvuus, n. 20% (6/32) kokemusten vertailu, avoimissa: nopeampi lukeminen ja sanojen vastineiden oppiminen</p>	<p>s1: n. 45% harvemmin, n. 35% viikoittain, n.5% päivittäin (2/32), ei koskaan 15%</p> <p>- 60% suom.kiel.ohjelma, 50% ruots.suom.asiat, 40%suom.kiel.ääni & tieto tapahtumista, n. 30% yhteenkuuluvuus & n. 10% (3/32) kokemusten vertailu, 30% yksi kanava muiden joukossa</p>
<p>S2: (1 hlö) kiel.käyttö, Suomi-seurat, urheilu, musiikki/viihde, käy Suomessa</p> <p>s2: 4/5 kieli, Suomen tapahtumat, juhlapyhien vietto, musiikki/viihde, Suomessa käynti, 3/5: urheilu & maisemat ja mielikuvat, 2/5 Suomi-seurat</p>	<p>S2: tieto ruots.suom.asioista</p> <p>s2 (4 vastaajaa tässä kysymyksessä): 3/4 suom.kielen ylläpito & yhteenkuuluvuus, 2/4 tieto ruots.suom.asioista</p>	<p>S2 & s2: kaikki kuunnelleet joskus, mutta ei päivittäin</p> <p>S2: viikoittain, yksi kanava muiden joukossa</p> <p>s2: 1/4 viikoittain, 3 /4 harvemmin</p> <p>-5/5 suom.kiel.ääni, 4/5 suom.kiel.ohjelma, 3/5: ruots.suom.asiat & yhteenkuuluvuus</p>

Taulukko 28. <i>Ruotsalaiset</i>		
Miten suomalaisuus tai suomalainen alkuperä näkyy arjessasi? (7 vastaajaa)	Miksi käytät suomenkielistä mediaa? (7 vastaajaa)	Kuunteletko Sisuradiota? (7 vastaajaa) ja Sisuradio merkitsee minulle (6 vastaajaa)
R1: 1/2 Suomessa käynti, 1/2 suom.kieli, Suomi-seura, suom.musiikki/viihde	R1: 2/2 tieto ruots.suom.asioista, 1/2 kielitaidon ylläpito & tieto Suomen asioista ½ avointyön vuoksi	R1: 1 päivittäin, 1 harvemmin - 1/2 tieto ruots.suom.asioista, 1/2 yksi kanava muiden joukossa
R2: 1/2 ei mitenkään, 1/2 Suomi-seura & käy Suomessa - avoimissa kieli&kulttuuri	R2: 2/2 ruots.suom.asiat, 1/2 kielitaito, Suomea koskevat asiat & yhteenkuuluvuus - avoimissa suom.kiel.median antama kuva Ruotsista	R2: 2 ovat joskus kuunnelleet -1/2 suom.kiel.äänen esilläpitäminen, 1/2 - avoimissa: ei ennen kyselyä kuunnellut Sisuradiota
r2: 3/3 suom.kielen käyttö, maisemat ja mielikuvat Suomesta 1/3: Suomi-seura, juhlapyhät, musiikki/viihde, Suomessa käynti	r2:2/2 tieto ruots.suom.asioista, 1/2: kielitaidon ylläpito & tieto Suomea koskevista asioista	r2: 1 päivittäin, 1 on joskus kuunnellut, 1 ei koskaan -(2 vastaajaa merkityskysymykseen) ½ suom.kiel.ohjelma, ruots.suom.asiat & suom.kiel.äänen esilläpitäminen, 1 /2 tuskin kuulutkaan kanavasta

Taulukko 29. Kysymyksen 18. (Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi?) vastaukset tunteet-, tieto- ja neutraali -luokittelulla.

Jos suomenkielistä radiokanavaa ei olisi, mitä se sinulle merkitsisi?	TUNTEET	TIETO	NEUTRAALI
1. polven vanhemmat suomalaiset (S1) (23 vastaajaa)	<p>Ettei ruotsinsuomalaisuutakaan olisi...</p> <p>Ei olisi toista yhtä hyvää ohjelmaa....!</p> <p>Tuntuisi aika tyhjältä ilman suomenkielistä kuunteluvaihtoehtoa.</p> <p>Syrjintää, minulla on oikeus äidinkieleen ja oikeus tiedonsaantiin äidinkielellä tämän maan asioista.</p> <p>Ikävä asia, mutta ei vaikuttaisi tiedonsaantiin.</p> <p>Tuntuisi ikävältä ja oudolta, jos päivittäisiä Sisuradio-ohjelmia ei kuuluisi. Tämä ohjelmahan on lähetetty vuosikausia ja se merkitsee meille suurelle osalle Ruotsinsuomalaisia erittäin paljon.</p> <p>Tiedon saamisen puutetta! Mukavien musiikkiohjelmien puutetta.</p> <p>Joutuisin kuuntelemaan netin kautta suomalaisten lähetyksiä Ylestä, joten meidän ruotsinsuomalaisten asiat jäisivät lehtien varaan ja siten äänettömiksi ja persoonattomimmiksi.</p> <p>Erittäin paljon, luulisin ensiksi että missä olen, eli mikä maa ja mikä valuutta?</p>	<p>Jalansijan menetystä.</p> <p>Radion kuuntelu jäisi vähemmälle</p> <p>Ei olisi niin paljon tietoa ulkosuomalaisista.</p> <p>En ole tuntenut kanavaa, mutta nyt käyn katsomassa ja kuuntelemassa.</p> <p>Äidinkielen elävänä säilymisen supistumista.</p> <p>Saisin vähemmän tietoa ruotsinsuomalaisten asioista.</p>	<p>Ei ole väliä, koska netistä saa tietoa Suomesta.</p> <p>En osaa sanoa.</p> <p>Ei mitään.</p> <p>Ei paljonkaan, Pidän kontaktia suomalaisiin seuroihin</p> <p>Kuuntelisin pelkästään ruotsalaista.</p> <p>Valitettavasti ei tule kuunneltua niin usein että ehkä en sitä juurikaan kaipaisi.</p> <p>Ruotsinkielistä radiokanavaa.</p> <p>Ei paljon mitään.</p>

<p>1. polven nuoremmat suomalaiset (s1) (15 vastaajaa)</p>	<p>Elämä olisi tylsempää ja kuulisin vähemmän suomalaista musiikkia.</p> <p>Olisi paljon tylsempää.</p> <p>Käyttäisin varmaan enemmän Suomalaisia medioita, mutta se ei olisi sama asia.</p> <p>Se olis tylsää.</p> <p>Että jotain tärkeää puuttuisi. Ei olisi kanavaa jossa on vain meidän ruotsinsuomalaisten asioita. Olisi yksinäistä.</p>	<p>Vähemmän minua kiinnostavia uutisia ruotsinsuomalaisista ja Suomesta</p> <p>Ruotsinsuomalaisen vähemmistön näkyvyyden heikkenemistä.</p> <p>Vähemmän mahdollisuutta saada tietoa joka koskee ruotsinsuomalaisten tilanteesta.</p>	<p>Ei juuri hetkauttaisi</p> <p>Kuuntelen pääasiassa Internetin kautta yleX:ää. Kuuntelen paljon myös ruotsalaisia kanavia, mutta suomen kanavien musiikkitarjonta on lähempänä omaa musiikkimakuaani. Muuta syytä omalla kohdallani suomalaisen radion kuunteleluun ei ole.</p> <p>Ei mitään.</p> <p>Ei mitään. Ruotsissa seuran ruotsinkielistä mediaa, koska se käsittelee minun arkeni kannalta tärkeitä kysymyksiä ja asioita asiantuntevasti ja monipuolisesti. Tärkeää on vain, että kansallinen vähemmistökieli on mediassakin esillä, jotta se ei painu unohduksiin, mutta eipä enemmistö taida Sisuradion olemassaolosta edes mitään tietää ei edes ns. ruotsinsuomalaisista jotka eivät ole tänne kauan sitten muuttaneita ja huonoja ruotsin kielessä.</p> <p>Henkilökohtaisesti sillä ei olisi mitään merkitystä, vaikka Sisuradio lakkaisi toimimasta. Sen taso on sen verran keskinkertainen (jollei jopa huono)...</p> <p>Ei paljon mitään.</p> <p>Kuuntelisin enemmän Ylen kanavia.</p>
--	--	--	--

<p>2. polven nuoremmat suomalaiset (s2) (4 vastaajaa)</p> <p>(Ei vastaajia 1. polven vanhemmissa suomalaisissa.)</p>	<p>Ruotsinsuomalaisen kulttuurin vähentymistä.</p> <p>Se merkitsisi sitä että ruotsinsuomalaisten asiat ei saisi huomiota. :(</p> <p>Olisi tosi huonoa, en saisi harjoitella suomenkieltä ja kuuneella ruotsinsuomalaisille ajankohtaisia uutisia, on tärkeää että SISU radio on. Sieltä löytää paljon tietoja, seuraavat aina mukana tapahtumissa.</p>		<p>Ei mitään erikoista</p>
<p>1. polven vanhemmat ruotsinsuomalaiset (Ru1) (48 vastaajaa)</p>	<p>Se olisi valtava menetys, koska ruotsinsuomalaisten asiat kiinnostavat. Sisuradion olemassaolo nostaa suomen kielen statusta yhtenä SR:n kanavista.</p> <p>Jotain kait puuttuis.</p> <p>Ikävältä.</p> <p>Vieraantuisin luultavasti omista juuristani ja kielestäni ilman tätä luonnollista mahdollisuutta käyttää äidinkieltäni. Ehkä suomalainen identiteettiäni saisi kolauksen tai ainakin summentuisi</p> <p>Olisi tosi ikävää, Sisuradiota tarvitaan!</p> <p>Jonkinlainen puute.</p> <p>Jäisin pelkästään YLE Areenan varaan suomenkielistä radiota kuunnellessani.</p> <p>Taas yksi esimerkki suomenkielen häviämisestä Ruotsissa.</p>	<p>Se merkitsisi tyhjiötä: Mistä minä sitten saisin tietoa?</p> <p>Olisi kuunneltava vain radiota Suomesta. Ruotsissa on enemmän suomalaisia kuin pienissä maissa ihmisiä. Internetin kautta saisi pian aikaan radiopalvelun, vaikka maihnonnan kustantamana.</p> <p>Suurta aukkoa ruotsinsuomalaisessa yhteisöyhteisössä. Jos haluamme - kuten minä haluan - nostaa ruotsinsuomalaisten asemaa Ruotsissa, siihen tarvitaan julkista, suomenkielistä keskustelua. Se tapahtuu mm. radion kautta.</p> <p>Ruotsinsuomalaisten näkyvyys ja kuuluvuus yhteiskunnassa häviäisi</p> <p>Kielen ja suomalaisuuden status olisi huonompi.</p>	<p>En kuuntele. Poikani, joka on toisen polven suomalainen, kuuntelee Sisuradiota päivittäin.</p> <p>Tuskin mitään, koska internetin kautta voi kuunnella suoraan Suomen radiokanavia</p> <p>Kuuntelisin netistä Radio suomea, Yleä.</p> <p>Ei paljon mitään.</p> <p>Käyn mieluummin netissä.</p> <p>Ei ihmeellisempää!</p> <p>Kuuntelisin yle.fi</p> <p>Ei mitään.</p> <p>Ei juuri mitään. Käytän erittäin vähän, vaikka paradoksaalista kyllä, mielestäni on tärkeää, että se on olemassa. Hallitsen ruotsin erittäin hyvin, joten en ole millään lailla riippuvainen suomenkielisistä ohjelmista.</p>

	<p>Elämistä tynnyrissä</p> <p>Ei kuulisi suomalaista musiikkia.</p> <p>Suurta tyhjyyttä.</p> <p>No vähän harmi se olisi kuitenkin.</p> <p>:)..puuttuvaisuutta :(vähemmän suomen kielen kuulemista.</p> <p>Pitää ehdottomasti olla.</p> <p>Kuuntelisin suomen tarjontaa...mutta olisihan se ikävää!</p> <p>Tyhjiötä.</p> <p>Suurta menetystä ja tyhjiötä</p> <p>Olisi tyhjää jos ei kuulisi uutisia ja tapahtumia joita Ruotsissa tapahtuu.</p> <p>Suuri puute päivän sisältöön!</p> <p>Köyhempää eloa ja suomenkielen köyhtymistä. Ei olisi paikkaa jossa voi kerätä voimiaan ja antaa sielulle lisää polttoainetta.</p> <p>Suomen kieli hiipuisi..</p>	<p>Kielellistä köyhtymistä ja yhteiskunnallista eriarvoisuutta. Vanhemmiten se merkitsisi selvää syrjäytymistä ja informaation puutetta.</p> <p>Tärkeä ruotsinsuomalainen mediaääni puuttuisi, jonka olemassaolo muistuttaa äidinkielen vaalimisen tärkeydestä, se täytyisi vain saada useamman "tavallisen" Ruotsissa asuvan suomalaistaustaisen tietoisuuteen, mm. vaihtuvat lähetysajat + kanavat vaikeuttavat, internet + facebook voivat auttaa tässä.</p> <p>Suuria pulmia etsiä tietoa.</p> <p>Asioiden järjestelyheikkoutta.</p> <p>En voisi seurata asioita vähemmistömme kannalta. Lopullinen näkymättömyyteen joutuminen. Sisuradio on välttämätön sekä minulle yksilönä, ammatti-ihmisenä, että koko vähemmistöllemme tärkeänä tietolähteenä ja yhdistävänä tekijänä.</p>	<p>Ei paljoakaan</p> <p>En tiedä oisko väliä, koska Suomen radio kuuluu.</p> <p>---</p> <p>Ei oikeastaan mitään.</p> <p>Ei tule kuunneltua edes ruotsinkielisiä radio-ohjelmia ajanpuutteen vuoksi.</p> <p>Ei paljon.</p> <p>Ei katastrofia.</p> <p>Vaikea kysymys.</p>
--	--	---	---

<p>1. polven nuoremmat <i>ruotsinsuomalaiset</i> (ru 1) (6 vastaajaa)</p>	<p>Ei se maailmaa kaataisi, mutta ikävä juttu olisi.</p> <p>Se olisi paha juttu. Kukaan muu ei nosta samalla tavalla esille suomenkielisen vähemmistön kysymyksiä Ruotsissa.</p>	<p>Ruotsinsuomalaisten ääni kuuluisi huonommin, koska Suomen ja Ruotsin valtamediat eivät tunnu olevan kovin kiinnostuneita tällaisen ruotsinsuomalaisen vähemmistön asioista.</p> <p>Tiedon saaminen ruotsinsuomalaisia koskevista asioista hankaloituisi.</p> <p>Huonompaa tiedonvälitystä ruotsinsuomalaisia koskevista asioista.</p>	<p>Ei mitään, en kuuntele koskaan</p>
<p>2. polven vanhemmat <i>ruotsinsuomalaiset</i> (Ru2) (2 vastaajaa)</p>		<p>Vähemmän tietoa ruotsinsuomalaisten asioista.</p> <p>Se olisi merkittävä heikennys Ruotsin uutistarjonnassa.</p>	
<p>2. polven nuoremmat <i>ruotsinsuomalaiset</i> (ru2) (3 vastaajaa)</p>	<p>En tiedä...toivoisin, että Sisuradio voisi kiinnostaa / tavoittaa enemmän toisen ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisia.</p>	<p>Että joutuisin pelkästään tyytymään suomalaiseen nettiradioon ja spotifyn / groovesharkin tarjontaan kuunnellakseni suomalaista musiikkia ja eri verkkolehtiin lukeakseni uutisia suomeksi.</p>	<p>Ei mitään.</p>
<p>1. polven vanhemmat <i>ruotsalaiset</i> (R1) (2 vastaajaa)</p> <p>(Ei 1. polven nuorempia <i>ruotsalaisia</i>.)</p>			<p>Etsisin tiedot muilta kanavilta.</p> <p>Ei mitään, saan yhteiskuntatiedot ruotsin kanavilta.</p>
<p>2. polven vanhemmat <i>ruotsalaiset</i> (r2) (2 vastaajaa)</p>	<p>Ei se tähän asti ole niin paljon merkinnyt, mutta kiva kuna on olemassa. Aloitan käyttämään sitä nyt.</p>		<p>Ei mitään, en tarvitse suomenkielistä informaatiota.</p>
<p>2. polven nuoremmat <i>ruotsalaiset</i> (r2) (1 vastaaja)</p>			<p>Ingenting.</p>

Liite 6. Sisuradion ohjelmat

Lähes kaikki ohjelmat voi kuunnella internetissä Sisuradion kuunteluarkistosta 30 päivää lähetysajan jälkeen. Ohjelmatietojen lähde: Sisuradio 2011d.

City Sisu

City Sisu on Sisuradion ajankohtaisohjelma joka tiedottaa tapahtumista P4 Upplannissa ja P4 Gottlannissa sekä Tukholmassa taajuudella 103,3 MHz. Ohjelma yhdistää lähialueiden kaupunkien (Tukholma, Uppsala ja Visby) tapahtumat yhteen ohjelmaan. Ohjelmaa lähetetään joka arki-ilta klo 18.00–19.00.

Etelä-Ruotsin Sisuradio

Etelä-Ruotsin Sisuradio kuuluu Skånen ja Blekingen P4-kanavilta ja ohjelma kattaa eteläisimmän Ruotsin tapahtumat. Lähetykset voi kuunnella analogiradion lisäksi internetin välityksellä. Ohjelmaa lähetetään arkipäivisin klo 18.00–19.00.

Finnmix

P4 Norrbottenin alueella kuuluva toivemusiikkiohjelma, johon kuuntelijat voivat soittaa ja lähettää terveisiä sekä onnitella. Finnmix on ruotsiksi, suomeksi ja meänkielillä. Ohjelma lähetetään perjantaisin 17.10–19.00 P4 Norrbottenin taajuuksilla ja Sisuradiossa 17.10–18.00.

Finska Pinnar

Finska Pinnar on perjantaisin klo 18.10–19.00 P4-kanavalla lähetettävä viihde- ja musiikkiohjelma, joka jatkuu internetin kautta klo 19.00–20.00.

Ituradio

Ituradio on Sisuradion puutarhaohjelma.

Keski-Ruotsin Sisuradio

Kuuluu P4 Sörmlandin, -Västmanlandin, -Örebron ja Östergötlandin kanavilla arkisin kello 18.10–19.00. Lähetys kuuluu myös reaaliajassa nettiradiossa.

Kesäpuhujat

Kesäpuhujat -sarjassa kahdeksan vierasta on valinnut itse musiikkinsa, ja ohjelmassa keskustellaan heidän elämästään. Vieraina on kulttuurin tekijöitä ja urheilijoita. Ohjelma lähetetään sekä P4-kanavalla Sisuradiossa perjantaisin klo 18.10–19.00, lauantaisin 19.03 sekä P2- ja P6-kanavilla Sisuradion Kulttuurisunnuntaissa 07.30–8.00.

Kohtauspaikka

Kohtauspaikka on aamuohjelma, joka on kuultavissa digitaalisesti klo 9.00–12.00.

Kulttuurisunnuntai

Kulttuurisunnuntaissa keskustellaan kulttuuriin liittyvistä asioista musiikin lomassa. Lähetykset kuultavissa aina sunnuntaisin klo 07.00–08.30 P2- ja P6-kanavilla. Digitaalisesti ohjelma jatkuu klo 08.30 Meänraatiassa ja Meänpyhässä.

Länsi-Ruotsin Sisuradio

Länsi-Ruotsin Sisuradio kuuluu Länsi-Götanmaan alueella P Göteborgin, P4 Sjuhäradin, Skaraborgin, ja Västlin kanavilla arkisin klo 18.10–19.00. Lähetykset ovat kuunneltavissa myös reaaliajassa internetissä.

Maaginen Kriini

Maaginen Kriini on meänkielinen satuohjelma, joka lähetetään P4 Norrbottenissa kello 17:50. Sadut löytyvät myös internetistä.

Musalista

Musalista on ruotsinsuomalaisten kevyen musiikin tekijöiden ja esittäjien ohjelma, jossa kilpaillaan ja saadaan palautetta sekä yleisöltä että asiantuntijoilta.

Norlannin Sisuradio

Norlannin Sisuradio lähettää alueen paikallisohjelmaa P4 Jämtlandin, Norrbottenin, Västerbottenin ja Västernorrlandin kanavilla. Lähetysaika on tiistaisin ja torstaisin klo 18.30–19.00, ja perjantaisin kanavalla lähetetään Finnmix. Lähetykset ovat kuunneltavissa reaaliajassa internetistä,

Oilioili

Sisuradion viihdeohjelma, joka lähetetään lauantaisin klo 14.00–16.00 ja sunnuntaisin 11.00–13.00.

Roketti

Roketti on ohjelma lapsille. Roketti lähetetään maanantaista lauantaihin klo 8.50 internetissä ja maanantaista perjantaihin klo 16.50 Tukholmassa P2-kanavalla.

Sisu på svenska

Sisu på svenska on ruotsinkielinen lähetys suomalaisista asioista, Suomesta ja suomalaisesta musiikista. Myös uutiset kuuluvat ohjelmaan koko viikon kattavana koosteena. Sisu på svenska kuuluu sunnuntaisin klo 10.04–11.00 P6 Tukholmassa ja digitaalisesti Sisuradiossa. Ohjelma lähetetään uusintana digitaalisesti sunnuntaisin klo 21.00–22.00.

Sisu-uutiset

Sisu-uutiset on tehty ruotsinsuomalaisia kuuntelijoita kiinnostavista aiheista. Uutiset ovat niin Ruotsista kun Suomestakin.

Smoolanti-Hallanti

Ohjelma Smoolannin ja Hallanin alueiden asioista. Ohjelmaa lähetetään arkisin klo 18.10–19.00 P4 Hallandissa, Jönköpingissä, Kalmarissa ja Kronobergissä.

Studio Sisu

Studio Sisu on ajankohtaisohjelma, joka taustoittaa uutisia, esittelee ajankohtaisia asioita ja ilmiöitä, mutta myös ruotsinsuomalaisia henkilöitä. Studio Sisu lähetetään P2 kanavalla maanantaista perjantaihin klo 16.10–16.50 sekä Tukholmassa P6 kanavalla. Uusinta on digitaalisesti klo 21.00. Lauantaisin lähetetään myös digitaalinen Viikkosisu-ohjelma klo 16.00–19.00.

Sydänmaan Sisuradio

Sydänmaan Sisuradio-ohjelmassa kerrotaan ajankohtaisista asioista. Ohjelma kuuluu SR Dalarnan, SR Gävleborgin ja SR Värmlannin taajuuksilla arkisin klo 18.10–19.00.

Taikalipas

Taikalipas on satuohjelma lapsille, jonka sadut ovat kuunneltavissa Sisuradion internetsivuilla.

Tiederadio

Tiederadiossa kuullaan tietoa eri tieteenaloista niin luonnontieteistä kun humanistisesta tutkimuksestakin. Ohjelmassa vieraina on niin suomalaisia, ruotsalaisia kun meänkielisiäkin tutkijoita, jotka työskentelevät ruotsalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa. Tiederadio kuuluu P4-alueohjelmassa, sekä Studio Sissussa.

Tähti

Tähti on nuoriso-ohjelma, jonka aiheet vaihtelevat laidasta laitaan. Lähetysajat ovat maanantaista perjantaihin klo 15.03–16.00. Sunnuntaisin klo 13.00–16.00 tulee uusintoja kuluneelta viikolta.

Urheiluradio

Sisuradion Urheilu-uutiset lähetetään joka sunnuntai klo 16.04–19.00 Sisuradion internetsivuilla.